

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Analýza procesu krizového plánování ve veřejné správě

Kateřina Mikulová

**Bakalářská práce
2015**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina Mikulová**
Osobní číslo: **E11847**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management ochrany podniku a společnosti**
Název tématu: **Analýza procesů krizového plánování ve veřejné správě**
Zadávací katedra: **Ústav regionálních a bezpečnostních věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Významnou součástí krizového řízení ve veřejné správě je oblast krizového plánování. Cílem práce je zhodnocení procesů krizového plánování ve veřejné správě s akcentem na související právní normy. Výzkumným nástrojem je sada řízených rozhovorů s pracovníky institucí podílejících se na procesech krizového plánování. Na základě získaných poznatků budou navržena možná doporučení.

Osnova:

- Rešerše relevantní odborné literatury.
- Stanovení cíle práce a hypotézy, volba metod.
- Vymezení pojmů z oblasti krizového plánování.
- Analýza krizového plánování ve veřejné správě.
- Formulace závěrů a návrh doporučení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

HORÁK, R. Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu. Vyd. 1. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-471-4.

HORÁK, R. Průvodce krizovým plánováním pro veřejnou správu. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-827-7.

MAREŠ, M., J. REKTOŘÍK a J. ŠELEŠOVSKÝ. Krizový management. Praha: Ekopress, 2013. ISBN 978-80-8692-992-7.

REKTOŘÍK, J. Krizový management ve veřejné správě. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2004. ISBN 80-86119-83-1.

SMETANA, M., D. KRATOCHVÍLOVÁ a D. KRATOCHVÍLOVÁ ml. Havarijní plánování. Vyd. 1. Brno: CPress, 2010. ISBN 978-80-251-2989-0.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Ondřej Svoboda, Ph.D.

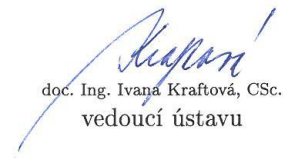
Ústav regionálních a bezpečnostních věd

Datum zadání bakalářské práce: 1. října 2014

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2015

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Ivana Kraftová, CSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. října 2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne

Kateřina Mikulová

PODĚKOVÁNÍ:

Touto cestou bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce panu Ing. Ondřeji Svobodovi, Ph.D. za jeho odborné vedení a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala panu por. Ing. Martinu Kusendovi z oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení HZS Pardubického kraje za vynikající vysvětlení problematiky a poskytnutí materiálů. V neposlední řadě vděčím také panu pplk. Mgr. Miroslavu Menšíkovi z oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení HZS Jihomoravského kraje, který si taktéž na mě našel čas a představil mi krizové plánování na oddělení v Brně. Dále si vážím ochoty pana por. Ing. Romana Staňáka, komisaře oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení Krajského ředitelství HZS Středočeského kraje, který mi zaslal potřebné informace ohledně krizového plánu Středočeského kraje a panu Ing. Alešovi Boňatovskému, MPA za doplňující sdělení.

ANOTACE

Předmětem bakalářské práce je vymezení základních pojmů krizového řízení a přiblížit proces krizového plánování ve veřejné správě. Hlavní pozornost je směřována na krizový plán a na jeho metodiku zpracování. Práce je zaměřena konkrétně na Krizový plán kraje a to Středočeského, Jihomoravského a Pardubického kraje, u kterých zjišťuje jejich silné a slabé stránky. Pomocí řízených rozhovorů se zástupci HZS krajů jsou navržena doporučení pro zlepšení procesu krizového plánování ostatním krajům. Cílem této práce je zhodnotit proces krizového plánování a navrhnout možná doporučení pro zlepšení.

KLÍČOVÁ SLOVA

Bezpečnost, mimořádná událost, krizová situace, veřejná správa, krizové řízení, krizové plánování, havarijní plánování, krizový zákon, analýza rizik, financování

TITLE

Analysis crisis planning processes in public administration

ANNOTATION

The subject of this thesis is the definition of basic concepts of crisis management and approach the process the process of contingency planning in public administration. The main attention is directed to the emergency plan and its processing methodology. The work is focused specifically on the Emergency Plan and the Central Region, South Moravia, and Pardubice region, where discovers their strengths and weaknesses. Using structured interviews with representatives of the Fire - recommendations are designed to improve the process of contingency planning other regions. The aim of this study is to evaluate the process of crisis planning and propose recommendations for improvement.

KEYWORDS

Safety, incident, crisis situation, public administration, crisis management, crisis planning, emergency planning, crisis law, risk analysis., financing

OBSAH

ÚVOD	- 11 -
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	- 13 -
1.1 BEZPEČNOST.....	- 13 -
1.2 MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST A KRIZOVÁ SITUACE	- 21 -
1.3 VEŘEJNÁ SPRÁVA	- 24 -
1.4 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ.....	- 27 -
2 KRIZOVÁ LEGISLATIVA.....	- 29 -
2.1 KRIZOVÝ ZÁKON	- 30 -
2.2 ZÁKON O IZS.....	- 44 -
3 PLÁNOVÁNÍ.....	- 50 -
3.1 KRIZOVÉ PLÁNOVÁNÍ.....	- 51 -
3.2 HAVARIJNÍ PLÁNOVÁNÍ.....	- 57 -
3.3 DALŠÍ TYPY PLÁNOVÁNÍ.....	- 67 -
4 METODIKA ZPRACOVÁNÍ KRIZOVÉHO PLÁNU	- 68 -
5 METODY ANALÝZY A HODNOCENÍ RIZIK	- 73 -
6 ANALÝZA PROCESU KRIZOVÉHO PLÁNOVÁNÍ VYBRANÝCH KRAJŮ	- 79 -
6.1 ŘÍZENÉ ROZHOVORY.....	- 81 -
6.2 KRIZPORT	- 87 -
6.3 FINANČNÍ ROZPOČET NA KRIZOVÉ ŘÍZENÍ	- 89 -
7 NÁVRHY A DOPORUČENÍ.....	- 93 -
ZÁVĚR.....	- 95 -
POUŽITÁ LITERATURA	- 97 -
SEZNAM PŘÍLOH.....	- 101 -

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Bezpečnostní systém ČR	- 16 -
Tabulka 2: Druhy katastrofy	- 22 -
Tabulka 3: Systém krizového plánování	- 50 -
Tabulka 4: Přehled typových krizových situací	- 56 -
Tabulka 5: Stupně poplachů včetně jejich možného ohrožení, potřebných záchranných a likvidačních prací a koordinace složek.....	- 65 -
Tabulka 6: Kvantitativní ukazatelé metody expertních odhadů MU.....	- 77 -
Tabulka 7: Rozpočet vybraných krajů na krizové řízení pro rok 2014 (v Kč).....	- 91 -
Tabulka 8: Rozpočet jednotlivých krajů na jednoho obyvatele pro rok 2014 (v Kč na obyvatele)	- 91 -

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Struktura bezpečnostního systému podle úrovní – institucionální složky	- 18 -
Obrázek 2: Struktura Veřejné správy	- 25 -
Obrázek 3: Souvislosti při plánování bezpečnosti státu	- 50 -
Obrázek 4: Přehled krizových plánovacích dokumentů	- 54 -
Obrázek 5: Druhy havarijních plánů	- 59 -
Obrázek 6: Zóny havarijního plánování	- 66 -
Obrázek 7: Zóna havarijního plánování ČEZ, a.s. Jaderná elektrárna Temelín.....	- 67 -
Obrázek 8: Postup při analýze rizik.....	- 74 -
Obrázek 9: Mapa Středočeského kraje	- 79 -
Obrázek 10: Mapa Jihomoravského kraje	- 80 -
Obrázek 11: Mapa Pardubického kraje	- 81 -
Obrázek 12: Záplavové území okolo vodní nádrže Nové Mlýny.....	- 87 -
Obrázek 13: Vnější zóna havarijního plánování- FLAGA s.r.o., Plnírna PB, Hustopeče... -	88 -

SEZNAM ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
BR	Bezpečnostní rada
BRK	Bezpečnostní rada kraje
BRS	Bezpečnostní rada státu
BS	Bezpečnostní systém
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
FES	Fakulta ekonomicko-správní
FO	Fyzická osob
HOPKS	Hospodářská opatření pro krizové stavy
HP	Havarijní plánování
Hp	Havarijní plán
HpK	Havarijní plán kraje
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JMK	Jihomoravský kraj
KI	Krizový infrastruktura
KM	Krizový management
KM	Krizový management
KO	Krizové opatření
KP	Krizové plánování
Kp	Krizový plán
KpK	Krizový plán kraje
KS	Krizová situace
KŠ	Krizový štáb
KŠK	Krizový štáb kraje
KŠORP	Krizový štáb obce s rozšířenou působností
KÚ	Krajský úřad
LP	Likvidační práce
MF	Ministerstvo financí
MPMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu

MU	Mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZ2	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
OPIS	Operační informační středisko
ORP	Obec s rozšířenou působností
OÚ	Obecní úřad
PK	Pardubický kraj
PO	Právnícká osoba
Pp	Poplachový plán
SaP	Síly a prostředky
Sb.	Sbírka zákonů
SČK	Středočeský kraj
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
Tp	Typový plán
ÚKŠ	Ústřední krizový štáb
ÚSÚ	Ústřední správní úřad
VCNP	Výbor pro civilní nouzové plánování
VKZBP	Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky
VnHp	Vnější havarijní plán
VOP	Výbor pro obranné plánování
VS	Veřejná správa
VZČ	Výbor pro zpravodajskou činnost
ZP	Záchranné práce
ŽP	Životní prostředí

ÚVOD

Základní lidskou potřebou každého jedince je pocit bezpečí. S nárůstem lidské populace a vývojem stále nových produktů roste zranitelnost a pocit nebezpečí. Člověk však svou neuvážeností a nepřestávající rozpínavostí omezuje přírodu, brání přirozenému prostředí a vyvolává mnohdy i nevědomky spoustu mimořádných událostí (dále jen MU). S doplněním živelních pohrom na lidstvo číhá denně několik hrozeb, se kterými se musí vypořádat. Ať jde o přírodu, životní prostředí (dále jen ŽP), majetek, zdraví či lidské životy, jde o každodenní riziko být součástí této situace.

Základem všeho je těmto situacím předejít, případně se na ně připravit a v neposlední řadě je úspěšně zvládnout. K preventivním opatřením přispívají i sdělovací prostředky, které nás dennodenně informují o možných hrozbách. Na všechny druhy nebezpečí, zejména na některé živelní a antropogenní události, se však zcela připravit nelze.

Pro tyto případy vzniklo krizové řízení (dále jen KŘ), jehož cílem je minimalizovat možnost vzniku krize, zmírňovat škody a zkracovat dobu působení již vzniklé krize. Tato práce se však zabývá pouze jednou funkcí řízení a to plánováním. Krizové plánování (dále jen KP) je přípravná část KŘ a zabývá se přípravou na budoucí stav. Zaměřuje se na formulaci cílů, úkolů a plánování sil a prostředků (dále jen SaP).

Smyslem této práce je přiblížit celý proces KP v krajích České republiky (dále jen ČR). Tyto poznatky budou sloužit studentům pro rozšíření učiva a pro poznání celého postupu během vytváření krizového plánu kraje (dále jen KpK).

První část bakalářské práce se zaměřuje na přiblížení základních pojmů, vymezení rozdílů mezi mimořádnou událostí a krizovou situací (dále jen KS), rizikem a hrozbou a další pojmy potřebné k pochopení problematiky. Dále je vysvětlena bezpečnostní politika státu a veřejná správa (dále jen VS). Důležitým dokumentem je Krizový zákon značený jako předpis č. 240/2000 Sb., zákon o KŘ a o změně některých zákonů, který stanovuje působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických osob (dále jen PO) a fyzických osob (dále jen FO) při přípravě na KS. Tento zákon vymezuje mimo jiné KS, KŘ a jejich orgány, krizové opatření (dále jen KO), kritickou infrastrukturu (dále jen KI), vyhlášení krizových stavů, práva a povinnosti osob, atd.

Pro analýzu procesu KP bude použita Metodika zpracování krizových plánů dle § 15 a § 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb. Dále bude použit zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému (dále jen IZS) a o změně některých zákonů.

Jako knižní podklad bude použit hlavně Průvodce krizovým plánováním pro veřejnou správu od vedoucího autorského kolektivu doc. Ing. Rudolfa Horáka, dalším nejpoužívanějším zdrojem bude publikace od Emila Antušáka zvaná Krizový management a kniha Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj od Dany Procházkové. Dále bude čerpáno z internetových zdrojů a to převážně z portálů Hasičských záchranných sborů ČR.

Druhá část bakalářské práce bude zaznamenávat shromážděné informace z Hasičských záchranných sborů (dále jen HZS) Pardubického kraje (dále jen PK), z HZS Jihočeského kraje (dále jen JČK) a z HZS Středočeského kraje (dále jen SČK). Zástupci zpracovatelů těchto tří krajů velmi úzce spolupracovali a poskytli materiály a potřebná vysvětlení k procesu krizového plánu (dále jen Kp) příslušného kraje. Veškeré řízené rozhovory a v nichž uvedené názory budou zde zaznamenány a následně mezi sebou porovnány.

Cílem této práce je zhodnotit proces krizového plánování a navrhnout možná doporučení pro jeho zlepšení. Doporučení budou vycházet z analýzy KP a struktury Kp. Analýza se bude zaměřovat na nedostatky, duplicity či přebytky v krizovém plánu kraje (dále jen KpK) a tyto poznatky budou komparovány mezi vybranými kraji. Výstupem zkoumání bude vytyčení předností zkoumaných některých Kp krajů a i doporučení možností pro zlepšení. Veškeré tyto poznatky budou získávány především řízenými rozhovory s pracovníky HZS krajů. V přílohách budou uvedeny potřebné předlohy dokumentů vyžadující Kp, které nemohly být opomenuty. Zkoumaná hypotéza zní: Jsou duplicity v krizovém plánu kraji jsou způsobené neznalostí krizové legislativy?

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Na začátku této práce budou ujasněny základní pojmy potřebné pro pochopení procesu KP a všech ostatních skutečností, které jsou s tímto spojené.

1.1 Bezpečnost

S pojmem bezpečnost je spjata bezpečí a opačného významu nebezpečí. Naše bezpečí je ohroženo určitou hrozbou, MU nebo přímo KS. Bezpečnost ČR zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby. Všechny tyto informace a vše další potřebné bude v této kapitole vysvětleno.

Riziko – míra budoucích nepřijatelných dopadů[6]. Jde o vztah mezi pravděpodobnosti vzniku negativního jevu a jeho následku (škody) [1].

Míru rizika lze posoudit na základě tzv. analýzy rizik, která vychází i z posouzení naší připravenosti hrozbám čelit [20].

Přijatelné riziko - vědomě stanovená, maximální přípustná úroveň rizika. Tato hranice zaručuje, že určitá hrozba nezpůsobí větší poškození specifické chráněné hodnoty nebo zájmu určitého subjektu, než bylo předem stanoveno [1].

Hrozba - jev, který má potenciální schopnost poškodit zájmy a hodnoty chráněné státem. „*Míra hrozby je dána velikostí možné škody a časovou vzdáleností možného uplatnění této hrozby.* [20]“

Hrozby členíme podle Emila Antšušáka na [1]:

- **Věcné** - externí. Patří sem přírodní, antropogenní, bezpečnostní a vojenské hrozby,
- **Vnitřní**- subjektivní. Jde o hrozby a příležitosti,
- **Asymetrické**- neočekávané. Dělí se dále na globalizační, proliferační a destabilizační.

Souhrn těchto hrozeb tvoří „krizové okolí“ [1].

Škoda – „*újma na životě, zdraví a bezpečí lidí, majetku, veřejném blahu, ŽP, infrastruktury a technologií, kterou je možné vyjádřit v penězích* [6].“

Bezpečí - stav, při kterém je malá pravděpodobnost vzniku škody na chráněných zájmech [6].

Bezpečnost – schopnost systému odolávat známým a předvídatelným vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou působit negativně [20].

Bezpečnostní strategie chápe bezpečnost jako „*žádoucí stav, za kterého je míra rizika snížena na nejnižší míru pro ČR plynoucí z hrozeb vůči obyvatelstvu, svrchnosti a územní celistvosti, demokratickému zřízení a principům právního státu, vnitřnímu pořádku, majetku, ŽP, plnění mezinárodních bezpečnostních závazků a dalším definovaným zájmům* [1].“

Vnitřní bezpečnost – stav, kdy probíhá minimalizace hrozeb ohrožující stát a jeho zájmů zevnitř. Souhrn vnitřních bezpečnostních podmínek, legislativních norem a opatření, kterými stát zajišťuje demokracii, ekonomickou prosperitu a bezpečnost občanů. Zároveň stát tímto stanoví a prosazuje normy morálky a společenského vědomí [20].

Vnější bezpečnost – týká se vnější hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zvnějšku. Např. vojenské, ekonomické hrozby, migrační vlny, atd. Spočívá také v mezinárodněpolitických, ekonomických a vojenských vztahů státu s okolními státy a koalicemi [20].

Veřejný pořádek – společenské vztahy, které probíhají na místech veřejných a veřejnosti přístupných. „*Jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy a jejich zachování je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti.*“ [20] Stejně tak tvoří základ celkové bezpečnosti státu. Jde o vžitá či v místě uznávaná pravidla společenského chování [1].

Bezpečnost státu – představuje vnitřní a vnější podmínky státu, zajišťující jeho svrchovanost a územní celistvost, dále ochranu politického uspořádání, vnitřního pořádku, životů a zdraví jeho občanů, majetkových hodnot a ŽP [1].

Dále obsahuje souhrn opatření všech orgánů státní správy, určení PO a FO potřebných k zabezpečení obrany, bezpečnosti a ochrany státu, pro zachování jeho suverenity, demokratických principů, uchování řídicích struktur státní správy a životních podmínek občanů za všech situací včetně krizových i za válečného stavu [1].

Obsahuje také politické, ekonomické, vojenskostrategické, sociální, ekologické a legislativně-právní opatření k zabezpečení vnitřního pořádku státu, zajišťujících funkčnost společenského zřízení, občanská práva a svobody a jejich ochranu vůči všem druhům násilí [1].

Všechna tato opatření jsou zpracovávána do Bezpečnostní politiky státu [2].

Základní funkce státu - spočívá v zajištění ochrany chráněných zájmů státu a udržitelného rozvoje státu [6].

„Činnosti státních orgánů, které jsou nutné k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, demokratických základů a mezinárodních závazků státu, práv a svobod občanů, jejich životů a zdraví, vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, majetkových hodnot a ŽP [20].“

Bezpečnostní politika - obsahuje soubor základních státních zájmů, cílů a hlavních nástrojů k jejich dosažení. Cílem bezpečnostní politiky je zabezpečit státní svrchovanost a územní celistvost, ústavnost a činnost demokratických institucí, ekonomický a sociální rozvoj státu, kulturních hodnot, ŽP apod. Je složena ze zahraniční politiky v oblasti bezpečnosti, obranný, hospodářský a vojenský politiky a politiky vnitřního pořádku a vnitřní bezpečnosti [1], [7].

Bezpečnostní strategie - *„základní koncepční dokument vlády ČR [20].“* Konkretizuje bezpečnostní zájmy ČR a určuje místo a úlohu správních úřadů, orgánů územní samosprávy, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních, záchranných a dalších služeb ČR při plnění bezpečnostní politiky [20].

Bezpečnostní strategie definuje základní hodnoty, zájmy, postoje a ambice ČR podle [7]:

- Východiska bezpečnostní politiky ČR,
- Bezpečnostní zájmy ČR,
- Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR,
- Bezpečnostní systém ČR.

Bezpečnostní systém státu - úřední nástroj pro tvorbu a realizaci bezpečnostní politiky ČR. Je tvořen zákonodárnou, výkonnou a soudní mocí, územní samosprávou, PO a FO, které zajišťují bezpečnost státu [20], [3].

Základní prvky bezpečnostního systému jsou podle Rektoříka v publikaci *Krizový management ve veřejné správě* uvedeny v tabulce (viz Tabulka 1), kde můžeme vidět, hlavu státu prezidenta ČR spolu s vládou a parlamentem, Bezpečnostní rada státu (dále jen BRS), představuje pracovní orgán vlády, dále Ústřední správní úřady (dále jen ÚSÚ), krajské úřady (dále jen KÚ) a obecní úřady (dále jen OÚ). Bezpečnost dále zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, zpravodajské služby, záchranné sbory, záchranné služby a havarijní služby [7].

Tabulka 1: Bezpečnostní systém ČR

Základní prvky
Prezident
Vláda ČR
Parlament ČR
BRS
ÚSÚ
KÚ a OÚ
Další prvky
Ozbrojené síly
Ozbrojené bezpečnostní sbory
Zpravodajské služby
Záchranné sbory
Záchranné služby
Havarijní služby

Zdroj: vlastní zpracování podle [7]

Prezident [7]:

- vrchní velitel ozbrojených sil,
- zvláštní postavení k vládě a BRS.

Parlament ČR [7]:

- schvaluje zákony o bezpečnosti ČR,
- spolurozhoduje o orientaci bezpečnostní politiky,
- rozhoduje o vyhlášení stavu ohrožení státu, válečného stavu a o obranných systémech mezinárodních organizací,
- vysílá ozbrojené síly mimo území republiky a rozhoduje o pobytu cizích vojsk na území ČR.

Vláda ČR [7]:

- vytváří bezpečnostní politiku státu,
- odpovědný orgán za bezpečnostní systém,
- vyhlašuje nouzový stav,
- vysílá ozbrojené síly mimo území ČR a rozhoduje o pobytu ozbrojených sil cizího státu na území ČR.

Bezpečnostní rada státu [7]:

- pracovní orgán vlády v oblasti bezpečnosti,
- spolupracuje s bezpečnostními radami krajů (dále jen BRK),
- orgán pro přípravu opatření pro řešení KS,
- má stálé mezinárodní pracovní orgány,
- Ústřední krizový štáb (dále ÚKŠ) jako pracovní orgán vlády k řešení KS.

Ústřední správní úřady [7]:

- pracovní orgán pro řešení KS, tzv. Krizový štáb (dále jen KŠ).

Kraje a určené obce [7]:

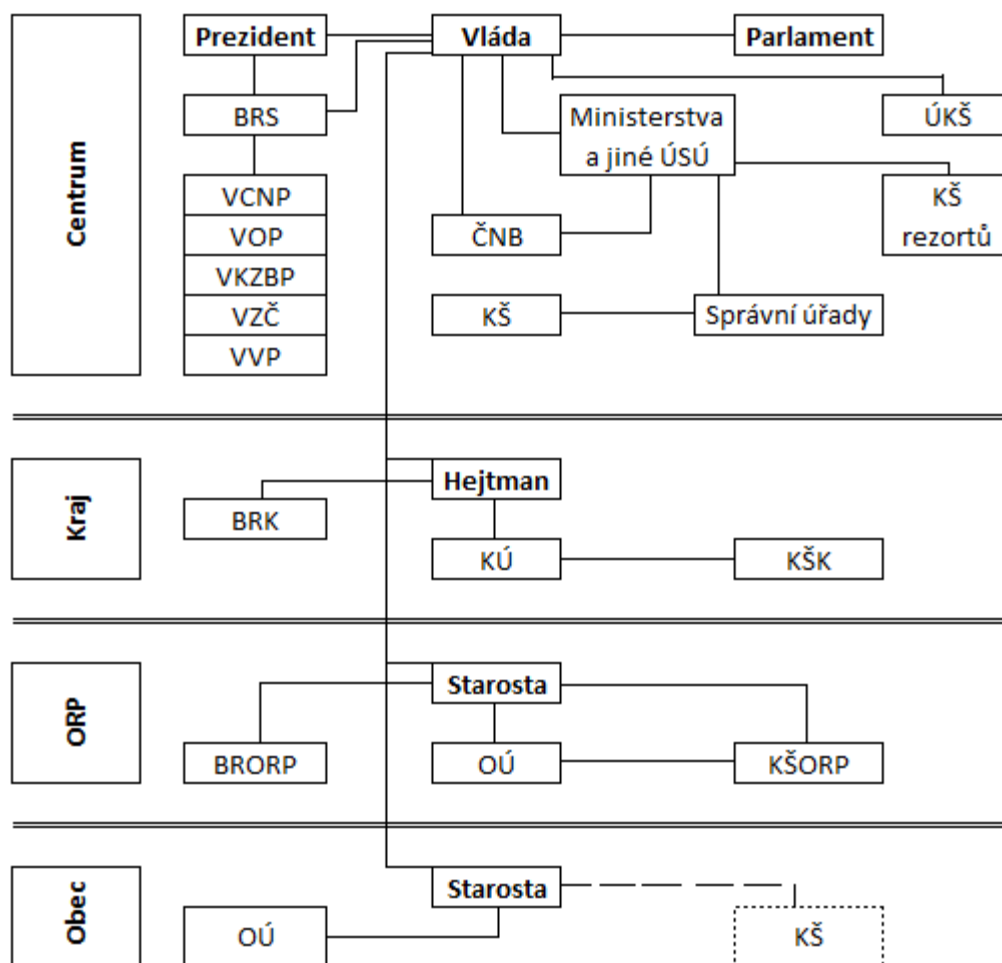
- zřizují jako koordinační orgány pro přípravu na KS Bezpečnostní rady,
- zřizují KŠ.

Dalšími prvky bezpečnostního systému jsou podle knihy autora Rektoříka [7]:

- ozbrojené síly- armáda, hradní stráž, která je podřízena vojenská kancelář prezidenta,
- ozbrojené bezpečnostní sbory- policie, obecní policie, celní správa, vězeňská služba,
- zpravodajské služby,
- záchranné sbory,
- záchranné služby,
- havarijní služby.

Podle [3] dále bezpečnostní systém obsahuje:

- obranný systém- řeší vojenské KS,
- integrovaný záchranný systém- řeší nevojenské KS.

Obrázek 1: Struktura bezpečnostního systému podle úrovní – institucionální složky

Zdroj: upraveno podle [2]

Zkratky použité ve schématu jsou vysvětleny v seznamu zkratk. Na tomto obrázku (viz Obrázek 1) lze vidět Strukturu bezpečnostního systému v rámci jednotlivých institucionálních složek na úrovni obce, obce s rozšířenou působností (dále jen ORP), kraje a „centrum“, které představuje ústřední složky. Česká národní banka (ČNB), Bezpečnostní rada státu (BRS), Výbor pro civilní nouzové plánování (VCNP), Výbor pro obranné plánování (VOP), Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky (VKZBP), Výbor pro zpravodajskou činnost (VZČ), Výbor pro vnitřní bezpečnost (VVP), Krizový štáb (KŠ), Ústřední krizový štáb (ÚKŠ), Obec s rozšířenou působností (ORP) [2]. Bez vlády a parlamentu jde o orgány krizového řízení. Tento obrázek obsahuje KŠ obce, který je v přerušovaném ohraničení, jelikož Krizový zákon stanovuje, že starosta obce „může“ zřídit krizový štáb obce jako svůj pracovní orgán. Tudíž nevyplývá povinnost KŠ zřizovat.

Výbor pro civilní nouzové plánování – koordinuje a plánuje opatření k zajištění ochrany vnitřní bezpečnosti státu, obyvatelstva, ekonomiky a KI. Dále zabezpečuje preventivní opatření proti použití zbraní hromadného ničení, zároveň odstraňuje následky jejich použití a požadavky na civilní zdroje, potřebné pro zajištění bezpečnosti ČR [20].

Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky – orgán, který zabezpečuje zahraniční bezpečnostní politiku státu. Především v rámci mezinárodního postavení ČR a vztahů s mezinárodními bezpečnostními organizacemi [20].

Výbor pro obranné plánování – orgán, který koordinuje zajištění obrany státu a dále zajišťuje vztahy v rámci obranného plánování s NATO [20].

Výbor pro zpravodajskou činnost – orgán potřebný pro zabezpečení činnosti zpravodajských služeb ČR, dále jejich zajištění a spolupráci státních orgánů, které získávají, shromažďují a vyhodnocují informace nezbytné pro bezpečnost ČR [20].

Výbor pro vnitřní bezpečnost- tento výbor vláda ČR schválila svým usnesením dne 9. července 2014. koordinaci a plánování opatření k zajištění vnitřní bezpečnosti České republiky a ochrany veřejného pořádku [28].

Chráněný zájem - prioritně ochraňované aktiva státu představující životy, zdraví a bezpečí lidí, majetek, ŽP, veřejné blaho, technologie a infrastruktura [6].

Bezpečnostní zájmy ČR - bezpečnostní strategie ČR rozlišuje „*životní*“ (existence ČR, suverenita, územní celistvost, politická nezávislost, obrana demokracie, právního státu a ochrana základních lidských práv a svobod obyvatel), „*strategické*“ (bezpečnost a stabilita, potírání mezinárodního terorismu, podpora regionální spolupráce, atd.) a „*další významné zájmy ČR*“ (ochrana ŽP, podpora vědecko-technického rozvoje, atd.) [1], [7].

Bezpečnostní rada státu - stálý pracovní orgán vlády ČR, který koordinuje problematiku bezpečnosti ČR a v rámci pověření od vlády připravuje návrhy opatření k jejímu zajišťování. Je zřízena podle Ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR a tvoří ji předseda vlády a další členové vlády podle rozhodnutí vlády. Prezident republiky má právo účastnit se schůzí, vyžadovat od ní a jejích členů zprávy a projednávat otázky v rámci jejich působnosti [34].

Krizový štáb – pracovní orgán zřizovatele pro řešení KS, které realizují řešení KS. Podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, KŠ mohou být zřizovány vládou (ÚKŠ), ministerstvem a jiným správním úřadem, hejtmanem kraje (Krizový štáb kraje, dále jen KŠK) a starostou obcí s rozšířenou působností (Krizový štáb obce s rozšířenou působností, dále jen KŠORP) [29], [1].

Stálá pracovní skupina - skupina KŠ, která pracuje nepřetržitě, analyzuje vývoj KS a vede dokumentaci. Dále podává návrhy KŠK pro řešení KS, vede přehled o nasazení SaP, komunikační a informační systém, technickou a informační podporu nasazených SaP, evidenci vynaložených nákladů, informování obyvatelstva, organizuje humanitární pomoc, navrhuje pracovní povinnosti [8].

Do stálé pracovní skupiny patří tajemník KŠ, pracovník KÚ nebo oÚ, zástupci složek IZS a příslušní odborníci dané MU nebo KS [8].

Ochrana obyvatelstva – plní úkoly civilní ochrany, zejména varování, evakuace vyrozumění, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku [20], [39].

Životní prostředí – dále jen ŽP. Souhrn veškerých vnějších „*biotických*“ (vztahující se k životu) a „*nebiotických*“ podmínek obklopujících člověka nebo jiný živý systém, poskytujících vše potřebné k životu a působících zpětně na jeho organizmus. Obsahuje „*biosféru*“ (voda, vzduch, půda, fauna, flóra), „*lidskou činnost*“ a „*biosociální prvky*“ (lidé, společnost a její základní vztahy). Zkrátka je to vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje [1].

Regulační opatření - slouží ke snížení spotřeby nedostatkových surovin, výrobků a energií nebo usměrnění spotřeby těchto výrobků v souladu s krizovými plány. Jedná se o KS, kdy běžné ekonomické nástroje nejsou schopni zajistit nezbytné dodávky dostatečně účinně [1].

Záchranné práce – dále jen ZP. Činnost k „*odvrácení nebo omezení*“ bezprostředního působení rizik vzniklých MU, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo ŽP, a vedoucí k přerušování jejich příčin [1].

Likvidační práce – dále jen LP. Činnosti k „*odstranění následků*“ způsobených MU, jejichž účinky a rizika působí na osoby, zvířata, věci a ŽP. O způsobu provedení LP a jejich vykonatelích rozhoduje velitel zásahu, který jedná s nutností vykonat LP bez zbytečného odkladu [1].

SaP – síly a prostředky v podobě movité a nemovité věci ve vlastnictví státu, územních samosprávních celků a PO a FO nebo jimi poskytnuté služby, které lze využít při řešení KS nebo v zájmu zajišťování obrany státu. O věcných prostředcích pro potřeby ozbrojených sil rozhodne KÚ na základě návrhu příslušné územní vojenské správy, zpracovávaného ve formě vyplněného

dodávacího příkazu. KÚ vedou evidenci vhodných věcných prostředků [3]. Např. osoby, technika a energie.

Pracovní povinnost - podle *předpisu č. 222/1999 Sb. Zákon o zajišťování obrany ČR*, se jedná o povinnost FO vykonávat po nezbytně nutnou dobu určené práce, které jsou nutné k zajišťování obrany státu za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu a které jsou tyto fyzické osoby povinny konat v místě a podle potřeb zajišťování obrany státu i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech [40].

Pracovní výpomoc - podle *předpisu č. 222/1999 Sb. Zákon o zajišťování obrany ČR*, má FO povinnost vykonávat jednorázové a mimořádné úkoly nezbytné k zajišťování obrany státu za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu [40].

Věcný prostředek - podle *předpisu č. 222/1999 Sb. Zákon o zajišťování obrany ČR*, jsou věcnými prostředky movité a nemovité věci ve vlastnictví státu, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob nebo jimi poskytované služby, které lze využít v zájmu zajišťování obrany státu [40].

1.2 Mimořádná událost a krizová situace

V této podkapitole bude rozlišena MU od KS a vymezí jejich podobu.

Mimořádná událost – škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, živelnou pohromou, havárií, nezákonnou činností, ohrožením KI, nákazami, ohrožením vnitřní bezpečnosti a ekonomik. Je řešena orgány a složkami bezpečnostního systému podle zvláštních právních předpisů [20].

Taková událost, která v daném území za určený časový interval má nebo může mít nepřijatelné dopady takové intenzity nebo rozsahu, které vedou ke ztrátě rovnováhy území a společnosti [6]. Vyvolává ohrožení života, zdraví, majetku nebo ŽP a vyžaduje provedení ZP a LP [39].

V závislosti na rozsahu následků se MU dělí na závady, poruchy, havárie a katastrofy [1].

Havárie – „*mimořádná, částečně nebo zcela neovladatelná, časově a prostorově ohraničená událost, která vznikla nebo jejíž vznik bezprostředně hrozí v souvislosti s užíváním objektu nebo zařízení, v němž je nebezpečná látka vyráběna, zpracovávána, používána, přepravována nebo skladována.*“ Následné projevy havárie mohou být přírodní katastrofy nebo narušení ŽP [1].

Katastrofa - vážné narušení funkce společnosti, působící velké ztráty na životech, majetku nebo na ŽP. Katastrofy mohou být náhlé, pomalé, přírodní nebo způsobené lidskou činností. Původ může být přírodní nebo antropogenní, jejichž proces znázorňuje tabulka (viz Tabulka 2).

Tabulka 2: Druhy katastrofy

Katastrofa	Vznik			Způsobuje	Příklad	
Přírodní	náhlý rozsáhlý přírodní jev	náhlá	může být zesílená lidskou činností	vnější destrukce, smrt a utrpení v regionu	rozšiřování pouští a ničení lesů	
		pozvolná				
Antropogenní	lidskou dobrovolnou nebo nedobrovolnou činností	dobrovolná	náhlá	přímo vznikající	závažné následky pro lidskou populaci a ŽP	technická a technologická, toxikologická, ekologická
		nedobrovolná	pozvolná	nepřímo vznikající		

Zdroj: vlastní zpracování podle [1]

Krizová situace - jde o MU, v rámci které je nutno aplikovat právní opatření. Jedná se o vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu[20].

Při KS jsou ohroženy důležité hodnoty, zájmy či statky státu a jeho občanů. Hrozící nebezpečí nelze odvrátit a způsobené škody odstranit běžným opatřením prováděných správními úřady a bezpečnostními složkami a je tedy potřeba použít nadstandardní zdroje, SaP ke zvládnutí situace [20], [6].

Podle zákona o IZS, jde o MU, která způsobuje narušení KI nebo jiné nebezpečí.

V rámci vývoje krize podle [1] vznikají tyto situace:

- **Mír**, tzv. běžný stav- kdy převládá klid, hrozby nepřekračují přípustnou hranici. Probíhá zde spíše prevence a použití případných opatření proti řešení a vzniku krize.
- **Krize**, tzv. krizový stav- kdy hrozny překročily hranici, která ohrožuje životy, zdraví a majetek. Aktivují se hospodářská opatření pro krizové stavy. Cílem je dostat krizi pod kontrolu.
- **Válka, konflikt**- ohrožení společnosti a demokracie, kdy jsou použity ozbrojené síly. Cílem je dosažení vítězství.

Běžný stav – situace, během které není potřeba řešit škodlivé působení sil a jevů použitím mimořádných nebo krizových opatření podle specifické právní úpravy [20].

Krizový stav – stav vyhlášený orgánem KŘ za účelem řešení KS a za podmínek daných zákonem podle předpisu č. 110/1998 Sb., Ústavní zákon o bezpečnosti ČR. V tomto předpisu nalezneme, že *„pokud je bezprostředně ohrožena svrchnost, územní celistvost, demokratický základ ČR nebo ve značném rozsahu vnitřní pořádek a bezpečnost, životy a zdraví, majetkové hodnoty nebo ŽP anebo je-li třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně, může se vyhlásit podle intenzity, územního rozsahu a charakteru situace nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav“* [34]. V příloze (viz Příloha B) pak naleznete pro příslušné krizové stavy jejich normu, která je stanovuje s důvodem vyhlášení, příslušný orgán, který tento stav vyhlásí, informovanost dalším subjektům, území pro které platí dané omezení a doba trvání stavu.

Krizová opatření - jsou určena k řešení KS a obsahují činnosti ke zmírnění nebo odstranění následků způsobených KS. K jejich realizaci lze omezit některá práva a svobody a uložit konkrétní povinnosti [20].

Hospodářské opatření pro krizové stavy - podle předpisu č. 241/2000 Sb., zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy (dále jen HOPKS) a o změně některých souvisejících zákonů, jde o *„organizační, materiální nebo finanční opatření přijímané správním úřadem v KS pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobku, prací a služeb, bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů“* [38].

Přípravu HOPKS a jejich přijetí zabezpečuje vláda, ÚSÚ, ČNB, KÚ, OÚ ORP a orgány územních samosprávných celků. Pracovišti krizového řízení ministerstva je svěřena gesce za realizaci, koordinaci a rozpracování HOPKS v podmínkách resortu [20].

Jsou přijímána po vyhlášení KS a jsou určena [25]:

- k uspokojení základních potřeb FO na území ČR umožňující přežití KS bez těžké újmy na zdraví,
- pro podporu činnosti ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních služeb a zdravotnické záchranné služby,
- pro podporu výkonu státní správy.

Plán nezbytných dodávek - obsahuje požadované nezbytné dodávky, seznam dodavatelů nezbytných dodávek a zároveň jsou zde uvedeny nezajištěné nezbytné dodávky [25].

Hospodářská mobilizace – obsahuje hospodářská rozhodnutí, administrativní opatření, přímé a nepřímé nástroje v oblasti výroby, investic, financí, pracovních sil atd. k možným KS. Dále slouží

k usměrňování potřebného ekonomického vývoje. Jejím cílem je zajistit efektivní prevenci před vznikem KS a pro případ jejich vzniku minimalizaci negativních dopadů [3].

Kritická infrastruktura - výrobní a nevýrobní systémy a služby, jejichž nefunkčnost by měla závažný dopad na bezpečnost státu, ekonomiku, veřejnou správu a zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva [20].

Podle krizového zákona jde o prvek KI nebo systém prvků KI, jehož narušení funkce by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu. Výčet prvků kritické infrastruktury v ČR můžeme vyčíst z přílohy (viz Příloha A) [29], [32].

Evropská kritická infrastruktura – Dále jen EKI. KI nacházející se na území ČR nebo v členských státech, jejíž narušení nebo zničení by mělo závažný dopad pro nejméně dva členské státy Evropské unie (dále jen EU) [20].

1.3 Veřejná správa

Hlavní **funkcí státu** je zajistit ochranu a rozvoj dané lidské společnosti, tj. *zajištění bezpečného prostoru*, ve kterém žije lidská společnost. Ve spolupráci s PO, FO a občany vytváří systém řízení bezpečnosti [6].

Správa - forma zejména výkonných činností orgánů, která spočívá v organizování a výkonu úkolů stanovených řídicím týmem, vedením státu, území, objektu, organizace v souladu se zákony a dalšími právními předpisy [6].

Veřejná správa - správa státu vykonávaná státem a jeho správními orgány. Pro správu státu se používá pojem *státní správa*, což je veřejná správa vykonávaná státem a jeho orgány. Tuto správu vykonává stát svými správními orgány [6].

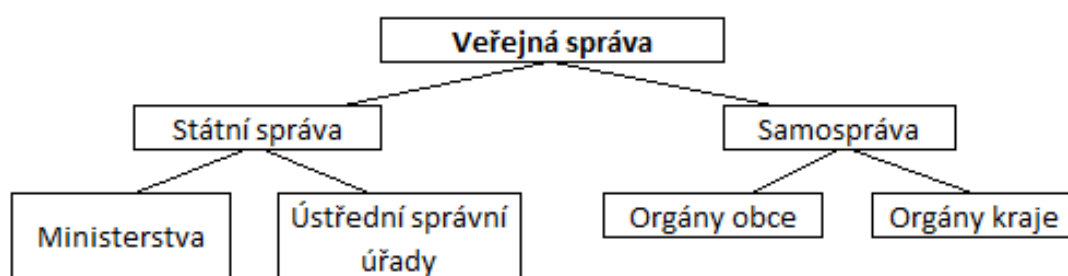
Veřejná správa je správa veřejných záležitostí, realizovaná jako projev výkonné moci ve státě. Skládá se ze státní správy a samosprávy. Představuje souhrn činností, které nejsou zákonodárstvím, soudnictvím ani vládou [1]. Částečně rozhoduje o právech a povinnostech FO a PO a v řízení území [6].

Role veřejné správy při řízení bezpečnosti [3]:

- usilovat o rozvoj,
- vést a motivovat všechny další zúčastněné k tomu, aby plnili své úlohy a odpovědnosti
- znát rizika uvnitř sféry vlastní odpovědnosti a plánovat opatření,

- motivovat podniky k odpovědnosti vyjednávat s riziky,
 - pomáhat efektivní komunikaci a spolupráci všech zúčastněných,
 - podporovat spolupráci mezi správními úřady,
 - používat vhodnou politiku územního plánování a následných činností,
- zmírňovat rizika vhodnými opatřeními odezvy, které spadá do jejich působnosti.

Obrázek 2 vystihuje strukturu Veřejné správy a orgány, které do ní patří.

Obrázek 2: Struktura Veřejné správy

Zdroj: Vlastní zpracování autora

1) Státní správa

Jde o hlavní subsystém veřejné správy a je součástí výkonné moci státu [1].

Orgány státní správy - orgány veřejné správy, orgány státu, vystupující jeho jménem. Realizují úkony a funkce státu výkonnou a nařizovací činností. Jsou zřizovány zákonem jako jeho *organizačně-právní jednotky* se samostatnou působností a pravomocí. Orgány státní správy se dělí na Ústřední orgány státní správy a ostatní orgány státní správy [1].

Ústřední orgány státní správy - ministerstva a tzv. jiné ústřední orgány státní správy.

V čele „*ministerstev*“ stojí ministr. Věcnou působnost ministerstev vymezuje tzv. kompetenční zákon České národní rady č. 2/1969 Sb. ve znění pozdějších předpisů a řada zvláštních zákonů. Ministerstva se podílejí na tvorbě jednotné státní politiky, formulují a uskutečňují politiku svého resortu, vypracovávají návrhy kompetence rozvoje v dané oblasti a řešení stěžejních otázek, které předkládají vládě. Dále posuzují návrhy jiných ministerstev, připravují podklady pro zpracování příslušných kapitol státního rozpočtu, podílejí se na přípravě zákonů a nařízení vlády, zajišťují mezinárodní styky v dané oblasti, vydávají právní předpisy, označovány jako vyhlášky, vydávají směrnice, instrukce a pokyny, které zavazují pouze ty úřady, které jsou příslušnému ministerstvu podřízeny [1].

Jiné ústřední orgány státní správy se od ministerstev liší především vymezením věcné působnosti, která je užší, specializovanější, a dále tím, že v jejich čele nestojí ministr, ale předseda jmenovaný vládou. Jejich působnost není vymezena kompetenčním zákonem, ale jen zvláštním zákonem. Na základě zákonného zmocnění mohou vydávat vyhlášky. Jde např. o Český statistický úřad, Státní úřad pro jadernou bezpečnost nebo Správa státních hmotných rezerv atd. [1].

Ostatní orgány státní správy - speciální orgány státní správy, které jsou zřizovány v rámci ministerstev jako jejich relativně samostatné složky, které jsou však svému příslušnému ministerstvu podřízeny. Jsou to např. Český úřad bezpečnosti práce v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen MPSV), Státní veterinární správa v gesci Ministerstva zdravotnictví (dále jen MZ), Puncovní úřad v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen MPO), finanční a celní úřady v gesci Ministerstva financí (dále jen MF) atd. [1].

Územní správní úřady - organizační celky zejména v krajích a obcích, které jsou přímo řízené ÚSÚ [1].

2) Samospráva

Samospráva znamená, že správu vykonává někdo jiný než stát. Nepodléhá státní správě, ale činí s ní komplementární dvojici, která se navzájem doplňuje, ale oba subjekty mohou někdy stát i proti sobě- např. v soudním sporu [6].

Principem státní veřejné správy je přenesení výkonu státní moci na nestátní objekty. Rozhoduje o bezpečnosti a rozvoji lidského systému na území její působnosti. Pro potřeby při řízení bezpečnosti se monitoruje úroveň bezpečí, pohromy, existující ohrožení, rizika apod. a připravují se podklady pro rozhodování tak, aby se zajistila bezpečná komunita, bezpečné území, bezpečný stát atd. [6], [1].

Řízení věcí veřejných se opírá o kvalifikované plánování a představuje uvědomělou činnost lidí směřující k nastavení, určování a kontrole průběhu procesů pro dosažení určených cílů v daném území [3].

Principem výkonu veřejné správy samosprávou je delegování státní moci na jiné, nestátní subjekty tzv. přenesení výkonu státní správy [3].

Samospráva se dělí na **územní samosprávu** - obce, jako základní článek samosprávy a kraje, jako vyšší územně správní celek [3] a **zájmovou samosprávu** - může se týkat jen určitého okruhu osob (studentů, myslivců, advokátů apod.) [3].

1.4 Krizové řízení

Historie krizového řízení

Krizové řízení neboli krizový management byl poprvé použit v době karibské krize v roce 1962, který byl od první zmínky v roce 1900 nazvaný Vědeckým, Byrokratickým, Administrativním, Sociálně orientovaný, Kvantitativním nebo Interpersonálním behavioristickým řízením. Avšak v roce 1962 během konfliktu mezi USA a SSSR, který hrozil přerůst ve všeobecnou jadernou válku, byl poprvé označen za Krizové řízení. Hlavním cílem pracovního kolektivu prezidenta J. F. Kennedyho bylo omezovat rizika vedoucí ke vzájemné konfrontaci. Termín „Crisis management“ (Krizové řízení) byl dále převzat do terminologie NATO a stal se nástrojem pro řešení různých krizových situací vojenského charakteru. Rok 1991 byl z hlediska dalšího rozvoje průlomový [1].

Koncem června během zasedání nejvyššího orgánu Varšavské smlouvy v Praze toto uskupení ukončilo svou činnost a v listopadu téhož roku zveřejnilo NATO novou strategickou koncepci a Deklaraci o míru spolupráce. To vedlo k reorganizaci a zjednodušení politických a vojenských struktur a postupů Aliance, ke snížení ozbrojených sil, změnu konfigurace vojsk pro nové úkoly při zvládnutí krizí během kolektivní obranyschopnosti. Od této doby krizové řízení není chápáno pouze pro vojenské hrozby, ale i nevojenské [1].

Bod zvratu přišel roku 2001 11. září při teroristickém útoku v USA, kteří tak vyvolali válku terorismu a přijali razantní opatření k ochraně obyvatelstva proti podobným útokům. Tato opatření ovlivnila i Evropu, nejen teroristickou hrozbou, ale také ze strany Ukrajiny, Běloruska, Moldávie a Ruska s nově rozšířenou hranicí unií, kteří tak sdílejí hranice s Gruzii, Arménií, Íránem, Irákem a Sýrií. EU se tedy začaly projevovat geopolitické hrozby. Od roku 2003 se EU začala prosazovat jako organizace mezinárodního krizového řízení. Tímto krokem realizuje mírové mise na Balkáně, v Africe a jiných oblastech [1].

Současná situace krizového řízení

Nynější *krizový syndrom 21. století* (jak nazvali odborníci krizového řízení), vytváří dvě hlavní složky ohrožení: technologie a globalizace. Toto století nepřineslo vojenské hrozby, nýbrž modifikace asymetrických a neočekávaných krizí, které těžko nebo vůbec nelze předvídat [1].

Válka dnes už není jen záležitostí států nebo aliancí, ale skupiny lidí nebo jednotlivců. Objevuje se snadná dostupnost extrémně nebezpečných biologických, chemických nebo bakteriologických zbraní. V této době se tedy převýšila hrozba teroristických útoků a vydírání, ale také spory či války o suroviny (ropu, plyn, vodu). Jako v případě omezení dodávek ropy Ruskem během konfliktu s Ukrajinou o hraniční pásmo [1].

Proces krizového řízení

Základem KŘ je prevence, vycházející z analýzy rizik a hospodářských možností. KŘ by mělo minimalizovat neurčitost MU, zvyšovat stupeň bezpečnosti a ochrany obyvatel, využívat vědecké činnosti a výzkumu. Ve státním systému to znamená připravovat a mobilizovat zdroje potřebné pro MU (podpora sil a prostředků) [2].

Podle předpisu č. 240/2000 Sb. Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), § 2 a), se *KŘ rozumí souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s* [29]:

- přípravou na KS a jejich řešením, nebo
- ochranou KI.

Řízení, které spočívá v plánování, organizování, přidělování pracovních úkolů a v kontrole využívání zdrojů organizace s cílem zvládnout možné KS, při kterých bude vyhlášen krizový stav s cílem zajistit zvládnutí situace v rámci působnosti orgánů KŘ a plnění opatření a úkolů uložených vyššími orgány KŘ. Používá dočasné omezení práv lidí a použití nadstandardních zdrojů s SaP [6].

Fáze krizového řízení [2]:

- kontrakce- charakterizuje nestabilitu situace,
- redukce- omezuje faktory MU,
- konsolidace- urovnání situace,
- renovace- obnovení.

Postup krizového řízení [2]:

- aktivace IZS,
- varování a vyrozumění obyvatelstva,
- případné vyhlášení krizového stavu,
- evakuace, záchranné činnosti a stabilizační aktivity,
- režim zásobování obyvatelstva,
- hospodářská opatření,
- aktivace bezpečnostního systému k ochraně obyvatelstva a jejich majetku.

2 KRIZOVÁ LEGISLATIVA

Krizová opatření v rámci KŘ státu provádějí orgány státní správy a realizují a vyžadují omezování zájmu jednotlivce před veřejnými zájmy. Stát musí však zabezpečit, aby ani v KS nedošlo k bezpráví a musí udržovat a zastávat alespoň nejnütnější rozsah práv a svobod.

Proto musí existovat právní úprava vymezující čas, způsob a rozsah zásahu do práv a svobod občanů.

Mezi ústavní zákony používané při krizových situacích je:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR,

Ústava zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR,

Ústavní zákon č. 300/2000 Sb., změna Ústavy a ústavního zákona č. 110/1998 Sb.

Základní zákony (normy):

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (Krizový zákon),

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajištění obrany ČR,

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy.

Dalšími zákony a jiné normy jsou např.:

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému,

Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR,

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR,

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR,

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení),

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS, atd.

Tato práce bude citovat hlavně Krizový zákon a Zákon o IZS, jelikož obsahují nejvíce potřebných a čerpaných informací, které se týkají procesu krizového plánování. Popisují mimo jiné hlavně úkoly a postupy před vznikem a při vzniku KS.

2.1 Krizový zákon

Tento zákon stanovuje působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti PO a FO při přípravě na KS, které nesouvisejí se zajišťováním obrany ČR před vnějším napadením a při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury a odpovědnost za porušení těchto povinností [29].

Dále tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie a upravuje určování a ochranu evropské kritické infrastruktury [29].

1) Krizové řízení

Jde o souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s [29]:

- přípravou na KS a jejich řešením, nebo
- ochranou KI.

Krizová situace - mimořádná událost podle zákona o IZS, jde o narušení KI nebo jiné nebezpečí, při nichž vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu. Dále je krizová situace nazvaná „krizový stav“ (KS) [29].

Stav nebezpečí- bezodkladné opatření může vyhlásit, jsou-li ohroženy životy, zdraví, ŽP, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek IZS nebo subjektů KI. Není-li možné účelně odvrátit vzniklé ohrožení v rámci stavu nebezpečí, hejtmán neprodleně požádá vládu o vyhlášení nouzového stavu [29].

Nouzový stav- vláda může vyhlásit nouzový stav v případě ŽP, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost. Dále z důvodu stávky vedené na ochranu práv a oprávněných hospodářských a sociálních zájmů [29].

Stav ohrožení státu- Parlament může na návrh vlády vyhlásit stav ohrožení státu, je-li bezprostředně ohrožena svrchnost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy [29].

Válečný stav- Parlament rozhoduje o vyhlášení válečného stavu, je-li ČR napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o spolčené obraně proti napadení. Parlament rozhoduje o účasti ČR v obranných systémech mezinárodní organizace, jíž je ČR členem. Vláda rozhoduje

o vyslání ozbrojených sil ČR mimo území ČR a o pobytu ozbrojených sil jiných států na území ČR [29].

Stav, který vyhláší hejtman kraje nebo primátor hl. m. Prahy (stav nebezpečí), vláda ČR, popř. předseda vlády ČR (nouzový stav) nebo Parlament ČR (stav ohrožení státu a válečný stav) v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu. Podrobnější proces o krizových stavech, upravující normě, důvodu vyhlášení KS, vyhláší orgán, informování dalších složek, rozsah ohrožujícího území a doba trvání vyhlášení stavu [29]. Ukázka vyhlášení stavu nebezpečí je zobrazena v příloze (viz Příloha C) [13].

Krizové opatření - organizační nebo technické opatření určené k řešení KS a odstranění jejich následků, včetně opatření, jimiž se zasahuje do práv a povinností osob [29].

Kritická infrastruktura - jde o prvek KI nebo systému prvků KI, kdy nerušení, jehož funkce, by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu [29].

Prvek KI - jedná se zejména o stavbu, zařízení, prostředek nebo veřejná infrastruktura, určené podle průřezových a odvětvových kritérií [29].

Subjekt KI - subjektem KI je provozovatel prvku KI [29].

2) Orgány krizového řízení

Orgány KŘ jsou zákonem jmenované orgány veřejné správy předurčené k řešení KS, které mohou vzniknout na území ČR. Za orgány KŘ se považují vláda, ministerstva a jiné správní úřady, orgány krajů a ostatní orgány s územní působností a orgány obcí [1].

Orgány krizového řízení při plánování krizových opatření a při řešení krizových situací využívají **informační systémy krizového řízení**, které se využívají pro [29]:

- přenos informací nadřízeným, podřízeným a spolupracujícím orgánům krizového řízení,
- technické a programové přizpůsobení pro činnost v obtížných podmínkách,
- bezpečnost uchovávaných informací stanovené pro informace s nejvyšším stupněm utajení obsažené ve zpracované dokumentaci.

Orgány krizového řízení při plánování krizových opatření odpovídají za dodržení zásady rovnocennosti písemných a elektronických údajů obsažených v krizovém plánu [29].

Vláda [29]:

- ukládá úkoly ostatním orgánům krizového řízení, řídí a kontroluje jejich činnosti,
- určuje ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad pro koordinaci přípravy na řešení konkrétní KS v případě, kdy příslušnost ke koordinující funkci nevyplývá z působností stanovených ve zvláštním právním předpisu,
- zřizuje Ústřední krizový štáb jako svůj pracovní orgán k řešení KS,
- stanoví průřezová a odvětvová kritéria pro určení prvku KI,
- rozhoduje na základě seznamu předloženého ministerstvu vnitra (dále jen MV) o prvcích KI, jejichž provozovatelem je organizační složka státu.
- při přípravě na KS a při jejich řešení projednává s ČNB opatření, která se týkají působnosti této banky.

Za nouzového stavu, stavu ohrožení státu má [29]:

- právo na nedotknutelnost osoby a nedotknutelnost obydlí při evakuaci osoby z místa, na kterém je bezprostředně ohrožena na životě nebo zdraví,
- vlastnické a užívací právo PO a FO k majetku, pokud jde o nucené omezení práva vlastníka nebo uživatele z důvodu ochrany života, zdraví, majetku nebo ŽP, které jsou ohroženy KS, přičemž je za toto omezení poskytnuta přiměřená náhrada,
- má svobodu pohybu a pobytu ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého KS,
- právo provozovat podnikatelskou činnost, která by ohrožovala prováděná krizová opatření nebo narušovala, popřípadě znemožňovala jejich provádění,
- právo na stávku, pokud by tato stávka vedla k narušení, případně znemožnění ZP a LP.

Vláda je oprávněna v době trvání nouzového stavu [29]:

- nařídít povinné hlášení přechodné změny pobytu osob, kterou se rozumí opuštění místa trvalého pobytu osoby,
- přijmout opatření k ochraně státních hranic, k pobytu cizinců nebo osob bez státní příslušnosti, v oblasti zbraní, výbušnin, nebezpečných chemických látek a přípravků, jaderných zařízení a zdrojů ionizujícího záření,

- nařídít přemístění osob ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody do jiné věznice,
- nařídít nasazení vojáků v činné službě a jednotek požární ochrany k provádění krizových opatření,
- nařídít vykonávání péče o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou v KS vykonávat rodiče nebo jiný způsobilý zástupce,
- nařídít přednostní zásobování,
- zabezpečit náhradní způsob rozhodování o dávkách sociálního zabezpečení,

V době trvání stavu ohrožení státu vláda oprávněna nařídít [29]:

- omezení vstupu na území ČR osobám, které nejsou občany ČR,
- omezení držení a nošení střelných zbraní a střeliva,
- zvýšenou kontrolní činnost na úseku zabezpečení skladovaných střelných zbraní, střeliva, munice, výbušnin, jaderných materiálů, atd.

Ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Při zajišťování připravenosti na řízení KS v jejich působnosti [29]:

- zřizují pracoviště krizového řízení,
- zpracovávají plán, který obsahuje souhrn krizových opatření a postupů k řešení KS, krizový plán schvaluje ministr nebo vedoucí jiného ÚSÚ,
- zřizují krizový štáb jako pracovní orgán k přípravě na KS a k jejich řešení, jehož složení a úkoly určí a věcné, organizační a administrativní podmínky pro jeho činnost zajistí ministr nebo vedoucí jiného ÚSÚ,
- zajišťují na základě vyžádání jiného ministerstva nebo jiného ÚSÚ provedení odborných prací vyplývajících z jejich působnosti,
- poskytují na požádání podklady ministerstvům, KÚ a OÚ ORP,
- vyžadují potřebné podklady od KÚ a OÚ ORP,
- stanovují podřízeným územním správním úřadům povinnost poskytovat na vyžádání podklady pro zpracování KpK.

K ochraně KI náležející do jejich působnosti [29]:

- navrhnou odvětvová kritéria a předkládají je MV,
- vyžadují od PO nebo podnikajících FO, jako provozovatel stavby, zařízení, prostředku nebo veřejné infrastruktury,
- určí opatření obecné povahy prvky KI a prvky evropské KI,
- zašlou návrhy prvků KI a prvků evropské KI MV k zařazení do seznamu,
- kontrolují plány krizové připravenosti subjektů KI a ochranu prvků KI a ukládají opatření k nápravě nedostatků zjištěných při kontrole,
- poskytují MV jednou ročně informace o ochraně evropské KI včetně údajů o typech zranitelnosti, hrozbách a zjištěných rizicích,
- poskytují MV každé dva roky informace o provedených kontrolách subjektů evropské KI včetně informací o závažných zjištěních a nařízených opatřeních.

Ministerstva a jiná ÚSÚ dále [29]:

- vedou přehled o možných zdrojích rizik, provádějí analýzy ohrožení a v rámci prevence podle zvláštních právních předpisů odstraňují nedostatky, které by mohly vést ke vzniku KS,
- rozhodují o činnostech k řešení KS a ke zmírnění jejich následků,
- organizují okamžité opravy nezbytných veřejných zařízení pro přežití obyvatelstva a k zajištění funkčnosti veřejné správy,
- vytvářejí podmínky pro nouzovou komunikaci ve vztahu k jiným správním úřadkům, obcím, PO a FO,
- poskytují si bezplatně a bez zbytečného odkladu údaje z informačních systémů veřejné správy, které spravují.

- **Ministerstvo vnitra**

Za účelem koordinace výkonu státní správy v oblasti krizového řízení [29]:

- sjednocuje postupy v oblasti KŘ,
- organizuje instruktáže a školení a podílí se na přípravě k získání zvláštní odborné způsobilosti zaměstnanců orgánů KŘ,

- provádí kontrolu zajištění připravenosti ostatních ministerstev a jiných ÚSÚ na řešení KS a ve spolupráci s příslušným ministerstvem provádí kontrolu KpK,
- v době nouzového stavu nebo stavu ohrožení státu vede ústřední evidenci o přechodných změnách pobytu osob,
- navrhuje průřezová kritéria,
- zpracovává seznam, který je podkladem pro řešení prvků KI a prvků evropské KI,
- plní úkoly v oblasti KI vyplývající z členství ČR v EU,
- každoročně informuje Evropskou komisi o počtu prvků evropské KI podle odvětví a o počtu členských států EU,
- každé dva roky předkládá Evropské komisi souhrnnou zprávou se všeobecnými údaji o typech zranitelnosti, hrozbách a rizicích zjištěných v jednotlivých prvních evropské KI,
- zpracovává ve spolupráci s jinými ÚSÚ plán cvičení orgánů KŘ,
- předává ministerstvům a jiným ÚSÚ na jejich žádost údaje,
- v rozsahu potřebném pro zajištění připravenosti na řešení KS koordinuje další úkoly.

MV odpovídá za přípravu a řešení KS souvisejících s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem a přitom určuje a kontroluje postupy Policie ČR a řeší rozpory v oblasti KŘ.

- **Ministerstvo zdravotnictví**

V době KS je oprávněno [29]:

- zajistit nákup a distribuci potřebných léčivých přípravků, a to i neregistrovaných podle zvláštního právního předpisu,
- koordinovat na vyžádání kraje činnost poskytovatelů zdravotnické záchranné služby a poskytovatelů akutní lůžkové péče, kteří mají zřízen urgentní příjem anebo statut specializovaného centra, při poskytování neodkladné péče,
- rozhodnout o rozsahu poskytovaných zdravotních služeb poskytovateli akutní lůžkové péče v případě zavádění regulačních opatření podle zákona o hospodářských opatřeních pro KS.

- **Ministerstvo dopravy**

Dále jen MD je v době Ks oprávněno uložit provozovateli dráhy, drážní dopravy, silniční dopravy, letišť, vnitrozemské vodní dopravy a veřejných přístavů, jakož i vlastníku a provozovateli ostatních objektů, zařízení a dopravních cest sloužících dopravě povinnosti k zabezpečení dopravních potřeb. [29]

Dále v případě nebezpečí z prodlení může být tato povinnost uložena rozhodnutím jiného správního úřadu podle zvláštního právního předpisu.

- **Ministerstvo průmyslu a obchodu**

V době KS je oprávněno [29]:

- přijímat opatření k zachování celistvosti energetických soustav s cílem urychleného obnovení všech důležitých funkcí KI v energetice,
- uložit provozovateli přepravní soustavy, přenosové soustavy a distribuční soustavy plynu, ropy, elektřiny a rozvodu tepelné energie, výrobcí elektrické energie a tepla, výrobcí primárních energetických zdrojů, jakož i vlastníku a provozovateli ostatních objektů a zařízení sloužících k zajištění energetických potřeb státu povinnosti k zabezpečování těchto energetických potřeb, jsou-li subjektem KI, ukládá jim úkoly k ochraně a k neodkladné obnově KI v energetice.

MPO plní úkoly v oblasti KI a EKI v energetice, poskytuje vládě a MV součinnost pro národní meziresortní i mezinárodní výměnu informací v této oblasti.

- **Česká národní banka**

ČNB při přípravě na KS a jejich řešení [29]:

- zřizuje krizový štáb,
- vede přehled možných zdrojů rizik, provádí analýzy ohrožení a v rámci prevence zvláštních právních předpisů odstraňuje nedostatky, které by mohly vést ke vzniku KS,
- vytváří podmínky pro nouzovou komunikaci ve vztahu k jiným správním úřadům, krajům, obcím, PO a FO,
- projednává s vládou krizová opatření, která se dotýkají ČNB,

ČNB zpracovává krizový plán, který obsahuje souhrn krizových opatření a postupů k řešení KS v oblasti její působnosti, a spolupracuje s ministerstvy a jinými ÚSÚ při zpracování jejich Kp. Krizový plán ČNB schvaluje guvernér ČNB [29].

ČNB k ochraně KI náležející do její působnosti [29]:

- navrhuje odvětvová kritéria a předkládá je MV,
- vyžaduje od PO nebo podnikajících FO informace nezbytné k určení prvku KI,
- určí opatření obecné povahy prvky KI a prvky evropské KI a o tomto určení informuje bez zbytečného odkladu MV včetně uvedení údaje o počtu členských států,
- kontroluje plány krizové připravenosti subjektů KI a ochranu prvků KI a ukládá opatření k nápravě nedostatků zjištěných při kontrole.

- **Orgány kraje a další orgány s působností na území kraje**

Hejtman zajišťuje připravenost kraje na řešení KS, ostatní orgány kraje se na této připravenosti podílejí [29].

Hejtman řídí a kontroluje přípravná opatření, činnosti k řešení KS a činnosti ke zmírnění jejich následků prováděná územními správními úřady s působností na území kraje, orgány ORP, orgány obcí nebo PO a FO. Za tímto účelem [29]:

- zřizuje a řídí bezpečnostní radu kraje (BRK),
- zřizuje a řídí krizový štáb kraje (KŠK),
- schvaluješ projednání v BRK krizový plán kraje (KpK),
- vyžaduje od HZS kraje údaje.

Hejtman v době krizového stavu [29]:

- koordinuje ZP a LP, poskytování zdravotních služeb, provádění opatření k ochraně veřejného zdraví a k zajištění bezodkladných pohřebních služeb,
- koordinuje nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva,
- koordinuje zajištění ochrany majetku na území, kde byla provedena evakuace.

Hejtman je za stavu nebezpečí oprávněn nařídít [29]:

- pracovní povinnost, pracovní výpomoc nebo poskytnutí věcného prostředku pro řešení KS,
- bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb anebo porostů za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení vyplívajícího z KS,

- vykonávání péče o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou za KS vykonávat rodiče nebo jiný zákonný zástupce,
- přednostní zásobování dětských, zdravotnických a sociálních zařízení a ozbrojených sil, bezpečnostních sborů nebo složek IZS, podílejících se na plnění krizových opatření, a v nezbytném rozsahu také prvků KI,
- zabezpečení náhradního způsobu rozhodování o dávkách sociální péče a jejich výplatě,
- hlášení přechodné změny pobytu osob,
- evakuace obyvatelstva,
- zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezeném místě nebo území.

Hejtman v době nouzového stavu a stavu ohrožení státu zajišťuje provedení stanovených KO v podmínkách kraje. Správní úřady se sídlem na území kraje a PO a podnikající FO jsou povinny stanovená KO splnit [29].

Krajský úřad za účelem zajištění připravenosti kraje na řešení KS [29]:

- poskytuje součinnost HZS kraje při zpracování KpK,
- plní úkoly podle KpK,
- zřizuje pracoviště KŘ,

HZS kraje při přípravě na KS a jejich řešení [29]:

- organizuje součinnost mezi správními úřady a obcemi v kraji,
- vede přehled možných zdrojů a provádí analýzy ohrožení,
- zpracovává KpK,
- zpracovává Kp ORP (dále jen KpORP),
- plní úkoly stanovené MV a úkoly stanovené hejtmanem v rozsahu KPK a starostou ORP v rozsahu KpORP,
- předává MV, hejtmanovi a starostovi ORP na jejich žádost údaje.

Příslušný správní úřad za účelem přípravy na KS a jejich řešení poskytuje HZS kraje na vyžádání v rozsahu nezbytném pro plnění úkolů způsobem zajišťujícím dálkový přístup údaje vedené v základním registru obyvatel, základním registru PO, podnikajících FO a orgánů veřejné moci, základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí, informačnímu

systému evidence obyvatel, informačním systému cizinců, registru silničních vozidel, centrálním registru silničních vozidel a v registru řidičů [29].

HZS kraje je oprávněn za účelem přípravy na KS vyžadovat, shromažďovat a evidovat údaje o [29]:

- kapacitách zdravotnických, ubytovacích a stravovacích zařízení,
- předmětu a rozsahu činnosti PO a podnikajících FO v oblasti výroby a služeb, výrobních programech a výrobních kapacitách, rozsahu zásob surovin, polotovarů a hotových výrobků, počtech zaměstnanců a jejich kvalifikaci,
- počtech zaměstnanců ve výrobních provozech a počtech osob bydlících v místech předpokládané evakuace,
- množství, složení a umístění vyráběných, používaných nebo skladovaných nebezpečných látek,
- množství zadržené vody ve vodních nádržích,
- počtem a typech dopravních, mechanizačních a výrobních prostředků ve vlastnictví PO a FO a druzích vyrobené nebo zachycené přírodní energie,
- uspořádání vnitřních prostorů výrobních objektů, popřípadě jiných objektů důležitých pro řešení KS, vodovodech, kanalizacích, produktovodech a energetických sítích,
- stavbách určených k ochraně obyvatelstva při KS, k zabezpečení ZP, ke skladování materiálu civilní ochrany a k ochraně a ukrytí obsluh důležitých provozů,
- výměrách pěstovaných zemědělských plodin a druhu a počtu zemědělských zvířat chovaných PO nebo FO.

HZS kraje [29]:

- seznamuje obce a PO nebo FO na jejich žádost s charakterem možného ohrožení, s připravenými KO a se způsobem jejich provedení,
- vytváří podmínky pro činnost KŠK a KŠORP,
- vede evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob a předává údaje v ní vedené MV za stavu nebezpečí.

HZS kraje při zpracování KpK a KpORP vyžaduje součinnost orgánů kraje a obcí, organizačních složek státu, PO a podnikajících FO a dalších subjektů, je-li to nezbytné.

Policie ČR zajišťuje připravenost k řešení KS spojených s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem na území kraje. Za tímto účelem je oprávněn vyžadovat od HZS kraje údaje, které shromažďuje [29].

- **Orgány obce ORP**

Starosta obce ORP zajišťuje působností připravenost správního obvodu obce ORP na řešení KS, ostatní orgány obce s ORP působností se na této přípravě podílejí. Starosta dále řídí a kontroluje přípravná opatření, činnosti k řešení KS a činnosti ke zmírnění jejich následků prováděná územními správními úřady s působností ve správním obvodu obce ORP, orgány obcí, PO a FO ve správním obvodu obce ORP [29].

Za tímto účelem [29]:

- zřizuje a řídí Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností (dále jen BRORP) pro území správního obvodu obce ORP,
- organizuje přípravu správního obvodu obce ORP na KS a podílí se na jejich řešení,
- schvaluje po projednání v BRORP krizový plán ORP,
- vyžaduje od HZS kraje údaje.

Starosta obce ORP dále [29]:

- zřizuje a řídí Krizový štáb ORP pro území správního obvodu ORP, který je současně KŠ pro území správního obvodu obce,
- zajišťuje na KS provedení stanovených KO v podmínkách správního obvodu ORP, správní úřady se sídlem a na území správního obvodu ORP, PO a FO jsou povinny stanovená KO splnit,
- plní úkoly stanovené hejtmánem a orgány KŘ při přípravě na KS a při jejich řešení,
- odpovídá za využívání informačních a komunikačních prostředků a pomůcek KŘ určených MV.

Obecní úřad ORP dále za účelem zajištění připravenosti správního obvodu ORP na řešení KS [29]:

- poskytuje součinnost HZS kraje při zpracování KpK a při zpracování KpORP,
- plní úkoly podle KpORP,

- vede evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob a předává údaje v ní vedené HZS kraje,
- tuto evidenci vede i za stavu nebezpečí a předává ji HZS kraje,
- vede přehled možných zdrojů rizik a v rámci prevence podle zvláštního právního předpisu odstraňuje nedostatky, které by mohly vést ke vzniku KS.

Obecní úřad ORP za účelem plnění úkolů zřizuje pracoviště KŘ.

- **Orgány obce**

Starosta obce zajišťuje připravenost obce na řešení KS, ostatní orgány obce se na této připravenosti podílejí.

Starosta obce dále [29]:

- Za účelem přípravy na KS a jejich řešení může zřídit KŠ obce jako svůj pracovní orgán,
- Zajišťuje na KS provedení stanovených krizových opatření v podmínkách správního obvodu,
- Plní úkoly stanovené starostou ORP a orgány KŘ při přípravě na KS a při jejich řešení a úkoly a opatření uvedené v KpORP,
- Odpovídá za využívání informačních a komunikačních prostředků a pomůcek KŘ určených MV.

V době krizového stavu starosta obce [29]:

- zabezpečuje varování a informování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím a vyrozumění orgánů KŘ, pokud tak již neučinil HZS kraje,
- nařizuje a organizuje evakuaci osob z ohroženého území obce,
- organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatelstva,
- zajišťuje organizaci dalších opatření nezbytných pro řešení KS.

Pokud starosta obce neplní v době krizového stavu úkoly stanovené tímto zákonem, může hejtman převést jejich výkon na předem stanovenou dobu na zmocněnce, kterého za tím účelem jmenuje. O této skutečnosti hejtman neprodleně informuje obec a ministra vnitra, který může rozhodnutí hejtmana zrušit [29].

Obecní úřad dále za účelem zajištění připravenosti obce na řešení KS [29]:

- organizuje přípravu obce na KS,
- poskytuje OÚ ORP podklady a informace potřebné ke zpracování KpORP,
- vede evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob, pro kterou shromažďuje údaje, a předává údaje v ní vedené OÚ ORP, v jehož správním obvodu se nachází, taktéž i při stavu nebezpečí,
- podílí se na zajištění veřejného pořádku,
- plní úkoly stanovené Kp obce ORP při přípravě na KS a jejich řešení.

Obecní úřad seznamuje PO a FO způsobem v místě obvyklým s charakterem možného ohrožení, s připravenými KO a se způsobem jejich provedení. Při vyhlášení nouzového stavu nebo stavu nebezpečí starosta obce zajišťuje provedení KO v podmínkách obce. Náklady vynaložené na provedení KO stanovených obcí uhrazuje obec z obecního rozpočtu [29].

Ostatní orgány krizového řízení s územní působností

Do této kategorie patří bezpečnostní rady a krizové štáby.

- **Bezpečnostní rady**

BRK a BROR jsou poradními orgány zřizovatele pro přípravu na KS. Předsedou BRK je hejtman, kterého jmenují členové BRK a předsedou BRORP je starosta ORP, kterého jmenují členové BRORP. Na jednání BRK a BRORP se projednává a posuzuje stav zabezpečení a stav připravenosti na KS na území kraje nebo ve správním obvodu ORP. Na jednání mohou být přizvány další osoby, pokud je jejich účast nezbytná k posouzení stavu zabezpečení a stavu připravenosti na KS [29].

- **Ústřední krizový štáb**

ÚKŠ je pracovní orgán vlády pro řešení KS a jeho složení a činnost upravuje Statut Ústředního krizového štábu, který schvaluje vláda [29].

- **Krizový štáb kraje a krizový štáb ORP**

KŠK a KŠORP jsou pracovními orgány zřizovatele pro řešení KS. Předsedou KŠK je hejtman, kterého jmenují členové KŠK a předsedou KŠORP je starosta ORP, kterého jmenují členové KŠORP [29].

Dále zde řadíme **územní správní úřady** uvedené v KpK nebo KpORP zabezpečující krizovou připravenost v oblasti své působnosti a k tomuto účelu zpracovávají plán krizové připravenosti [29].

1) Finanční zabezpečení

Krizová opatření na běžný rozpočtový rok se provádí podle zvláštního předpisu, zvaném Zákon č. 218/200 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů [29].

Za tímto účelem [29]:

- ministerstva a jiné ÚSÚ v rozpočtu své kapitoly a kraje obce ve svých rozpočtech na příslušný rok vyčleňují objem finančních prostředků potřebných k zajištění přípravy na KS, kraje a obce dále ve svém rozpočtu na příslušný rok vyčleňují účelovou rezervu finančních prostředků na řešení Ks a odstraňování jejich následků,
- se finanční prostředky potřebné k zajištění přípravy na KS vyčleňované ministerstvy a jinými ÚSÚ v rozpočtech kapitol považují za závazný ukazatel státního rozpočtu na příslušný rok,
- MF po projednání s MV navrhuje v rozpočtové kapitole Všeobecná pokladní správa účelovou rezervu finančních prostředků na řešení KS a odstraňování jejich následků. Použití finančních prostředků z této rezervy na předcházející KS je možné pouze ve vazbě na MU podle zákona o IZS. Způsob použití rezervy upravuje vláda ve svém usnesení ke státnímu rozpočtu na příslušný rok.

Dále tento zákon upravuje zabezpečení informačních systémů KŘ, zabezpečení závaznými geografickými podklady a další zvláštní skutečnosti. Dále zde nalezneme práva a povinnosti PO a podnikajících FO při přípravě na KS o podílení se na krizových plánech [29].

Dále vymezuje již zmíněný subjekt KI, který odpovídá za ochranu prvku KI a za tímto účelem [29]:

- vypracuje plán krizové připravenosti (dále jen PKP) subjektu KI,
- umožní příslušnému ministerstvu nebo jiného ÚSÚ vykonání kontroly plánu krizové připravenosti, včetně umožnění vstupů a vjezdů na pozemky a do prostorů, kde se prvek KI nachází,
- oznámit příslušnému ministerstvu nebo jinému ÚSÚ bez zbytečného odkladu informovat o organizační, výrobní nebo jiné změně, je-li zřejmé, že tato změna může mít vliv na určení prvku KI, zejména informace o trvalém zastavení provozu, ukončení činnosti, nebo restrukturalizaci.

V plánu krizové připravenosti subjektu KI jsou identifikována možná ohrožení funkce prvku KI a stanovena opatření na jeho ochranu. Plní-li subjekt KI veřejnoprávní povinnost, na jejímž základě vede plánovací, organizační nebo technickou dokumentaci, lze požadavky stanovené na obsah plánu zpracovat do této dokumentace. Jsou-li splněny podmínky uvedené v prováděcím právním předpise, považují se dotčené části této dokumentace za části PKP subjektu KI. Jestliže však prvek KI je členěn do více samostatných celků, může být pro každý takový celek, je-li to účelné, zpracován dílčí PKP subjektu KI, který je součástí PKP subjektu KI. Subjekt KI určí styčného bezpečnostního zaměstnance a jeho určení oznámí příslušnému ministerstvu nebo jinému ÚSÚ. Tento styčný zaměstnanec poskytuje součinnost při plnění úkolů podle tohoto zákona a musí splňovat potřebnou odbornou způsobilost [29].

Další vymezení se týkají kontroly, přestupy, správními delikty PO a podnikajících FO, dále náhrady za omezení vlastnického práva, poskytnutí věcných prostředků a vykonání pracovní povinnosti a pracovní výpomoci, poskytování státní podpory při haváriích nebo živelných pohromách a vztah ke správnímu řádu [29].

2.2 Zákon o IZS

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému vymezuje IZS, stanoví jejich složky, působnost a pravomoc IZS a ostatních orgánů územních samosprávních celků, práva a povinnosti PO a FO při přípravě na MU a při ZP, LP a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení a válečného stavu [39].

IZS je koordinovaný postup jeho složek při přípravě na MU a při provádění ZL a LP. Obsahuje základní složky a ostatní složky. Tyto složky poskytují při ZP a LP plánovanou pomoc na vyžádání [1].

Použití IZS je v přípravě na vznik MU a při potřebě provádět současně ZP a LP dvěma anebo více složkami IZS [39].

Složky IZS [39]:

- **Základní složky**- Hasičský záchranný sbor ČR (dále jen HZSČR), jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany (dále jen JPO), poskytovatelé zdravotnické záchranné služby (dále jen ZZS) a Policie ČR (dále jen PČR).

Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku MU, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě MU. Za tímto účelem rozmístí své SaP po celém území ČR [39].

- **Ostatní složky**- vyčleněné síly a prostředky (SaP) ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní obrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k ZP a LP [39].

Ostatní složky poskytují při ZP a LP plánovanou pomoc na vyžádání. Během krizových stavů se stávají ostatními složkami také poskytovatelé akutní lůžkové péče [39].

Všechny složky IZS jsou při zásahu povinny se řídit příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny starosty ORP, hejtmána kraje, v Praze primátora hlavního města Prahy nebo MV, pokud provádějí koordinaci ZP a LP. Při nouzovém stavu, stavu ohrožení nebo válečném stavu se složky IZS řídí pokyny MV, zda stavu nebezpečí se na území příslušného kraje řídí pokyny toho, kdo vyhlásil stav nebezpečí podle zvláštního právního předpisu [39].

Poplachový plán IZS kraje se rozumí požární poplachový plán kraje vydaný podle zvláštního právního předpisu [39].

Stálé orgány pro koordinaci složek IZS jsou operační a informační střediska IZS, kterými jsou operační střediska HZS kraje a operační a informační střediska generálního ředitelství HZS [39].

Další postavení a úkoly Ministerstva a jiných ústředních správních úřadů při přípravě na MU, při provádění ZP a LP a při ochraně obyvatelstva v oboru své působnosti [39]:

- vedou přehled možných zdrojů rizik, provádějí analýzy ohrožení a v rámci prevence podle zvláštních právních předpisů sjednávají nápravu skutečností a stavů, který by mohly způsobit vznik MU,
- rozhodují o činnostech k provádění ZP a LP a ke zmírnění jejich následků, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak,
- organizují okamžité opravy nezbytných veřejných zařízení pro obranu obyvatelstva.

Ministerstvo vnitra plní úkoly v oblasti [39]:

- přípravy na MU, IZS a ochrany obyvatel,
- zapojení ČR do mezinárodních ZP při MU v zahraničí a poskytování humanitární pomoci do zahraničí v součinnosti s MZV,

- sjednocuje postupy ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů, PO a FO vykonávajících podnikatelskou činnost podle zvláštních právních předpisů,
- usměrňuje IZS,
- provádí kontrolu a koordinaci poplachových plánů IZS krajů a zpracovává ústřední poplachový plán IZS, který schvaluje ministr vnitra,
- řídí výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí a služeb IZS,
- zpracovává koncepci ochrany obyvatelstva,
- zajišťuje a provozuje jednotný systém varování a vyrozumění, stanoví způsob informování PO a FO o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních, způsobu a době jejich provedení,
- organizuje instruktáže a školení v oblasti ochrany obyvatelstva a pro přípravu složek IZS zaměřené na jejich vzájemnou součinnost, k tomuto účelu zřizuje vzdělávací zařízení,
- uplatňuje stanovisko k politice územního rozvoje z hlediska ochrany obyvatelstva a civilního nouzového plánování při přípravě na MU,
- stanoví, pro projednání s MPMR, stavebně technické požadavky na stavby určené k ochraně obyvatelstva při MU, k zabezpečení ZP, ke skladování materiálu civilní ochrany a k ochraně a ukrytí obsluh důležitých provozů,
- usměrňuje postup při zřizování zařízení civilní ochrany.

MV zabezpečuje ústřední koordinaci ZP a LP, jestliže [39]:

- MU přesahuje státní hranice ČR a je nutná koordinace ZP a LP nad rámem příhraničních styků, nebo
- MU přesahuje území kraje a velitel zásahu vyhlásil nejvyšší stupeň poplachu, anebo
- o tuto koordinaci požádá velitel zásahu, starosta obce ORP nebo hejtman.

MV dále [39]:

- organizuje záchranářskou a materiální pomoc do zahraničí ve spolupráci s MZ věcí, složkami IIZS nebo ÚSU,
- průběžně zajišťuje v souladu s mezinárodními smlouvami, kterými je ČR vázána, funkci kontaktního místa pro vyžádání humanitární pomoci do zahraničí postiženým státem nebo mezinárodní organizací,

- informuje příslušné mezinárodní organizace o SaP ČR předurčených pro poskytování humanitární pomoci do zahraničí.

Dále MV určí způsob zajištění nepřetržité obsluhy telefonní linky jednotného evropského čísla tísňového volání [39].

Ministerstvo zdravotnictví přesahuje-li MU územní obvod kraje, který poskytovatele ZZS zřídil, nebo je-li to nutné z odborných nebo kapacitních důvodů, a nedohodnou-li se kraje na řešení situace, koordinuje činnost poskytovatele ZZS a poskytovatele zdravotnické dopravní služby a přepravy pacientů neodkladné péče na vyžádání kraje MZ. MZ odpovídá v okruhu své působnosti za výběr metodické řízení přípravy zdravotnických pracovníků a za výběr prostředků pro mezinárodní záchranné operace a poskytování humanitární pomoci do zahraničí [39].

Ministerstvo dopravy a spojů zabezpečuje pro potřeby správních úřadů a základních složek IZS celostátní informační systém pro ZP a LP v oblasti mobilních zdrojů nebezpečí v dopravě [39].

Orgány kraje zajišťují přípravu na MU, provádění ZP a LP prací a ochranu obyvatelstva. KÚ při výkonu státní správy za tímto účelem [39]:

- organizuje součinnost mezi obecními úřady obcí ORP a dalšími správními úřady a obcemi v kraji, zejména při zpracování poplachového plánu IZS, zajišťuje havarijní připravenost a ověřuje ji cvičením,
- usměrňuje IZS na úrovni kraje,
- sjednocuje postupy obecních úřadů ORP a územních správních úřadů s krajskou působností v oblasti ochrany obyvatelstva,
- zpracovává plán k provádění ZP a LP na území kraje,
- zpracovává poplachový plán IZS kraje,
- spolupracuje při zpracování a aktualizaci povodňového plánu kraje podle zvláštního právního předpisu,
- uzavírá dohody s příslušným územním celkem sousedního státu, pokud mezinárodní smlouva schválená Parlamentem ČR a vyhlášená ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv nestanoví jinak.

Pokud zóna havarijního plánování zasahuje území více než jednoho správního obvodu obce ORP vlastního kraje nebo zasahuje na území kraje z území jiného kraje, zpracovává krajský úřad ve spolupráci s dotčenými obecními úřady obcí ORP plán k provádění ZP a LP v okolí zdroje

nebezpečí. Pro zpracování Hp kraje v VnHp je krajský úřad oprávněn za podmínek ochrany údajů využívat, shromažďovat a evidovat údaje z Kp kraje podle zvláštního právního předpisu [39].

Dalšími úkoly orgánů kraje plní HZS kraje, který [39]:

- řídí výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí IZS,
- organizuje instruktáž a školení v oblasti ochrany obyvatelstva,
- zabezpečuje varování a vyrozumění,
- koordinuje ZP a LP a plní úkoly při provádění ZP a LP stanovené MV,
- organizuje zjišťování a označování nebezpečných oblastí, provádění dekontaminace a dalších ochranných opatření,
- organizuje a koordinuje evakuaci, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva,
- organizuje a koordinuje humanitární pomoc,
- organizuje hospodaření s materiálem civilní ochrany,
- vede evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany a staveb dotčených požadavky civilní ochrany v kraji,
- uplatňuje stanovisko k zásadám územního rozvoje z hlediska ochrany obyvatelstva a civilního nouzového plánování při přípravě na MU.

Hejtman organizuje IZS na úrovni kraje, koordinuje a kontroluje přípravu na MU, ZP a LP při řešení MU, pokud přesahuje území jednoho správního obvodu obce ORP a velitel zásahu vyhlásil nejvyšší stupeň poplachu a schvaluje Hp kraje, VnHp a poplachový plán IZS kraje. Pro koordinaci ZP a LP může hejtman použít KŠ kraje [39].

Orgány obce ORP, kde obecní úřad při výkonu státní správy zajišťuje připravenost správního obvodu obecního úřadu obce ORP na MU, provádění ZP a LP a ochranu obyvatelstva. Úkoly plní HZS kraje, který pro potřebu správních obvodů obecních úřadů obcí ORP a přípravu ZP a LP [39]:

- plní úkoly při provádění ZP a LP stanovené MV,
- organizuje součinnost mezi obecním úřadem obce ORP a územními správními úřady s působností v jeho správním obvodu a ostatními obcemi,
- shromažďuje a používá pro zpracování VnHp a Hp kraje potřebné údaje,

- seznamuje ostatní obce, PO a FO ve svém správním obvodu s charakterem možného ohrožení obyvatel s přípravnými ZP a LP,
- zpracovává VnHp pokud to vyplývá ze zvláštního právního předpisu a zóna havarijního plánování přesahuje správní obvod obecního úřadu obce ORP,
- spolupracuje při zpracování VnHp a při koordinovaném řešení MU s krajským úřadem, pokud zóna havarijního plánování přesahuje území správního obvodu obecního úřadu obce ORP,
- zajišťuje havarijní připravenost stanovenou Hp kraje a VnHp a ověřuje ji cvičením,
- uplatňuje stanoviska k územním plánům a regulačním plánům z hlediska své působnosti v požární ochraně, IZS a ochraně obyvatelstva při přípravě na MU.

Starosta obce ORP koordinuje ZP a LP při řešení MU vzniklé ve správním obvodu obecního úřadu obce ORP působností, pokud jej velitel zásahu o koordinaci požádal. Pro koordinaci ZP a LP může starosta obce ORP působností použít KŠ své obce. Starosta dále schvaluje VnHp. Spolu s hejtmanem jsou při své koordinaci ZP a LP povinni předávat MV zprávy o jejich průběhu prostřednictvím operačních a informačních středisek IZS [39].

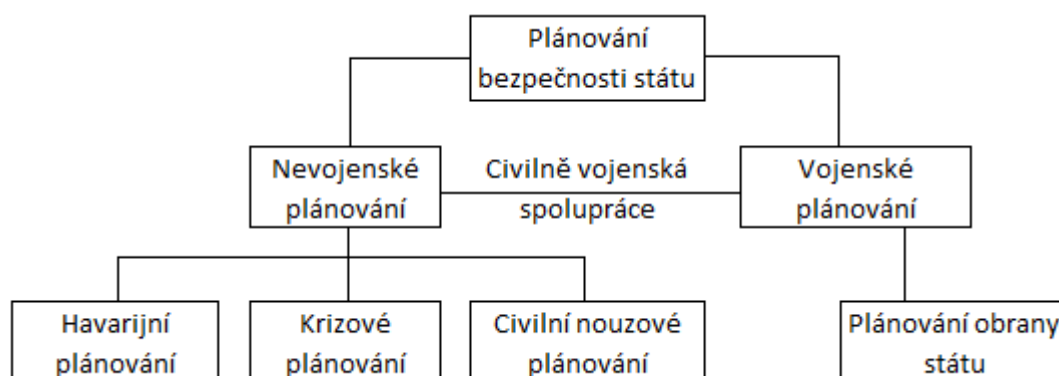
Orgány obce zajišťující připravenost MU, provádění ZP a LP a na ochraně obyvatelstva. Obecní úřad při výkonu státní správy tak [39]:

- organizuje přípravu obce na MU,
- podílí se na provádění ZP a LP s IZS,
- zajišťuje varování, evakuaci a ukrytí osob,
- hospodaří s materiálem civilní ochrany,
- poskytuje HZS kraje podklady a informace potřebné ke zpracování Hp kraje nebo VnHp,
- podílí se na zajištění nouzového přežití obyvatel obce a vede evidenci,
- provádí kontrolu staveb civilní ochrany,
- zřizuje zařízení civilní ochrany,
- seznamuje PO a FO v obci s charakterem možného ohrožení, s připravenými ZP a LP a ochranou obyvatelstva. Za tímto účelem organizuje jejich školení.

3 PLÁNOVÁNÍ

Plánování vychází z managementu podle základní Stearnsovi definice, kde mezi čtyři základní činnosti managementa řadí: organizování, vedení lidí, kontrolování a plánování. Plánování je rozhodovací proces, který stanovuje organizační cíle. Vybírá vhodné prostředky, zároveň způsob jejich dosažení a očekávané výsledky. Výsledkem plánování je plán [8].

Plánování bezpečnosti státu - soubor procesů, metod a opatření, které věcně příslušné orgány užívají při přípravě na zajištění bezpečnosti státu, tj. k zajištění bezpečnosti jeho obyvatelstva, svrchnosti a územní celistvosti státu, jeho demokratického zřízení a principů právního státu, vnitřního pořádku, majetku, ŽP a k plnění mezinárodních bezpečnostních závazků a dalších definovaných zájmů. Tento proces můžeme vidět na obrázku (viz Obrázek 3) [9]. Dále tabulka (viz Tabulka 3) znázorňuje systém krizového plánování ČR, které tvoří tři relativně samostatné pilíře (Havarijní plánování, Obranné plánování a Civilní nouzové plánování) [1].

Obrázek 3: Souvislosti při plánování bezpečnosti státu

Zdroj: [9]

Tabulka 3: Systém krizového plánování

Krizové plánování		
Havarijní plánování	Obranné plánování	Civilní nouzové plánování
činnosti složek IZS	sil	Zdrojů
zpracování vnitřních a vnějších havarijních plánů	zdrojů	prvků ekonomické bezpečnosti
	výzbroje	
přípravy složek IZS a obyvatelstva ke zvládnutí krizových plánů	komunikačních a informačních prostředků	ochrany obyvatelstva
	logistické podpory	zabezpečení základní funkcí státu
	zdravotnického zabezpečení	opatření k předcházení krizím
	nevojenské obrany	

Zdroj: vlastní zpracování podle [1]

Plán - jedná se o posloupnost předem stanovených úkonů a postupů, které jsou seřazeny tak, aby se postupně dostalo od počátečního stavu k cílovému. Základem je porozumět dané situaci a vyvodit její významné prvky, vztahy mezi nimi a přinést tak řešení a užitek. Důležitou činností při tvoření plánů je rozhodování. Vytvořit časovou posloupnost v systému pro dosažení cíle pomocí časové osy [8].

Každý plán vychází z analýzy rizik pro daný projekt či území, který nám odpovídána otázky [8]:

- Co nejhoršího se může stát?
- Jaké jsou nejhorší následky vzniklé mimořádnou událostí?
- Jaké budou následky v případě neprovedení žádného zásahu?
- Jak budou působit vlivy mimořádné události?
- Existují vůbec nějaká opatření, která mohou ovlivnit následky mimořádné události?
- Kdy a jak začít se zásahem, záchrannými a likvidačními pracemi?
- Jaké síly a prostředky budou použity k provedení záchranných a likvidačních prací?

3.1 Krizové plánování

KP je jedna z funkcí managementu a důležitý úkol velitele. Základní plánovací dokument obsahujícím souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací [2].

Jeho účelem je vytvořit podmínky pro zajištění připravenosti na krizové situace a jejich řešení pro orgány krizového řízení a další dotčené subjekty [2].

Cíle krizového plánování [2]:

- připravit podmínky pro eliminaci možností vzniku MU a odstraňování jejich následků,
- zabezpečit připravenost potřebných sil, prostředků a zdrojů pro zvládnání MU,
- vytvořit organizační strukturu pro aktivaci bezpečnostního systému ke zvládnání MU,
- vytvořit databanku základních identifikačních a komunikačních údajů o subjektech krizového řízení a také postižených MU,
- zabezpečit potřeby pro ozbrojené síly a obyvatelstvo v období krizových situací zejména za válečného stavu.,

- vytvořit přehled požadavků orgánů veřejné správy na hospodářské zabezpečení na krizových stavů,
- připravit přehled o zabezpečení nezbytných dodávek pro hospodářská opatření za krizových stavů,
- stanovit státní hmotné rezervy,
- připravit hospodářská opatření za krizových stavů,
- zabezpečit pokrytí požadavků vyplývajících z krizových plánů,
- připravit metodiky pro činnosti pracovníků krizového řízení všech stupňů a oblastí,
- připravit systém uvědomění, varování, informování obyvatelstva a vyčleněných sil a prostředků,
- připravit opatření pro psychosociální pomoc postiženým a záchranářům.

Etapy plánování [2]:

- **Identifikace problému** - mapování hrozeb a jejich příčin, identifikace a analýza rizik, přijetí zmírňujících opatření.
- **Analýza zranitelnosti** - skryté příčiny, nebezpečné podmínky, dynamika škodlivého jevu a transfer technologií.
- **Určení záměru a cílů.**
- **Vyhodnocení zranitelnosti.**
- **Příprava a návrh postupů** - preventivní opatření, posuzování alternativ řešení, výběr opatření, návrh strategií.
- **Zpracování vlastního dokumentu a jeho přijetí**- příprava plánovací dokumentace pro zvládání MU případně KS.
- **Stanovení zásad** pro přípravu a využití disponibilních sil, prostředků a zdrojů.
- **Stanovení úkolů** pro zajištění funkcí státu- vymezení kompetencí jednotlivých složek krizového řízení a stanovení zásad jejich kooperace.
- **Vytvoření organizační struktury** bezpečnostního systému na jednotlivých stupních řízení.
- **Sledování účinnosti** a vyhodnocování plánu- návrhy na korekce plánu.

Dokumentace KP [2]:

- Plánovací dokumenty, které zahrnují požadavky pro případnou KS, potřebné síly, prostředky, zdroje, apod.
- Řídící dokumenty obsahují postupy a řešení ke vzniklé KS.

Podle Krizového zákona přílohou část krizového plánu tvoří dokumenty nezbytné ke zvládnutí krizové situace, zejména [29], [20]:

- **přehled SaP,**
- **katalog krizových opatření,**
- **typové plány-** které stanovují pro jednotlivé druhy krizových situací doporučené typové postupy, zásady a opatření pro jejich řešení,
- **povodňové plány-** obsahují způsob zajištění včasných a spolehlivých informací o vývoji povodní, aktivaci povodňových orgánů, hlásné a hlídkové služby, ochranu objektů, ZP a LP a stupně povodňové aktivity,
- **havarijní plány-** k provádění ZP a LP a dalších opatření v případě radiační havárie nebo radiační nehody a k omezení jejich následků,
- **operační plány-** pro konkrétní druh KS na daném území stanoví postupy, zásady, opatření, SaP pro její řešení, plány jejich nasazení a zabezpečení. Tzv. rozpracování typových plánů a dalších dokumentů,
- **Plán nezbytných dodávek-** zpracováván ústředním úřadem v systému nouzového hospodaření, který obsahuje přehled nezbytných dodávek a přehled jejich dodavatelů,
- **Plán hospodářské mobilizace-** zpracovává ústřední správní úřad s působností řízení ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, obsahuje přehled mobilizačních dodávek a jejich dodavatelů,
- **Plán akceschopnosti zpracovatele krizového plánu-** stanoví postupy a termíny zabezpečení připravenosti k plnění úkolů při krizových situacích a opatření k zajištění vlastní ochrany před následky krizových situací,
- **Plány spojení-** materiálně technického a zdravotnického zabezpečení a topografické mapy s vyznačenými riziky a řešením ohrožení.

Krizový plán - souhrnný plánovací dokument, kterým orgány KŘ plánují ve své věcné a územní působnosti opatření a postupy pro případ vzniku KS. Tento plán je uložen na KÚ a poskytuje ho pro další osoby tajemník bezpečnostní rady [2].

Krizový plán obsahuje v některých částech osobní údaje. Proto je nutné s ním nakládat v souladu s ustanovením zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Formy krizového plánu - elektronická, intranet, „klikací“ mapy, jednotná databáze, adresáře spojení a prostředků.

Rozdělení krizových plánů [2]:

- Krizové plány ministerstva- Plán krizových opatření,
- Krizové plány kraje- Krizový plán kraje,
- Krizové plány obce s rozšířenou působností- Rozpracování úkolů krizového plánu kraje,
- Plán podnikajících osob- Plán krizové připravenosti.

Rozdělení krizových plánů podle Michaila Šenovského v knize Bezpečnostní plánování je znázorněno na obrázku (viz Obrázek 4) [9].

Obrázek 4: Přehled krizových plánovacích dokumentů

Zdroj: vlastní zpracování podle [9]

Plán krizové připravenosti - zpracovávají PO a podnikající FO, které zajišťují plnění opatření vyplývajících z Kp. V tomto plánu je uvedena příprava příslušné právnické nebo podnikající fyzické osoby k řešení krizových situací [12].

Jedná se o plánovací dokumentaci pro [2]:

- státní a veřejné instituce (ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní, záchranné a havarijní sbory a služby, zdravotnická, sociální a školská zařízení apod.),
- soukromé právnické a podnikající fyzické osoby (dále jen PO a FO).

Tento plán se jako Krizový plán zpracovává, aktualizuje a ověřuje mimo hrozbu KS příslušnými orgány KŘ. Taktéž platí čtyřletý cyklus aktualizací a bezodkladné změny [2].

Náležitosti plánu krizové připravenosti uvádí § 17 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) [29].

Plán krizové připravenosti subjektu KI - plní-li subjekt KI veřejnoprávní povinnosti, lze podle zákona vyžadovat navíc tento obsah dokumentace [2].

Tento dokument zpracovává příslušný orgán krizového řízení a projednává ho buď s PO nebo podnikající FO nebo se subjektem kritické infrastruktury. Téma projednávání jsou možné ohrožení funkce prvku KI, jeho opatření a ochrana. Subjekt KI je odpovědný za ochranu prvku KI a má povinnost vytvořit krizový plán připravenosti subjektu KI do jednoho roku od rozhodnutí vlády. Ministerstvo a SÚS má právo na provádění kontrol plánu, vjezd a vstup na pozemky a prostory subjektu. Subjekt dále podléhá oznamovací povinnosti informací o změně, zastavení provozu, ukončení činnosti nebo restrukturalizaci, která se týká určení prvku KI [2].

Vnitřní plán krizové připravenosti - uvádí zpracovatele do stavu, kdy je připraven k řešení mimořádné nebo KS a je plánem jeho reakce na vlastní ohrožení [3].

Typový plán - neboli „scénář“. Obsahuje doporučený scénář pro řešení dané „typové“ situace a opatření pro její řešení [1]. Je návodem pro zpracování z něj odvozených operačních plánů v rámci věcné a územní působnosti zpracovatele. Počet daných typových situací je 24 a jsou uvedeny v tabulce (viz Tabulka 4).

Tabulka 4: Přehled typových krizových situací

1.	Dlouhodobá inverzní situace
2.	Povodně
3.	Jiné živelné pohromy
4.	Epidemie
5.	Epifytie
6.	Epizootie
7.	Radiační havárie
8.	Havárie velkého rozsahu
9.	Jiné technické a technologické havárie velkého rozsahu
10.	Narušení hrází vodohospodářských děl se vznikem zvláštní povodně
11.	Znečištění vody, ovzduší a přírodního prostředí haváriemi
12.	Narušení finančního a devizového hospodářství státu
13.	Narušení dodávek ropy a ropných produktů
14.	Narušení dodávek elektrické energie, plynu nebo tepelné energie
15.	Narušení dodávek potravin
16.	Narušení dodávek pitné vody
17.	Narušení dodávek léčiv a zdravotnického materiálu
18.	Narušení funkčnosti dopravní soustavy
19.	Narušení funkčnosti veřejných telekomunikačních vazeb
20.	Narušení funkčnosti veřejných informačních vazeb
21.	Migrační vlny
22.	Hromadné postižení osob mimo epidemií
23.	Narušení zákonnosti
24.	Terorismus

Zdroj: Vlastní zpracování [9]

Typový plán obsahuje [3]:

- analýzu druhu bezpečnostní hrozby a jejích možných projevů,
- politické, právní, ekonomické, odborné aj. zásady a omezení pro řešení KS
- doporučené alternativy řešení mimořádných a KS a typové krizové postupy a opatření k řešení jednotlivých alternativ.

Plán řešení krizové situace neboli **Operační plán** - je dokument, který plánuje činnosti při provádění krizových opatření začínající hrozby nebo v průběhu KS. Tento plán se zpracovává v době nejvyšší možné hrozby konkrétní události, nebo pokud nelze použít jiný krizový plán, tak v již vzniklé KS. Lze využít již schválený krizový plán a aktualizovat hodící se část nebo vypracovat nový plán a využít hodící se obsah typového nebo havarijního plánu.

Plán krizové situace se také často nazývá OBNOVA a zpracovává ho krizový štáb orgánu příslušného území (orgán na úrovni celostátní, krajské a ORP). Krizové štáby na nižší úrovni přispívají materiály nebo si mohou pořídit výpisy z tohoto plánu [2].

Plán akceschopnosti subjektu – slouží pro naplánování SaP a sladit jednotlivé úkoly pro efektivní a včasné rozvinutí organizačního celku. Obsahuje úkoly vztahující se k součinnosti uvnitř subjektu a úkoly, které řeší kooperaci s ostatními subjekty [2].

Operační plán - dokument KP, který upřesňuje předpokládaný postup pro řešení konkrétní KS na konkrétním území, pro konkrétního původce KS nebo pro konkrétní nasazované SaP, typové postupy a zásady řešení KS včetně způsobu aktivace, nasazení a zabezpečení potřebných sil. Zpracovávají se především u těch KS, ke kterým může dojít v důsledku kumulace několika hrozeb a které nejsou řešeny v jiných plánech [1].

3.2 Havarijní plánování

Hlavní pojem Havarijního plánování je Havárie. Náhodný řetězec událostí a míra pravděpodobnosti projevu daných následků havárie je riziko. Havárie je tedy jedním z typů mimořádných událostí. Mimořádná událost vyvolaná provozem technických zařízení a budov (také silniční, kolejová, říční a letecká doprava), přepravou nebezpečných látek a nebezpečných odpadů [2], [8].

Havarijní plánování je jedním z typů plánování, které slouží k zajištění připravenosti na řešení MU, které nedosahují rozsahu krizové situace. Souhrn opatření pro případ vyvolání mimořádné situace. Chrání také před jadernými haváriemi a haváriemi z odpadového hospodářství [2], [8].

Soubor činností, postupů a vazeb uskutečňovaných ministerstvy a jinými ústředními správními úřady, krajskými a obecními úřady a dotčenými právníckými nebo podnikajícími fyzickými osobami k plánování opatření při provádění záchranných a likvidačních prací při vzniku mimořádných událostí, a to vždy s použitím existujících sil a prostředků (např. integrovaný záchranný systém) s cílem [15]:

- analyzovat existující rizika a zvýšit povědomí o rizicích na daném území,
- minimalizovat škodlivé účinky mimořádné události na životy a zdraví osob, ŽP, životní úroveň, hospodářská zvířata, majetkové a kulturní hodnoty,
- stanovit opatření k odvrácení nebo omezení účinků mimořádné události a způsob odstranění následků.

Havarijní plánování slouží převážně pro průmyslové havárie. Zpracovává havarijní dokumentaci zvanou Havarijní plán. **Podle zákona č. 59/2006 Sb.**, který stanoví systém prevence závažných havárií pro objekty a zařízení, v nichž je umístěna vybraná nebezpečná chemická látka nebo chemický přípravek s cílem snížit pravděpodobnost vzniku a omezit následky závažných havárií na zdraví a životy lidí, hospodářská zvířata, životní prostředí a majetek v objektech a zařízeních a v jejich okolí [8], [33].

Objekt - celý prostor, popřípadě soubor prostorů, v němž je umístěna jedna nebo více nebezpečných látek v jednom nebo více zařízeních, včetně společných nebo souvisejících infrastruktur a činností, v užívání právnických osob a podnikajících fyzických osob [33].

Zařízení - technická nebo technologická jednotka, ve které je nebezpečná látka vyráběna, zpracovávána, používána, přepravována nebo skladována a která zahrnuje také všechny části nezbytné pro provoz, například stavební objekty, potrubí, skladovací tankoviště, stroje, průmyslové dráhy a nákladové prostory [33].

Provozovatel - PO nebo podnikající FO, která užívá nebo bude užívat objekt nebo zařízení, v němž je nebo bude vyráběna, zpracovávána, používána, přepravována nebo skladována nebezpečná látka, nebo který byl zařazen do skupiny A nebo skupiny B rozhodnutím krajského úřadu [33].

Závažná havárie - mimořádná, částečně nebo zcela neovladatelná, časově a prostorově ohraničená událost, například závažný únik, požár nebo výbuch, která vznikla nebo jejíž vznik bezprostředně hrozí v souvislosti s užíváním objektu nebo zařízení, v němž je nebezpečná látka vyráběna, zpracovávána, používána, přepravována nebo skladována, a vedoucí k vážnému ohrožení nebo k vážnému dopadu na životy a zdraví lidí, hospodářských zvířat a životní prostředí nebo k újmě na majetku [33].

Domino efekt - možnost zvýšení pravděpodobnosti vzniku nebo velikosti dopadů závažné havárie v důsledku vzájemné blízkosti objektů nebo zařízení nebo skupiny objektů nebo zařízení a umístění nebezpečných látek [33].

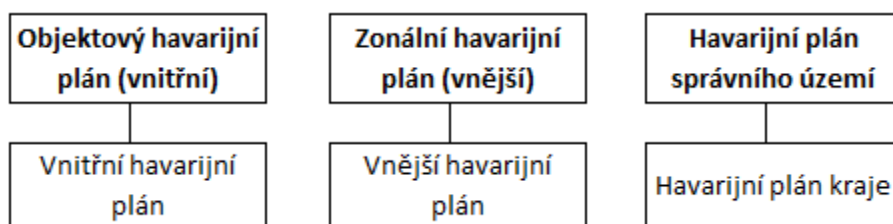
Havarijní plán

Soubor plánovaných opatření k likvidaci radiační nehody nebo radiační havárie a k omezení jejich následků [20].

Speciální dokument, který má za úkol připravit zaměstnance (provozovatele), veřejnost a složky IZS na účinné jednání v přípravě na vznik havárie. Obsahuje popisy činností a opatření prováděných při vzniku havárie uvnitř objektu (vnitřní havarijní plán) nebo v okolí objektu (vnější havarijní plán) [1].

Havarijní plány jsou součástí dokumentace krizového plánování a jsou zpracovávány podle zvláštních předpisů, zákonů, vyhlášen nebo usnesení [8].

Je to dokument, ve kterém jsou uvedeny popisy činností a opatření prováděných při vzniku a pro zmírnění dopadů havárie a dalších MU, které vyžadují třetí nebo zvláštní stupeň poplachu podle Poplachového plánu podle vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému ve znění pozdějších předpisů [2], [8], [33].

Obrázek 5: Druhy havarijních plánů

Zdroj: Vlastní zpracování podle [9]

Na tomto obrázku (viz Obrázek 5) můžeme vidět rozdělení havarijních plánů, které je níže vysvětleno.

Objektové Hp - Např. vnitřní havarijní plány - zajištění havarijní připravenosti v areálu provozovatele. Zpracovávají je provozovatelé objektů a zařízení zařazených do skupiny B, dle zákona č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií, ve znění pozdějších předpisů [33].

Územní Hp - Např. havarijní plán kraje a vnější havarijní plány [15].

Havarijní karty - nedílná součást havarijního plánu. Podávají jednotlivým subjektům havárie vybrané informace a návody k provedení koordinovaného a efektivního zásahu [1].

Havarijní plán kraje

Hp je základním dokumentem kraje pro řešení mimořádných situací v případě živelních pohrom, antropogenních havárií nebo jiných nebezpečí, která ohrožují životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí a vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu, dle poplachového plánu pro provádění ZP a LP na území kraje.

Hp je určen k plánování a řízení postupu integrovaného záchranného systému a je závazným dokumentem pro všechny obce, správní úřady, fyzické i právnické osoby nacházející se na území kraje [8], [11].

Cílem HpK - teoretická příprava a poskytnutí metodiky k zajištění připravenosti daného území na řešení mimořádných situací [8].

Úkolem HpK - určení rizik ohrožujících území kraje, získávání informací od právnických a podnikajících fyzických osob a od dotčených správních úřadů týkajících se rizik, zajištění podkladů od jednotlivých složek integrovaného záchranného systému a stanovení opatření k ochraně obyvatelstva [8].

HpK je zpracováván a veden na základě zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, § 10, HZS kraje za použití analýzy vzniku mimořádných událostí a z toho vyplývajících ohrožení území kraje a schvaluje ho hejtman kraje. Stejně tak zpracovává i VHP [8].

Obsah HpK

Na zpracování dílčích částí havarijního plánu se podílí Krajský úřad, Krajská veterinární správa, Krajská hygienická stanice, Policie ČR, Zdravotnickou záchrannou službou [8], [39].

HpK se skládá z Informační části, Operativní části a z Plánu konkrétních činností [36]:

1) Informační část

- charakteristika kraje,
- pro jednotlivé druhy MU skutečnosti zjištěné analýzou možného vzniku MU,
- v případě vzniku jednoho druhu MU na více místech území kraje se podrobně popíše nejvíce nebezpečná varianta.

2) Operativní část

- SaP pro ZP a LP s ohledem na pomoc uvedenou jen tehdy, pokud nejsou zahrnuty v poplachových plánech, přičemž poplachový plán kraje se k HpK přiloží.

3) Plány konkrétních činností

Plány konkrétních činností - jedná se o soustavu dokumentů, které konkretizují strukturu havarijního plánu. Zjednodušení slouží ke snížení počtu stránek pomocí neopakujících popisů stejných činností. Díky této části lze postup pro dané zařízení a pro různé typy zásahů popsat jen jednou a nemusí být tedy opakovány v havarijním plánu v operační části. Tyto činnosti úzce vystihují konkrétní činnosti, kterých je kolem padesáti. Jsou součástí havarijních plánů krajů, vnějšího havarijního plánu a některé jsou i ve vnitřním havarijním plánu. Zpracovává je příslušný gestor (zodpovědný sektor), který se touto problematikou zabývá. Gestory schvaluje bezpečnostní rada krajů. Aktualizace tohoto plánu v tištěné formě probíhá po třech letech a elektronická podoba průběžně, dále samozřejmě podle potřeby [2].

Mezi plány konkrétních činností patří [2], [8], [36]:

Plán vyrozumění - zpracovává ho HZS kraje a krajský úřad v rozmezí kraje a zóny havarijního plánování. Plán vyrozumění na úrovni kraje nebo ORP popisuje způsob předávání prvotních informací o MU, vyrozumění a povolání ostatních složek pro krajské úřady (hejtmana) a obecní úřady (starosty ORP), kterých se tato MU týká.

Traumatologický plán - postupy zdravotnických zařízení a správních úřadů, organizace neodkladné zdravotnické péče a zdravotní pomoci, způsob zabezpečení zdravotnické pomoci, zásady ochrany veřejného zdraví při MU a během výskytu hromadného postižení osob. Traumatologický plán jako součást havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu, který zpracovává HZS kraje, krajský úřad nebo zdravotnická záchraná služba na území kraje nebo zóny havarijního plánování.

Plán varování obyvatelstva - přehled vyrozumívacích center a koncových prvků varování, způsob varování, varovný signál, způsob předávání tísňových informací, způsob informování a ukončení nebezpečí ohrožení, rozdělení odpovědnosti za varování obyvatelstva. Jde o systém sirén.

Plán ukrytí obyvatelstva - zásady zabezpečení ukrytí, přehled stálých úkrytů, vhodných prostorů a rozdělení odpovědností za ukrytí obyvatelstva. [zelená] Jde o improvizované nebo stálé úkryty, sloužící k ochraně před světelným a tepelným zářením, pronikavou radiací, kontaminací radioaktivním prachem a před tlakovým účinkem zbraní hromadného ničení.

Plán individuální ochrany obyvatelstva - způsob a prostředky improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla, množství, struktura, zabezpečení a způsob provedení výdeje prostředků individuální ochrany a rozdělení odpovědnosti za provedení.

Plán evakuace obyvatelstva - zásady provádění evakuace, rozsah evakuačních opatření, zabezpečení evakuace, orgány pro řízení evakuace a způsob jejich vyrozumění a rozdělení odpovědnosti za provedení evakuace.

Plán nouzového přežití obyvatelstva - nouzové ubytování, zásobování potravinami a pitnou vodou, základní služby, dodávky energií, organizování humanitární pomoci a rozdělení odpovědností.

Plán monitorování - seznam stacionárních a mobilních prostředků a jejich rozmístění, sledované veličiny, způsob vyhodnocování a předávání hodnot a rozvržení odpovědností.

Pohotovostní plán veterinárních opatření - přehled připravených mimořádných veterinárních opatření a způsobu jejich provádění, potřebné SaP a rozdělení odpovědností za provedení.

Plán veřejného pořádku a bezpečnosti - způsob zabezpečení a rozdělení odpovědností za provedení opatření na ochranu veřejného pořádku a bezpečnosti.

Plán ochrany kulturních památek - souhrn movitých a nemovitých kulturních památek, způsob zabezpečení a rozdělení odpovědností.

Plán hygienických a protiepidemických opatření - přehled připravených opatření, způsob provedení, potřebné SaP, pohotovostní plán pro případ výskytu nebezpečných infekčních nemocí a rozdělení odpovědností za provedení.

Plán komunikace s veřejností a hromadnými informačními prostředky - obsahuje spojení, texty nebo nahrávky televizních a rozhlasových tísňových informací, frekvence vysílání, způsob ověření průníků, náhradní způsoby pro informování veřejnosti, formy, způsoby a postupy při poskytování informací obyvatelstvu o skutečném ohrožení a přijímaných opatření, organizační a materiální zabezpečení tísňového střediska a rozdělení odpovědností.

Plán odstranění odpadů - způsob a složky, přehled skládek, spaloven a jiných zařízení na odstranění odpadů pro odstranění odpadů a nebezpečných odpadů, rozdělení odpovědností a stanovení dozoru.

Vnitřní havarijní plán

Zpracovávají ho pouze ti provozovatelé objektu a zařízení, u kterých je možnost vzniku závažné havárie, a kteří jsou zařazeni do skupiny B podle požadavků zákona o prevenci závažných havárií a jejichž povinností je vypracovat bezpečnostní zprávu. (Zvláštní právní předpis stanoví zásady pro vypracování tak, aby bylo možné přijímat opatření v případě vzniku závažné havárie). Dále ho zpracovávají provozovatelé jaderných zařízení nebo pracovišť IV. kategorie [8], [11].

Vnitřní havarijní plán je písemný dokument, který stanovuje způsob zajištění havarijní připravenosti, zvládnání - případných havárií, monitoring následků a sanace, dokumentace protokolu, změn a aktualizací. Struktura je stanovena vy vyhláškou č. 256/2006 Sb. [8], [37].

Vnitřní havarijní plán se zpracovává pro jaderné a chemické zařízení. Části vnitřního havarijního plánu tvoří Informační a Operativní část, Plány konkrétních činností, Grafickou část a dokumentační část [8].

Plány konkrétních činností jsou uvedeny v přílohové části a obsahují Traumatologický plán, Plán varování zaměstnanců, Plán individuální ochrany, Evakuační plán a Plán ukrytí osob [8].

Vnější havarijní plán

(Dále jen VnHp) Zpracováván krajským úřadem na základě podkladů získaných od podnikatelských subjektů, od dílčích orgánů státní správy a návrhů dotčených obcí. Na základě informací o jednotlivých chemických látkách a přípravcích se vymezí zóna havarijního plánování, pro kterou je tento plán zpracováván. Plán je rozdělen na tři části: informační část, operační část a plány konkrétních činností [1].

Zpracovává pro jaderné zařízení nebo pracoviště IV. kategorie a pro objekty a zařízení, u kterých je možnost vzniku závažné havárie způsobené nebezpečnými chemickými látkami a přípravky např. Havarijní plán územního celku [8], [11].

VnHp se zpracovává [36]:

- pro jaderné zařízení nebo pracoviště IV. kategorie,
- pro objekty a zařízení, u kterých je možnost vzniku závažné havárie způsobené nebezpečnými chemickými látkami a přípravky podle zvláštního právního předpisu.

Vnější havarijní plán se prověřuje minimálně jedenkrát za 3 roky cvičením. Dojde-li ke změně, která má dopad na obsah havarijního plánu kraje a vnějšího havarijního plánu, provádí se bezodkladně jejich aktualizace. V jednotlivých krajích bezpečnostní rada kraje svým usnesením ustanoví, zda zpracovatelem bude HZS nebo krajský úřad [36].

Způsob zpracování vnějšího havarijního plánu Podle Předpis č. 328/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému [36].

Obsah VnHp jaderného zařízení nebo pracoviště IV. kategorie tvoří Informační část, Operativní část, Plány konkrétních činností a Grafickou část.

Do Plánů konkrétních činností patří: Plán vyrozumění, Plán varování obyvatelstva, Plán ZP a LP, Plán ukrytí obyvatelstva, Plán jódové profylaxe, Plán evakuace osob, Plán individuální ochrany osob, Plán dekontaminace, Plán monitorování, Plán regulace pohybu osob a vozidel, Traumatologický plán, Pohotovostní plán veterinárních opatření, Plán regulace distribuce a používání potravin, krmiv a vody, Plán opatření při úmrtí osob v zamořené oblasti, Plán zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti a Plán komunikace s veřejností a hromadnými informačními prostředky [8].

Poplachový plán - poplachový plán (dále jen Pp) slouží k povolávání a vyrozumívání záchranných složek a členů KŠ, PO a podnikajících FO při organizaci ZP, LP a ochranu obyvatelstva. Dále popisuje potřebné SaP pro IZS. Dále stanovuje pomoc mezi postiženými obcemi, obcemi s rozšířenou působností a pro zahraniční pomoc na úrovni kraje. Je zpracováván pro územní celek, na úrovni **krajské a ústřední** (centrální). Zvláštní formou Pp je **požární poplachový plán** [2], [8].

Pp kraje - použije se v případě, kdy je vyžadována pomoc v rámci IZS během jednoho ze čtyř stupňů poplachů a pokud koordinaci ZP a LP provádí [2]:

- na krajské úrovni HZS kraje nebo hejtman,
- na úrovni ORP hasičský záchranný sbor kraje nebo starosta ORP anebo pokud jsou ZP a LP koordinovány v místě zásahu velitelem zásahu.

Pp se řídí zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a vyhláškou MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb. Pp zpracovává příslušné HZS krajů, schvaluje ho KÚ a vydává rada kraje svým nařízením. Tento plán se přikládá k Havarijnímu plánu a je uložen k využívání na operační a informační středisko (OPIS) IZS [2].

Obsah plánu [2]:

- spojení na základní a ostatní složky,
- přehled SaP ostatních složek IZS,
- způsob povolávání a vyrozumění.

Stupně poplachu - určují potřebu SaP pro ZP a LP v souvislosti na rozsah a druh mimořádné události a také na úrovni koordinace složek při společném zásahu. Potřebný stupeň vyhláší pro jedno místo zásahu velitel zásahu nebo OPIS při prvotním povolávání složek pro konkrétní území, které je zasažené MU [2]. Důvody vyhlášení jednotlivých stupňů, potřebné ZP a LP a koordinace během tohoto stupně představuje tabulka (viz Tabulka 5).

Tabulka 5: Stupně poplachů včetně jejich možného ohrožení, potřebných záchranných a likvidačních prací a koordinace složek.

Stupně poplachu	Ohrožení MU	ZP a LP	Koordinace
První stupeň	- jednotlivých osob, - jednotlivý objekt nebo část, - jednotlivé dopravní prostředky, - plocha do 500 m ² .	- základní složky	- není nutná při společném zásahu
Druhý stupeň	- nejvýše 100 osob, - více jak 1 objekt, - hromadnou dopravu, - cenný chov zvířat, - plochu do 10 000 m ² .	- základní a ostatní složky z kraje	- nutná nepřetržitě velitelem zásahu
Třetí stupeň Např. hromadná havárie v silniční nebo letecké dopravě	- více jak 100 a max. 1 000 osob, - část obce nebo areálu podniku, - železniční dopravu, - chovy hospodářských zvířat, - plochu do 1 km ² , - povodí řek, - produktovody.	- základní a ostatní složky nebo se využívají síly a prostředky z jiných krajů	- velitelem zásahu za pomoci štábu, - místo zásahu rozdělit na sektory a úseky.
Zvláštní stupeň	- více jak 1 000 osob, - celé obce, - plochy území nad 1 km ² .	- základní a ostatní složky, - využití SaP z jiných krajů, - použit pomoc podle § 22 zákona, - zahraniční pomoc.	- stejné jako při 3. stupni - vyžaduje koordinaci na strategické úrovni

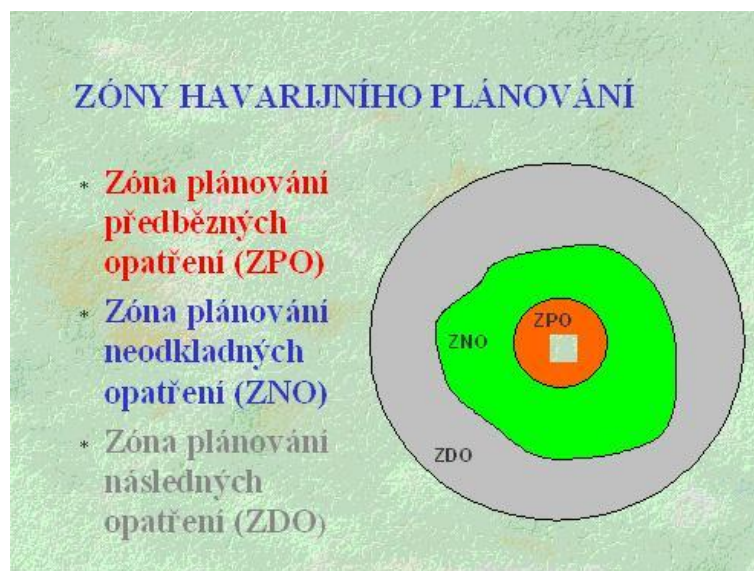
Zdroj: Vlastní zpracování podle [36]

Zóna havarijního plánování - území v okolí objektů, ve kterém krajský úřad uplatňuje požadavky havarijního plánování formou vnějšího havarijního plánu, v němž krajský úřad zajišťuje veřejné projednávání stanovených bezpečnostních dokumentů. Forma a způsob je stanoven v zákoně o prevenci závažných havárií a v jeho prováděcích předpisech [1].

Pokud zóna přesahuje území více krajů, zpracuje příslušný HZS dílčí části vnějšího havarijního plánu a předají je HZS, kde se nachází jaderné zařízení nebo pracoviště IV. kategorie. K vytvoření VnHp se vychází dále s povolení k jednotlivým činnostem na území příslušných krajů. Musí se však přihlížet k možnosti vzniku tzv. *domino efektu*. Pokud je hranice shodná nebo menší jak plocha území objektu či zařízení, tato zóna se nestanovuje [2].

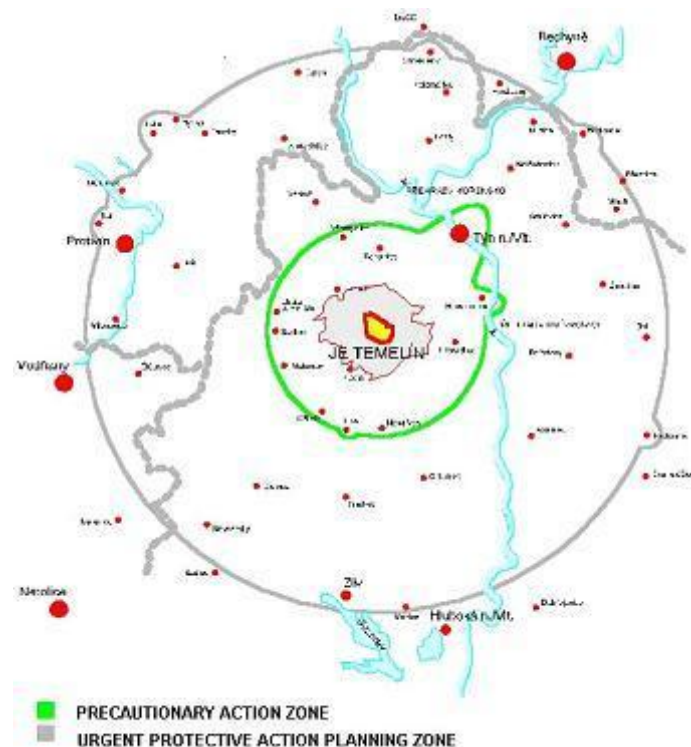
Podklady, které je provozovatel povinen předložit KÚ o vymezení havarijní zóny obsahují údaje o provozovateli, popis možné závažné havárie a její dopady, přehled preventivních opatření, seznam a popis technických prostředků použitelných při likvidaci následků a další údaje dané od krajského úřadu a podle zákona o integrovaném záchranném systému [2].

Zóny havarijního plánování mají sektory podle geometrického rozdělení. Tyto sektory mají až 16 výsečí podle směru větru a jsou zde uplatňována opatření vyplývající z VnHP. Uprostřed je tzv. středový prostor (kruhový), který znázorňuje okolí zdroje (jaderného zařízení nebo pracoviště IV. kategorie) s předem stanovenými opatřeními bez ohledu na směr šíření a monitorování radiální situace. Ochranné opatření se stanovují pro příslušné sektory formou plánů konkrétních činností [2], [8]. Ukázkou zón havarijního plánování vidíme na prvním obrázku (viz Obrázek 6) a na druhém obrázku (viz Obrázek 7), na kterém vidíme příklad havarijní zóny jaderné elektrárny Temelín.

Obrázek 6: Zóny havarijního plánování

Zdroj: [26]

Obrázek 7: Zóna havarijního plánování ČEZ, a.s. Jaderná elektrárna Temelín

Zdroj: [26]

3.3 Další typy plánování

Plánování obrany státu - podle zákona č. 51/2004 Sb., nařízení vlády o plánování obrany státu ČR jde o základní plánovací dokument pro řízení a organizaci zajišťování obrany státu. Jeho návrh, jakož i jeho aktualizaci zpracovává MO a předkládá je vládě ke schválení [31].

Plánování: sil, zdrojů, výzbroje, komunikačních a informačních prostředků, logistické podpory, zdravotnického zabezpečení a nevojenské obrany [1].

Civilní nouzové plánování - proces plánování opatření k zajištění ochrany obyvatelstva, ochrany ekonomiky, trvalé funkčnosti státní správy, přijatelné úrovně společenské a hospodářské činnosti státu a obyvatelstva. Za nedílnou součást je rovněž považována koordinace požadavků na civilní zdroje nezbytné pro zajištění bezpečnosti ČR [9].

Plánování: zdrojů, prvků ekonomické bezpečnosti, ochrany obyvatelstva, zabezpečení základních funkcí státu a opatření k předcházení krizím [1].

4 METODIKA ZPRACOVÁNÍ KRIZOVÉHO PLÁNU

Metodika zpracování krizového plánu podle § 15 až 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů stanovuje obsahové vymezení náležitostí a další podrobnosti související se zpracováním krizového plánu ministerstva, jiného ústředního správního úřadu, ČNB a jiného státního orgánu, jemuž krizový zákon ukládá povinnost zpracovat krizový plán, krizový plán kraje a krizový plán obce ORP [13].

Tato metodika slouží k zajištění jednotného postupu zpracování krizového plánu správních úřadů, krizovým plánů krajů a krizových plánů obcí ORP a je považován za pomůcku krizového řízení. Krizový plán obsahuje souhrn krizových opatření a postupů k řešení KS. Jeho účelem je vytvořit podmínky pro zajištění připravenosti na krizové situace a jejich řešení pro orgány krizového řízení a další dotčené subjekty. Krizová opatření slouží pouze pro řešení KS a jejich realizace je podmíněna vyhlášením některého z krizových stavů [13].

V mé bakalářské práci se zabývám pouze krizovým plánem kraje, tudíž zde vymezím pouze jeho metodiku zpracování. Kpk obsahuje základní, operativní a pomocnou část [13]:

1) Základní část

Charakteristika organizace krizového řízení [13]:

- popis krizového řízení v kraji, kterým se rozumí
 - a) vymezení všech orgánů KŘ s působností na území kraje,
 - b) vymezení ostatních orgánů s územní působností a dalších subjektů, které se podílejí na zajištění připravenosti kraje na KS a jejich řešení,
- složení a úkoly krizového štábu,
- popis vzájemných vazeb v rámci KŘ,
- způsob komunikace a předávání informací v rámci KŘ.

Přehled možných zdrojů rizik a analýza ohrožení [13]:

- přehled možných zdrojů rizik je výčet konkrétních hrozeb, které mohou způsobit vznik KS. V rámci přehledu se uvedou pouze ty hrozby, které mohou ohrozit bezpečnost, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, životy a zdraví osob, majetku a ŽP na území kraje,

- analýza ohrožení je zhodnocení působí konkrétní hrozby s ohledem na bezpečnost, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, životy a zdraví osob, majetku nebo ŽP. V analýzách ohrožení se uvede zejména:
 - a) předpokládané následky působení konkrétních hrozeb na území kraje,
 - b) informace o možném přesahu následků působení hrozeb na území jiného kraje nebo státu,
 - c) informace o možném přesahu následků působení hrozeb z území jiného kraje nebo státu,
- zpracovatel KpK, který v rámci své analýzy ohrožení identifikovat možný přesah následků působení hrozeb na území jiného kraje, o tomto neprodleně informuje zpracovatele Kp příslušného kraje, který takto identifikované hrozby zahrne do svého Kp.
- přehled možných zdrojů rizik a analýza ohrožení se zpracovávají zejména s využitím výstupů z analýzy vzniku MU a z toho vyplývajících ohrožení na území kraje a dalších analýz rizik, které jsou zpracovávány podle jiných právních předpisů,
- v KpK se rozpracují pouze ty hrozby, které mohou způsobit vznik KS na území kraje a to s ohledem na typy KS, pro které příslušná ministerstva nebo jiné ÚSÚ zpracovávají typové plány.

Přehled PO a podnikajících FO, které zajišťují plnění opatření vyplývajících z Kp [13]:

- v přehledu se uvede zejména:
 - a) název a sídlo PO nebo podnikající FO nebo územního správního úřadu,
 - b) vymezení předmětu činnosti nebo věcné působnosti,
 - c) specifikace opatření vyplývajících z KrK,
 - d) informace, zda se současně jedná o subjekt KI nebo evropské KI,
- v přehledu se neuvádí dodavatelé nezbytných dodávek, pokud neplní v rámci KpK žádné konkrétní opatření.

Přehled prvků KI a evropské KI [13]:

- přehled prvků nacházejících se na území kraje vychází ze seznamu zpracovaném MV,
- v přehledu se uvede zejména:
 - a) identifikace prvku KI nebo evropské KI (název, označení, lokalizace na území kraje),
 - b) název a sídlo provozovatele prvku KI a evropské KI,
 - c) vymezení předmětu činnosti nebo věcné působnosti.

2) Operativní část

Přehled krizových opatření a způsobu zajištění jejich provedení [13]:

- ke každému KO se dále uvede:
 - a) popis postupu při jejich realizaci,
 - b) vymezení odpovědnosti za realizaci KO a subjektů, které se na jeho realizaci podílejí.

Plán nezbytných dodávek

Způsob plnění regulačních opatření [13]:

- v této části KpK se uvedou regulační opatření, které mohou být přijata hejtmanem za KS,
- jednotlivá regulační opatření se rozpracují obdobně jako KO s využitím metodických pokynů pro přípravu a realizaci regulačních opatření v systému HOPKS.

Přehled spojení na subjekty podílející se na připravenosti na KS a jejich řešení [13]:

- seznam telefonních kontaktů a elektronických adres na příslušné orgány KŘ a další subjekty podílející se na připravenosti na KS a jejich řešení. V případě kontaktních údajů na konkrétní osobu se uvedou údaje nezbytné pro identifikaci této osoby včetně vykonávané funkce a zařazení,
- jiný způsoby spojení (např. rádiové spojení, osobní spojky) se v této části KpK uvede s jeho popisem a strukturou,
- v případě, že je přehled spojení na subjekty podílející se na připravenosti na KS a jejich řešení nebo jako část uvedena v jiné plánovací dokumentaci, uvede se v této části KpK pouze příslušný odkaz.

Rozpracování typových plánů na postupy pro řešení konkrétních druhů hrozících KS identifikovaných v analýze ohrožení [13]:

- rozpracování typových plánů pouze pro ty hrozby, které byly identifikovány v analýzách ohrožení,
- uvede se přehled postupů, zásad a opatření pro řešení KS v podmínkách kraje, včetně uvedení subjektů, které se na řešení KS podílejí a vymezení požadavků na SaP nezbytné pro zvládnutí této KS,
- rozpracování typových plánů na postupy pro řešení konkrétních druhů hrozících KS identifikovaných v analýzách ohrožení obsahuje zejména:
 - a) charakteristiku KS,
 - b) plánovanou činnost subjektů podílejících se na řešení KS,
 - c) opatření k řešení KS, včetně stanovení odpovědností,
 - d) SaP nezbytné pro řešení KS.

Přehled plánů zpracovaných podle zvláštních právních předpisů využitelných při řešení KS [13]:

- obsahem je seznam dalších plánovacích dokumentů, které je možné využít při řešení KS. V seznamu se uvede zpracovatel a místo uložení:
 - a) HpK,
 - b) VnHp,
 - c) povodňového plánu,
 - d) dalších plánovacích dokumentů podle uvážení zpracovatele.

3) Pomocná část

Přehled právních předpisů využitelných při přípravě na KS a jejich řešení [13]:

- výčet zákonů a prováděcích právních předpisů využitelných při přípravě na KS a jejich řešení.

Zásady manipulace s krizovým plánem [13]:

- místo uložení KpK,
- způsob aktualizace KpK,
- seznam zpracovatelů jednotlivých částí KpK,
- dále se uvedou informace, zda je některá z částí KpK označena jako zvláštní skutečnosti.

Geografické podklady [13]:

- tato část obsahuje geografické podklady využívané při přípravě na KS a jejich řešení v analogové nebo digitální formě (mapy, prostorová data geografického informačního systému atd.)

Další dokumenty související s připraveností na KS a jejich řešení [13]:

- vzory formuláře využitelné při přípravě na KS a při jejich řešení,
- další dokumenty podle uvážení zpracovatele, které souvisejí s připraveností kraje na KS a jejich řešení.

Vzor rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí [13]:

- vzor rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí (Příloha C), který je zpracován podle přílohy k této metodice, vzor rozhodnutí o změně krizových opatření (Příloha D) a vzor rozhodnutí o zrušení stavu nebezpečí (Příloha E).

Další ustanovení uvádí, že KpK se vede nejméně v jednom listinném vyhotovení a elektronické podobě. Souhrnná aktualizace KpK se provádí jak v listinném vyhotovení, tak v elektronické podobě a poté se doporučuje jeho opětovné schválení. Průběžná aktualizace se provádí zejména v elektronické podobě [13].

5 METODY ANALÝZY A HODNOCENÍ RIZIK

Jedná se o důležité kroky celého postupu přípravy podkladů pro rozhodování v oblasti řízení rizik i řízení bezpečnosti [6]. Existuje mnoho metod a ještě více softwarových produktů, které napomáhají pro hodnocení ohrožení a rizik.

Podle [6] se používají čtyři úrovně při analýze rizik:

- předběžná analýza,
- standardní, rychlá a méně přesná analýza,
- detailní analýza v souhrnném kontextu,
- individuální a specifická analýza rizika.

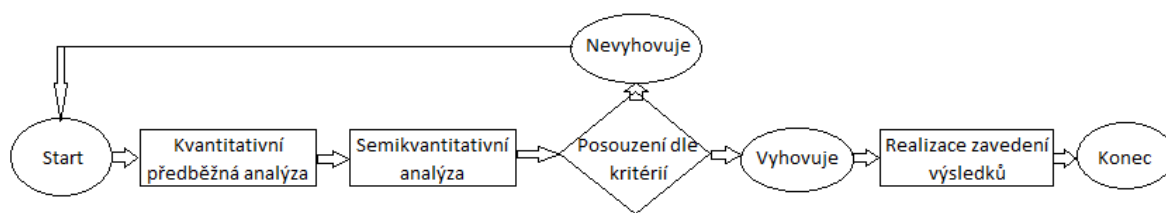
Postup analýzy rizik [5], [6]:

- sběr a validace dat- vytvoření časové řady pohromy,
- instalace monitoringu- sběr dat, rozdělení informací, podklady pro úřady, plánování, hodnocení a predikace,
- sledování výskytu pohrom v území a čase a stanovení četnostního grafu,
- stanovení ohrožení od pohromy- výpočet ohrožení podle vhodných algoritmů pro daný případ,
- analýza rizika- pomocí určení dopadů a jejich pravděpodobnosti výskytu s ohledem na velikost ohrožení a místní zranitelnost.

Při analýze rizik vycházíme z toho, že metody analýzy rizik dělíme na [5]:

- kvalitativní – rizika jsou vyjádřena v určitém rozsahu nebo jsou určena pravděpodobnosti,
- semikvantitativní – doplňují kvalitativní hodnocení kvalifikovaným bodovým hodnocením,
- kvantitativní – matematické výpočty z frekvence výskytu hrozby a jejího dopadu. Jsou nejpřesnější.

Postup aplikace analýzy rizika pro hodnocení identifikovaných rizik a nebezpečí znázorňuje obrázek (viz Obrázek 8).

Obrázek 8: Postup při analýze rizik

Zdroj: [5]

V rámci analýzy a hodnocení rizik můžeme vybírat z mnoha možností metod analýz. Mnozí zpracovatelé Kp využívají i několik metod současně.

Přehled základních metod pro stanovení rizika jsou [6], [5]:

- 1) **Check List**- kontrolní seznam
- 2) **Safety Audit**- bezpečnostní kontrola. Hledání rizikových situací a navržení opatření na zvýšení bezpečnosti. Používá se seznam otázek a matice pro skórování rizik.
- 3) **What – If Analysis**- analýza toho, co se stane když. Diskuse, ve které skupina zkušených a odborných osob klade otázky a vyslovuje úvahy. „Expertní odhady“
- 4) **Preliminary Hazard Analysis**- předběžné k úvodní analýze ohrožení pomocí zařezování příčin a dopadů situací do předem stanovených kritérií.
- 5) **Proces Quantitative Risk Analysis**- QRA- analýza kvantitativních rizik procesu. Odhady četností a dopadů nehod, která vyžaduje databázi a počítačovou podporu.
- 6) **Hazard Operation Process**- HAZOP- analýza ohrožení a provozuschopnosti prostřednictvím týmové expertní multioborové metody k získání scénářů potenciálního rizika.
- 7) **Event Tree Analysis**- ETA- analýza stromu událostí na základě dvou možností – příznivé a nepříznivé. Graficko-statistická metody.
- 8) **Failure Mode and Effect Analysis**- FMEA- analýza založená na rozboru způsobů selhání, poruch a jejich dopadů.
- 9) **Fault Tree Analysis**- FTA- analýza stromu poruch. Zpětný rozbor událostí za využití řetězce příčin. Graficko-analýtická metoda.
- 10) **Human Reliability Analysis**- HRA- analýza lidské spolehlivosti a posouzení lidského činitele na výskytu pohrom, nehod, havárií apod.

- 11) **Fuzzy Set Method**- metoda mlhavé logiky a verbálních výroků založená na jazykové proměnné pomocí stanovení priorit a stupnice bodů.
- 12) **Relative Ranking**- RR- relativní klasifikace pomocí analytické strategie porovnáním vlastností procesů nebo činností a zvážení jejich nebezpečné charakteristiky.
- 13) **Causes and Consequences Analysis**- CCA- analýza příčin a dopadů. Kombinace analýzy stromu poruch a stromu událostí. Využívá diagramu příčin a dopadů.
- 14) **Metoda PSA**- probabilistic Safety Assessment – metoda pravděpodobnostního hodnocení. Příspěvky zranitelných částí v celkové zranitelnosti celého systému.
- 15) **Fishbone diagram**- diagram rybí kostry- známý jako „Ishikawův diagram“. Modelace a strukturace procesu a identifikace možné příčiny.
- 16) **Analýza SWOT**- Sleduje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby.
- 17) **Analýza PEST**- zkoumání z oblastí politika, ekonomie, sociální oblast a technologie.
- 18) **Analýza stupně ohrožení**- zjištění pravděpodobnosti vzniku KS stanovením stupně pravděpodobnosti vzniku KS a následné posuzování v matici ohrožení.
- 19) **Analýza souvztažnosti**- vhodná pro posouzení celých objektů nebo činnosti určité služby. Skládá se z: vyhledávání astatické hodnocení zdroje rizika, jeho charakteristika v maticovém a grafickém vyjádření, charakteristika výsledku a porovnání se statistickými údaji.
- 20) **Kittsova bodová metoda**- prostřednictvím „karty“ pro hodnocení ohrožení nebezpečí. Jednoduchý postup hodnocení rizik s výsledkem matice rizik.
- 21) Dále se také používá řada **softwarových produktů** založených na fyzikálních modelech.

Vzhledem ke složitosti vzniku pohrom včetně havárie není možno vypracovat žádné obecné pokyny pro stanovení ohrožení a z nich plynoucích rizik. Vždy je třeba odborné posouzení a dle něho výběr vhodného postupu [6].

Vybrané metody analýzy rizik

V této podkapitole budou rozebrány dva způsoby analýzy rizik, které vycházejí mezi ostatními za nejvíce používané a touto prací doporučované.

1) Analýza rizik Metodou expertních odhadů

Podle poskytnutých materiálů od HZS Pardubického kraje (dále jen HZS PK) jde o nejpoužívanější metodu oslovených HZS krajů v ČR a proto je zde vysvětlena. Účelem této metody je stanovení množiny mimořádných událostí, u kterých se předpokládá, vzhledem k jejich rozsahu a dopadu, vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu dle ustanovení § 23 a § 24 vyhlášky MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění pozdějších předpisů [4].

Metoda je postavena na odhadním stanovení kvantitativních ukazatelů, které vycházejí z definice jednotlivých stupňů poplachu dle vyhlášky (ustanovení § 20 až 24 vyhlášky MV 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění pozdějších předpisů) [4].

Nejdříve se provede výčet MU, dále se stanoví kvantitativní ukazatelé metody expertních odhadů MU, dále výpočet míry rizika MR (1), výpočet korigované míry rizika MR_{KOR} (2), poté se stanoví následné MU a výpočet sumy korigované míry rizika ΣMR_{KOR} (3) a výpočet výsledné míry rizika MR_v (4). Výsledné hodnoty se převedou do tabulky (viz Tabulka 6) a vyhodnotí se charakteristika četnosti, predikace a doba trvání. Dále výsledky ukážou míru ohrožení a potřebné prostředky [4].

$$MR = P * T * \frac{(O + S + B + D + C + Z + K) * 10}{Pr} \quad (1)$$

$$MR_{KOR} = T * \frac{(O + S + B + D + C + Z + K) * 10}{Pr} \quad (2)$$

$$\Sigma MR_{KOR} = MR_{KOR(1)} + MR_{KOR(2)} + \dots + MR_{KOR(n)} \quad (3)$$

$$MR_v = MR + (P * \Sigma MR_{KOR}) \quad (4)$$

Kde n je počet následných mimořádných událostí, P je četnost vzniku, Pr je predikace, T je doba trvání, O je obyvatelstvo, S je plocha, B jsou budovy, C jsou zvířata, D je doprava, Z je zapojení IZS, K je koordinace. Níže můžeme vidět tabulku, ze které se dosazuje do uvedených vzorců [4].

Tabulka 6: Kvantitativní ukazatelé metody expertních odhadů MU

	Označení	Ukazatel	Hodnoty proměnných					
			stupnice	200	100	10	4	2
Charakteristika	P	Četnost (frekvence) vzniku	dvakrát a vícekrát ročně	jedenkrát ročně	každých 10 let	každých 25 let	každých 50 let	každých 100 let
		stupnice	0	1	2	3	4	5
	Pr	Predikce	x	do 1 hodiny nebo nelze předpovědět	1 hodina až 1 den	1 den až 1 měsíc	1 měsíc až 1 rok	1 rok a více
	T	Doba trvání	x	do 1 hodiny nebo nelze předpovědět	1 hodina až 1 den	1 den až 1 měsíc	1 měsíc až 1 rok	1 rok a více
Ohrožení	O	Obyvatelstvo	bez ohrožení	ohrožení jednotlivců	ohrožení do 100 osob	ohrožení do 1000 osob	ohrožení nad 1000 osob	x
	S	Plochy	minimálně zasažená plocha	zasaženo do 500 m ²	zasaženo do 1 ha (10000 m ²)	zasaženo do 1 km ²	zasaženo více jak 1 km ²	x
	B	Budovy	bez ohrožení	jednotlivé objekty	více objektů	část obce nebo areálu firmy	celé obce, nebo více obcí	x
	C	Zvířata	bez ohrožení	několik kusů (< 10 Ks)	desítky kusů zvířat, ohrožení při převozu (>10 ks)	významný či cenný chov (> 50 ks)	více chovů zvířat	x
	D	Doprava	bez ohrožení	ohrožení jednotlivých prostředků	ohrožení prostředků hromadné dopravy po silnicích	ohrožení žel. a let. dopravy, hromadná havárie na silnici	dlouhodobé narušení dopravy	x
Prostředky	Z	Zapojení IZS	x	základní složky IZS	navíc ostatní složky IZS	navíc nasazení z jiných krajů, zapojení ZÚ Hlučín	potřeba nasazení AČR a zahraniční pomoci	x
	K	Koordinace	x	běžná činnost zasahujících složek	koordinace VZ	koordinace VZ za pomoci štábu VZ	koordinace na strategické úrovni	x

Zdroj: [4]

2) Check List

Kontrolní seznam předpokládaných činností, úkolů a opatření v posloupnosti od hrozby až po obnovu, který taktéž nejvíce využívají HZS krajů. Nalezneme zde také potřebné SaP pro danou KS, které jsou obsažené v Tp.

Postup založený na systematické kontrole plnění předem stanovených podmínek a opatření. Seznamy jsou vytvořeny na základě sledovaného systému nebo činností, které souvisejí se systémem a potenciálními dopady, selhání prvků systému a vznikem škod [5].

Check List v PK má například podobu sloupečků, které obsahují postupy [4]:

1) při hrozbě:

- úkoly, činnosti, opatření,
- kdo provádí,
- spolupráce,
- poznámka.

2) při vzniku:

- úkoly,
- provádí,...

3) při obnově:

- subjekt,
- období,
- úkoly.

6 ANALÝZA PROCESU KRIZOVÉHO PLÁNOVÁNÍ VYBRANÝCH KRAJŮ

Cílem práce je zhodnotit proces krizového plánování a navrhnout možná doporučení pro jeho zlepšení. Tato část bakalářské práce je tedy směřována k nalezení rozdílů, předností a nedostatků v procesu krizového plánování vybraných krajů. Pro porovnání jsou vybrány tři kraje, které úzce spolupracovaly na této problematice. Jde o HZS Středočeského kraje (dále jen HZS SČK) v zastoupení pana por. Ing. Romana Straňáka, který je komisař oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení na krajském ředitelství HZS Středočeského kraje. Druhým krajem je kraj Jihomoravský, kde byly podány informace prostřednictvím pana pplk. Mgr Miroslava Menšíka z oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení HZS Jihomoravského kraje (dále jen HZS JMK). Dalším vstřícným krajem byl Pardubický, kde spolupráce probíhala jak s krajským ředitelstvím HZS PK v zastoupení pana por. Ing. Martina Kusendy, komisař oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení HZS PK, tak i s Ing. MPA Alešem Boňatovským, tajemníkem Bezpečnostní rady PK.

1) Středočeský kraj

Obrázek 9: Mapa Středočeského kraje

Zdroj: [10]

SČK leží uprostřed Čech a patří mezi největší kraje České republiky, jehož poloha je znázorněna na mapě (viz Obrázek 9). Jeho rozloha je 11 015 km². Kraj obklopuje hlavní město Prahu a sousedí téměř se všemi Českými kraji kromě Karlovarského a moravských krajů. Administrativně se kraj dělí na 26 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, které k 1. 1. 2003 nahradily bývalé okresní úřady. K 31. 12. 2014 měl SČK 1 315 299 obyvatel a byl nejlidnatějším regionem ČR [27].

SČK jako jediný kraj nemá své krajské město, krajský úřad sídlí v hlavním městě Praze. Kraj se vyznačuje s nejhustší, ale také nejpřetíženější dopravní sítí a rozvinutou zemědělskou i průmyslovou výrobou [27].

Krajské ředitelství HZS SČK sídlí ve městě Kladno.

2) Jihomoravský kraj

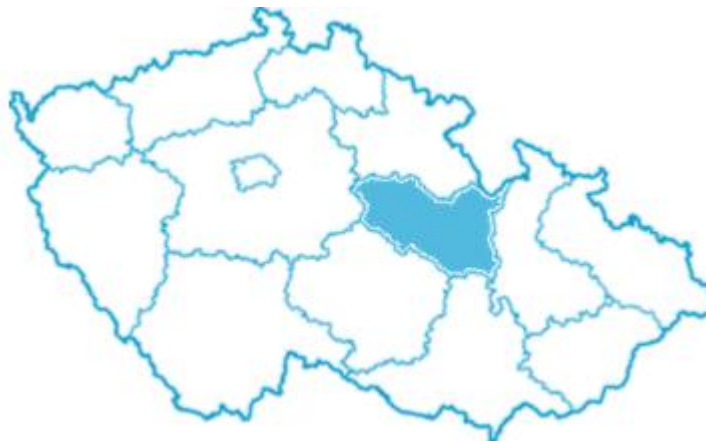
Obrázek 10: Mapa Jihomoravského kraje

Zdroj: [10]

JMK, který je vyznačený na mapě ČR (viz Obrázek 10), pyšní se rozlohou 719 555 ha a počtem obyvatel cca 1 169 000. Skládá se ze 673 obcí, 21 ORP, 49 měst a 7 okresy. Tento kraj se rozkládá v jihovýchodní části ČR při hranicích s Rakouskem a Slovenskem. Centrem kraje je druhé největší město ČR Brno. Brno je významným střediskem justice, ekonomickým a správním centrem, městem univerzit a veletržním centrem střední Evropy [16].

Krajské ředitelství HZS JMK, v jehož čele je ředitel, sídlí v Brně.

3) Pardubický kraj

Obrázek 11: Mapa Pardubického kraje

Zdroj: [10]

PK vyznačen na mapě (viz Obrázek 11) sčítá k datu 30. 6. 2014 přesných 516 004 obyvaté a má rozlohu 4 519 km². Hejtmanem kraje je JUDr. Martin Netolický. V kraji je 451 obcí, z toho 15 obcí s rozšířenou působností a 26 obcí s pověřeným obecním úřadem. Z celkového počtu obcí je 38 měst. Sídelním městem kraje je statutární město Pardubice. V kraji se koncentruje průmysl, ale i komerční a veřejné služby [24].

Krajské ředitelství HZS PK sídlí v Pardubicích, kde najdeme také krajské operační středisko.

6.1 Řízené rozhovory

Pro analýzu celého procesu krizového plánování, dalších činností a okolností, byla navštívena jednotlivá oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení krajských měst. Hlavní pozornost byla věnována struktuře krizového plánu, metodám analýzy rizik, také rozpočtům jednotlivých krajů a v neposlední řadě předností jednotlivých krajů.

Jako pomůcka pro získání potřebných odpovědí byly použity řízené rozhovory, které zahrnují deset otázek. Tyto otázky byly důkladně probrány se zástupci krajů a získané odpovědi od HZS SČK, HZS JMK, HZS PK a od tajemníka Bezpečnostní rady PK, jsou zde zaznamenány.

Otázky řízeného rozhovoru:

1) Jakou metodu používáte pro analýzu rizik při sestavování krizového plánu?

HZS SČK - vycházejí z analýzy rizik Hp odhadem od skupiny odborníků (metoda *What-if analysis* a další konzultace hrozeb s odborníky.

HZS JMK – prostřednictvím odborné pracovní skupiny, kde posoudí typové KS v ČR a ty, které jsou aktuální pro JMK, dále řeší a rozpracují do jednotlivých postupů Kp. Řídí se zkušenostmi a pravděpodobností v minulosti. Vyvíjí však metodu *Riskmapping* (příručka SPBI), přidělí ohrožení (zdroj) pro objekt (nádrž) a klasifikují to mírou rizika (domino efekt) podle stupnice.

HZS PK - využívají metodu expertních odhadů rozšířenou o některé dílčí části metody *mapování rizik*. U každé typové MU dále provedou dotazování metodou *What-if* a odpovědi konfrontují s příslušnými odborníky formou brainstormingu. Výsledkem je najít ty hrozby, u kterých lze předpokládat vyhlášení krizových stavů. Používané metody jsou tedy nazvané „*Metody expertních odhadů*“ a „*Metody IAEA – TECDOC-727*“.

Na úrovni ministerstev se však momentálně posuzují hrozby multikriteriální analýzou. Přehodnocují se TP a pravděpodobně tato analýza bude doporučena GŘ HZS jako jednotný nástroj pro analýzu rizik s cílem sjednotit výstupy z analýz pro GŘ

Závěr: Nejčastěji se využívá metoda expertních odhadů tzv. metoda *What-if*, která je popsána v předešlé kapitole. Na další rozvoj těchto metod se čeká na finanční prostředky, pro realizaci projektů pro vytvoření jednotné metody pro všechny stejné.

2) Co je pro Váš kraj největší hrozbou?

HZS SČK - povodně, havárie velkého rozsahu a blackout.

HZS JMK - přirozené povodně, radiační havárie a blackout.

HZS PK - povodně, technologické havárie průmyslových zařízení. Rozdělují hrozby mající možný zdroj na území kraje a hrozby, které nastanou v rámci ČR nebo jinde. Opatření mají pro 6 hrozeb.

Závěr: V dnešní době na našem území ČR největší hrozbu představují povodně a proto je důležitou složkou KpK Povodňový plán.

3) Víte o nějakých duplicitách v krizovém plánu kraje?

HZS SČK - v elektronické podobě to vyřešili hypertextovými odkazy. To co se zdálo duplicitní, sjednotili i pro více plánů a pak se na ně plány odkazují.

HZS JMK - jelikož mají Kp JMK, Kp ORP v HTML podobě v portálu KŘ KRIZPORT¹, tak se data neduplují, naopak mají možnost v jednotlivých plánech odkazovat na další příslušnou dokumentaci, která je zpracována vždy jen jednou na jednom místě.

HZS PK - duplicity vyřešili odejmutím Hp od Kp, kde se nejvíce duplicity nacházely.

Závěr: Po analýze Krizových plánů krajů z minulých let, byly nalezeny duplicity, ty však byly v aktuálních plánech odstraněny a nahrazeny odkazy.

4) Je součástí Vašeho krizového plánu havarijní plán? Případně, proč jste ho oddělili?

HZS SČK - ano, je v seznamu plánů, součást přílohy, Kp se odkazuje na určité části.

HZS JMK - není, legislativa jasně stanovuje skladbu Kp.

HZS PK - Hp není součástí Kp, podle novely krizového zákona z roku 2011, která již nepožaduje Hp v Kp.

PK - Hp a Kp jsou fyzicky od sebe odděleny na dva samostatné dokumenty. Důvodem je přehlednost podkladů. Spojovat oba materiály do jednoho celku je problematická záležitost. Vhodnější je také dělení na části, každý zájemce si pak může nahlížet jen do těch oddílů a částí, případně kapitol, které ho zajímají. Případně si ji vyjmout.

Závěr: Některé kraje tvrdí, že je z legislativy povinnost vytvářet HpK jako součást KpK, avšak někteří to vyvrací. Jde tedy o špatně pochopení výkladu zákona? Podle Krizového zákona a pana Kusendy tedy: „S novelizací krizového zákona (240/2000 Sb.) prováděcího předpisu - nařízení vlády (462/2000 Sb.) byly operační plány vypuštěny a místo nich se provádí tzv. rozpracování typových plánů. Ty mají danou jasnou strukturu. Dříve operativní plány (havarijní plán kraje, vnější havarijní plány, plán opatření pod vodními díly s rizikem zvláštní povodně, povodňový plán a další.....) již nejsou součástí krizového plánu ale zpracovávají se i nadále musí (havarijní plán dle zákona 239/2000 Sb., vnější havarijní plány dle zákona 59/2006 Sb.) Proto fyzicky v krizovém plánu nefigurují a ani se do něj nezapočítávají a vedou se pouze v části seznam plánů zpracovaných podle zvláštních právních předpisů [29].“ Nikde tedy není popsáno, že Hp a obdobné plány mají být

¹ Podrobněji bude KRIZPORT popsán v kapitole 6.2

součástí Kp. Pokud to některé kraje takto mají, jde tedy o jejich rozhodnutí. Legislativa to každopádně nepožaduje.

5) Máte nějaké přednosti či novinky oproti jiným krajům, kterými se můžete pochlubit v rámci krizového plánování?

HZS SČK - kvůli personální politice a přibývajícím úkolům není moc času. Jde o spolupráci s více kraji a oni mají nejvíce ORP a tudíž nejvíce práce. Uzpůsobili si na jejich podmínky takový malý plán na řešení MU a KS pro starosty obcí za účelem zlepšení orientace ve věcech KŘ. Očekávají tak lepší spolupráci při KS.

HZS JMK - jasnou předností je KRIZPORT, který je přístupný i částečně pro veřejnost. Hlavně však slouží orgánům KŘ ke sdílení plánů, přípravě a podpoře při řešení MU a KS. Nově mají i mapové aplikace pro zobrazení hrozeb v JMK.

HZS PK - zařadili formuláře souvisejících s vyhlásováním jednotlivých KO. Dále rozpracovali typové plány formou tzv. *Checklistů*

Závěr: Do popředí bych vyzdvihla KRIZPORT, se který má k dispozici HZS JMK, který bych zavedla v každém kraji, taktéž již zmíněné Checklisty. Obě tyto inovace považuji za velice přínosné a potřebné v každém KpK a proto se s nimi budu v další kapitole zabývat.

6) Co byste sami rádi změnili nebo poupravili v KpK?

HZS SČK - mají požádáno o dotaci na portál KŘ.

HZS JMK - rádi by nastavili systém zajištění pohotovostí pracovníků KŘ pro případ, že se nějaká MU nebo KS stane v mimopracovní době pro zajištění rychlé odezvy.

HZS PK - chtěli by mít systém, který by propojil potřebné databáze. Kp je hlavně soubor mnoha informací, které je potřeba znát při řešení dané situace. Usnadnilo by to jeho zpracování i udržování ho v aktuálním stavu.

Závěr: Všichni by taktéž jako JMK požadovali a uvítali krizový portál a proto rozesílají žádosti o dosažení na dotaci od státu a doufají, že jim bude vyhověno. Od této akce očekávají zlepšení situace a snad i vyřešení všech nedostatků v KpK.

7) Myslíte si, že je krizový plán příliš obsáhlý? Co by jste zkrátili, odebrali, vynechali,...

HZS SČK - se strukturou jsou spokojeni, řeší spoustu věcí odkazy, dále si dopracovali ke každému TP scénář s posloupností.

HZS JMK - je adekvátní, záleží však na zpracovateli, jak detailně si ho zpracuje. Oni zkracují tak, že pokud danou problematiku mají zpracovanou v jiném plánu, umístí zde pouze odkaz na daný plán. Obecně říkají, že postupy v Kp by měly zejména sloužit k „nastartování“ odezvy na danou KS, nelze detailně popisovat všechny možné varianty, které by vedly k nepřehlednosti.

HZS PK - struktura je daná předpisem, ale doplnili by u KpORP část obsahující žádost starosty ORP o vyhlášení stavu nebezpečí. Oni ji po dohodě s krajem zakomponovali nad rámec nařízení.

PK - oproti dříve používaným dokumentům je teď patrný menší rozsah objemu textu.

Závěr: Obsah KpK není až tak podstatný, jako spíše se v něm umět zorientovat a vědět, kde co hledat.

8) Co si myslíte o použitelnosti krizového plánu?

HZS SČK - zkrátka je potřeba mít nějaký dokument, podle kterého řešit KS a spoustu věcí z něj v minulých letech použili.

HZS JMK - například poslední a zároveň jedinou KS od novelizace krizové legislativy byla v podobě sesuvů na Břeclavsku, na kterou nebylo nutné Kp využít. Každý nová zkušenost i cvičení znamená nutnost aktualizace a doplnění Kp, tj. praxí se učíme.

PK - poskytuje poměrně slušné a základní podklady o rizicích, které hrozí na území kraje jako celku. Může posloužit k informaci v rozsahu, který jiné podklady nemají, ani mít nemohou, protože jsou určeny k jiným účelům.

HZS PK - slabou stránku vidí v tom, že pokud se příslušný krizový manažer neseznámí s krizovým plánem předem, je velice těžké kvůli své obsáhlosti, se v tomto plánu orientovat.

Závěr: Tištěná podoba Kp je vcelku nevyužívána a je tvořena pouze ze zákona. Při KS z minulosti vždy využívali pouze elektronickou podobu Kp. V tištěné podobě se stále řeší jeho obsáhlost a nepřehlednost.

9) Máte nějaký prostředek pro zveřejňování, přiblížení či komunikaci s veřejností?

HZS SČK - internetové stránky, tiskový mluvčí a program preventivně výchovné činnosti, videa, brožury vydávané cestou GŘ.

HZS JMK - využívají KRIZPORT, umožňuje aktualit pro veřejnost a selektivně i pro příslušné orgány KŘ, kde jsou sdělovány aktuální informace o vývoji MU nebo KS a žádoucí postup.

PK - ano, na webových stránkách úřadu, nebo může kdokoliv navštívit jejich oddělení, převážnou většinu informací mají veřejnou.

HZS PK - webové stránky, seznamování veřejnosti v rámci preventivně-výchovné činnosti, dotazování na HZS nebo obce.

Závěr: Všichni využívají internetové stránky pro zveřejňování potřebných informací, avšak všichni by si přáli KRIZPORT, který by jim vyhovoval při kontaktu s veřejností.

10) Jak Vám vyhovuje výše rozpočtu na krizové řízení?

HZS SČK - nezbývá dost financí na nákup techniky, investice a tím spojené specializované prostředky KŘ.

HZS JMK - nemají samostatně vyčleněné finance na KŘ v rámci HZS JMK.

PK - je nutno rozlišovat rozpočet oddělení KŘ kanceláře hejtmána a naopak rozpočet v situaci, při které dojde k MU - takovou řeší KÚ z pohledu orgánu státní správy a samosprávy. Nelze předem naplánovat, jaká částka bude muset být uvolněna na krytí nákladů KS. Při vyhlášení stavu nebezpečí se to řeší změnou v rozpočtu při jednání příslušných orgánů. Pokud ani takhle by nebyla možná úhrada nebo by přesáhla možnosti kraje, lze zvážit a požádat o pomoc na úrovni ústředních orgánů státu.

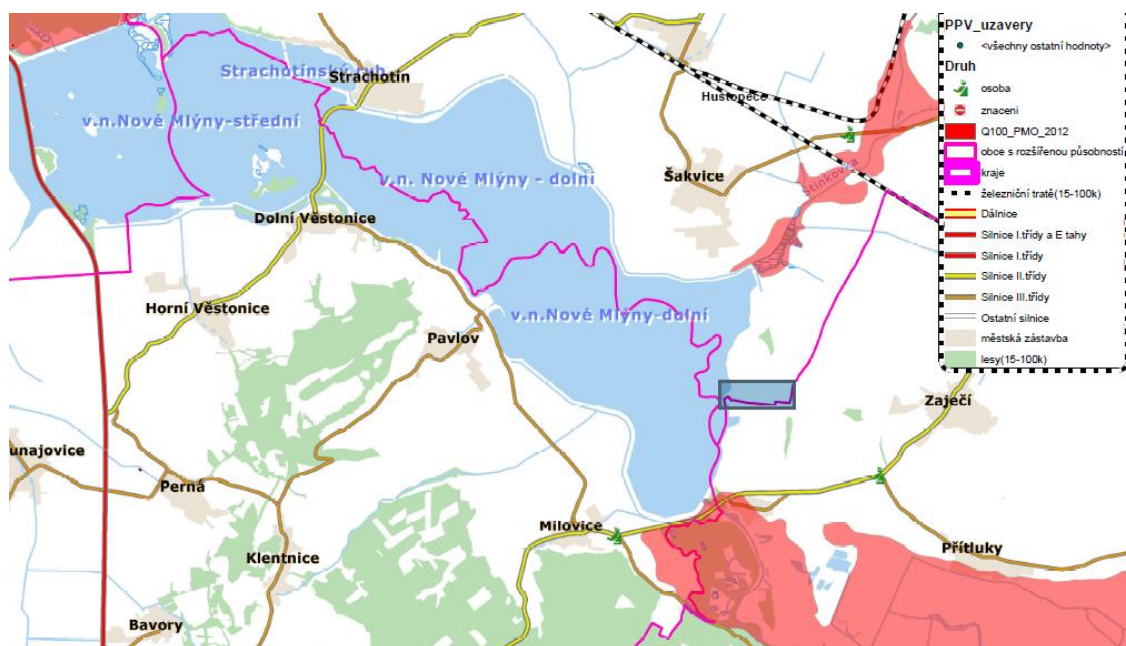
Závěr: Je důležité se pozastavit nad rozpočty pro krizová řízení a smyslem jejich navýšení nebo alespoň jednorázové dotaze pro rozvoj Kp.

6.2 KRIZPORT

Na webové stránce firebrno.cz se nalezne portál KRIZPORT, což je veřejný portál krizového řízení v JMK. Jeho cílem je přinášet veřejnosti i odborníkům věrohodné a aktuální informace z oblasti přípravy a řešení mimořádných událostí a krizových situací v kraji. Portál se skládá z veřejné sekce (přístup pro každého uživatele internetu) a neveřejné sekce (přístup jen pro vybrané uživatele). Portál provozuje Hasičský záchranný sbor JMK.

Najde se zde výpis z dvaceti čtyř MU, které v JMK hrozí a jejich podrobný popis. Další sekci je přehled možných zdrojů MU na území JMK pro jednotlivé ORP. Nachází se tu také výpis všech nebezpečných látek, jejich podrobný popis, vlastnosti, vzhled, detekce, ochranné prostředky, likvidace, případná hasiva, reaktivita a dále např. první pomoc a bezpečnostní list.

Oddíl „mapy“ zobrazují záplavová území přirozené povodně v jednotlivých ORP (viz. Obrázek 12), který znázorňuje záplavové území např. okolo vodní nádrže Nové Mlýny. Dále se zde nacházejí zóny ohrožení kolem objektů, na něž jsou zpracovány plány opatření pro případ vzniku MU, zóny havarijního plánování objektů zařazených do skupiny B podle zákona 59/2006 Sb. a zóny havarijního plánování jaderné elektrárny Dukovany. Příklad zóny havarijního plánování objektů zařazených do skupiny B můžete vidět na obrázku (viz Obrázek 13), který představuje vnější havarijní zónu společnosti FLAGA s.r.o. v Hustopečích.

Obrázek 12: Záplavové území okolo vodní nádrže Nové Mlýny

Zdroj:[18]

Výsledkem zhlédnutí tohoto portálu ze strany orgánů, kteří mají přístup k veškerým informacím, bylo překvapení, kolik informací se zde najde a s čím vším pracují. Manipulace je velmi snadná a přehledná.

GIS mapy

GIS mapy jsou takovou „náhražkou“ za KRIZPORT. Jde alespoň o vizualizaci map, kterou využívají mnozí HZS krajů jako alternativu.

Tato aplikace obsahuje neveřejné „krizmapy“, v kterých se zobrazí např. povodeň na určitém místě, dále se ukáže vizualizace a můžou se tak předvídat následky KS. Následně se objeví možné použitelné plány, zóny ohrožení, domino efekty, hasební obvody, nejbližší hydranty a jednotky atd.

6.3 Finanční rozpočet na krizové řízení

Mnozí zpracovatelé KpK si stěžují na výši rozpočtů čerpané pro krizové řízení, proto cílem této podkapitoly je zjistit, k jakým prostředkům mají přístup a zda si mohou portál krizového řízení dovolit.

Krizové řízení (Krizový portál) může být financováno z prostředků Krajského úřadu, ORP nebo HZS kraje, popř. HZS kraje může zažádat kraj o další dotaci. Záleží na skutečnosti, zda si portál daný subjekt vytvoří sám, nebo zainteresuje speciální firmu. V druhém případě jde o vyšší investici. V příloze (viz Příloha F) obsahuje podklad k poskytnutí finančních prostředků z fondu pro MU.

HZS krajů, které jsou organizační složkou státu a samostatnou účetní jednotkou hospodaří s určitou výší rozpočtu. Taktéž kraj má k dispozici prostředky ze státního rozpočtu složený z daňových příjmů.

ČNB stanovuje a uskutečňuje opatření v oboru své působnosti včetně plánování prostředků k zajištění obrany státu. Zákon stanoví, že *stát hradí výdaje spojené s přípravou k obraně státu a s obranou státu za stavu ohrožení státu a za válečného stavu*. Dále stanoví *měnové opatření* a umožňuje vládě na základě návrhu guvernéra ČNB omezit nebo zakázat nakládání s prostředky v českých korunách na účtech bank.

V ČR není stanovena jednotná metodika na financování krizového řízení. Avšak z uskutečněných rozhovorů v HZS Jihomoravského kraje bylo zaznamenáno, že v městě Písku se na této metodice financování již pracuje.

Například v Brně s prostředky manipulují podle krizových map, které vygeneruje rozsah KS a HZS tak vyvodí potřebné finance na řešení této KS. Obec pak v dalším případě požádá kraj o další navýšení prostředků. Když ani to nestačí, kraj požádá stát ze státního rozpočtu.

Pokud na konci roku rozpočet vykazuje zůstatek, uplatňují tyto prostředky na jiné činnosti např. na údržbu apod. Nelze tedy prostředky převádět do dalších let.

Skladbu rozpočtu vymezuje vyhláška ministerstva financí č. 323/2002 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů.

Rozpočtová skladba obsahuje tato třídění příjmů a výdajů [35]:

- odpovědnostní (třídění příjmů a výdajů z hlediska odpovědnostního),
- druhové (třídění příjmů a výdajů z hlediska druhového),
- odvětvové (třídění příjmů a výdajů z hlediska odvětvového),
- konsolidační (třídění příjmů a výdajů z hlediska konsolidačního),
- zdrojové (třídění příjmů a výdajů z hlediska jejich zdroje),
- doplňkové (třídění výdajů z hlediska jejich příslušnosti ke zvlášť sledovaným celkům),
- programové (třídění výdajů z hlediska jejich příslušnosti k programům podle § 12 a 13 rozpočtových pravidel),
- účelové (třídění výdajů z hlediska účelu rozpočtového přesunu),
- strukturální (třídění příjmů a výdajů z hlediska jejich věcné podstaty),
- transferové (třídění příjmů a výdajů z hlediska účelů transferů).

V příloze (viz Příloha G) můžeme nalézt oblast značenou pod číslem 527 v Rozpočtové skladbě pro rok 2015 [19].

Následně jsou zjištěny rozpočty z minulého roku 2014 vybraných krajů a porovnány, zda jsou poskytované rozpočty adekvátní.

Schválené rozpočty daných krajů pro rok 2014 z oddílu Krizového řízení nalezneme v tabulce (viz Tabulka 7).

Tabulka 7: Rozpočet vybraných krajů na krizové řízení pro rok 2014 (v Kč)

Kraj	Schválený rozpočet po změnách	Skutečné čerpání
Středočeský	3 400 000	2 058 201
Jihomoravský	17 099 410	12 339 898
Pardubický	2 147 000	812 963

Zdroj: vlastní zpracování podle [21], [22], [23]

Závěr: Co se týče finančních rozpočtů jednotlivých krajů, které jsou znázorněny v Tabulce 7, kde je patrné, že není vždy celá částka využita. Tyto zůstatky však není možné převádět a „šetřit“ tak pro příští období.

Pro lépe zjistitelné srovnání rozpočty ve vztahu k počtu obyvatel (velikosti kraje) jsou vyčíslené na jednoho obyvatele v daném kraji a uvedené v tabulce (viz Tabulka 8).

Výpočet:

$$\text{SČK} = \text{schválený rozpočet po změnách} / \text{počet obyvatel kraje} = 3\,400\,000 / 1\,315\,299 = 3$$

$$= \text{skutečné čerpání} / \text{počet obyvatel kraje} = 2\,058\,201 / 1\,315\,299 = 2$$

$$\text{JMK} = 17\,099\,410 / 1\,169\,000 = 15 \text{ a } 12\,339\,898 / 1\,169\,000 = 10,56$$

$$\text{PK} = 2\,147\,000 / 516\,004 = 4 \text{ a } 812\,963 / 516\,004 = 2$$

Tabulka 8: Rozpočet jednotlivých krajů na jednoho obyvatele pro rok 2014 (v Kč na obyvatele)

Kraj	Schválený rozpočet po změnách	Skutečné čerpání
Středočeský	2,58	1,56
Jihomoravský	14,63	10,56
Pardubický	4,16	1,58

Zdroj: Autor

Z Tabulky 8 je tedy zřejmé, že i přes největší počet obyvatel, který má Středočeský kraj, nezískává nejvyšší možný rozpočet z těchto tří krajů.

Z výsledku získaného rozpočtu kraje v roce 2014 v přepočtu na jednoho obyvatele vychází, že Jihomoravský kraj, ačkoliv nemá nejvíce obyvatel, má k dispozici nejvíce finančních prostředků. Avšak tato skutečnost vychází z potřeby financí pro velkou četnost řešení KS v podobě častých

povodní a sesuvů půdy. Pokud tedy tyto KS neproběhnou, mohou tyto získané prostředky využít ke zpracování krizového portálu v nákladnější formě oproti ostatním krajům.

Prvotní investice podle zkušeností HZS Jihomoravského kraje, co se týče grafického návrhu, struktury webu a technického řešení je cca 150 000,- Kč. Tento portál zpracovala firma QCM, s.r.o. Tato firma patří mezi hlavní dodavatele veřejných zakázek webových aplikací, internetových stránek a systémů pro správu veřejných zakázek.

Částku cca 150 000,- Kč tvořily tyto služby a produkty:

- grafický návrh,
- redakční systém Marwel,
- webhosting,
- správa obsahu,
- vstupní analýza webu,
- zakázkové programování.

Další prostředky, které se váží později, zahrnují technologie, funkcionality portálu a samozřejmě požadovaný obsah a jeho pravidelné aktualizace. Částka konečná je tedy vyšší a blíží se až 500 000,- Kč.

Možnosti financování krizového portálu jsou však různorodé. Například v Olomouckém kraji si vytvořil HZS svůj sice neveřejný portál, avšak takřka bez potřebných finančních prostředků. Taktéž správu portálu má v režii informatik HZS Olomouckého kraje.

Další možností, která by již zmíněna v řízeném rozhovoru, je zažádání o dotaci pro vytvoření krizového portálu. Na takové vyjádření v současnosti čeká více krajů.

7 NÁVRHY A DOPORUČENÍ

Ze závěrů rozhovorů s HZS krajů a z analýzy procesu krizového plánování plynou tyto návrhy a doporučení:

Vycházející doporučení z této práce vedou k vytvoření softwarových programů na analýzu rizik pro jednotný přístup k rizikům a další finanční prostředky pro vytvoření krizových systémů do každého kraje ČR. Tyto dva požadavky velmi zrychlí a usnadní práci všem krizovým orgánům a i občanům v oblasti veřejných informací.

Portál krizového řízení není pouze výstupem, ale i vstupem pro krizové plánování. Je vhodný jako výchozí bod pro aktualizace a další poznatky do krizového plánu. Hlavní přednost je v možnosti komunikace všech zúčastněných a potřebných orgánů po celé ČR a informovanosti veřejnosti, která má tak přístup k potřebným informacím s velmi rychlou odezvou. Občané daného kraje se dokonce mohou sami vyjádřit k portálu krizového řízení, jak v podobě chvály, tak i v připomínkách o nedokonalosti portálu či chybně vloženého textu.

Možnou bariérou k vytvoření těchto pomůcek jsou již zmíněné finanční prostředky. Avšak v této práci bylo nalezeno několik možností, jak této překážce předejít. Práce navrhuje vyčlenit pracovníka, který by v rámci své práce v HZS byl pověřen vytvořením tohoto portálu a zaujal tak i post správce. Výhodou je zde řešení situací přímým zaměstnancem HZS nýbrž zaměstnancem pověřené externí firmy, což zkracuje cestu v přenosu informací. Zároveň se ušetří za zadávání zakázky drahé firmě. Další případnou možností je navýšení rozpočtů nebo zažádání o dotaci kraj, stát nebo soukromý subjekt. Evropské a národní fondy jsou v tomto případě též k dispozici pro využití vyhlášení potřebné dotace. Dotace udělované v ČR vycházejí z rozpočtového zákona, z kapitoly Všeobecné pokladní správy, převodem z rezortních kapitol státního rozpočtu nebo ze státních účelových fondů. Žadatel má tedy na výběr z několika možností podoby dotace.

Dále je zde sdílen souhlas s postupem od Pardubického kraje, který Hp strategicky oddělil od Kp. Výhoda je ve velikosti dokumentu Kp, ve kterém jde tak lépe hledat potřebné informace. Je tedy zbytečné, pro případ nahlédnutí do Havarijního plánu kraje, aby musel být nejdříve prolistován celý Kp. Analýza některých Krizových plánů krajů též objevila několik duplicit, které způsobovala převážně přítomnost Havarijního plánu kraje. Některé kraje tyto duplicity skryly pod odkazy, což zdaleka neřeší daný problém. Odstraněním Havarijního plánu kraje od Krizového plánu kraje však zcela tyto duplicity vyhladilo. Krizová legislativa nevymezuje povinnost mít tyto dva dokumenty v jedné složce. Tudíž z toho vyplívá, že na základě šetření se lze domnívat, že výzkumná hypotéza

byla potvrzena. Doporučuje se tedy ostatním krajům takto postupovat a usnadnit si tak orientaci v Kp.

Dalších nalezených duplicit týkající se neustále opakujících seznamů kontaktů osob spojených s Krizovým plánem kraje se též vyřeší samostatným dokumentem určeným pouze pro kontakty a spojení. Z praxe vychází jako nejvhodnější podoba tohoto dokumentu elektronická. Nesnáze se objevují během velmi častých aktualizací kontaktů a spojení, které jsou v tištěné podobě komplikované a tudíž nereálné.

Za důležité je zde považováno, aby každý nový člen krizového orgánu a další pověřené osoby byly seznámeny s krizovým plánem buď hned při přijetí nového zaměstnání nebo během aktualizací Kp (min. jednou za rok). Tato skutečnost vede k tomu, že žadatel Kp zná, a proto ví kam jít pro konkrétní informace, čímž zrychlí proces během řešení KS.

Za doporučení a návrh pro ostatní kraje jsou také řazeny Check Listy, které jsou opravdu dobrou pomůckou při řešení KS. Na tyto postupy by se měla brát velká váha a vytvářet je do dokonalosti pro co nejsnadnější využití. Odrazovým můstkem tohoto dokumentu by tak mohl být jednotný systém zpracování Check Listů a jejich podoby pro všechny kraje v ČR. Toto řešení vede k přehlednosti a usnadňuje rozhodování při postupech řešení KS.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo zhodnotit proces krizového plánování a navrhnout možná doporučení pro jeho zlepšení. Pro naplnění cíle bylo nutné získat co nejvíce přesných informací pro pochopení procesu krizového plánování a zanalyzovat jeho celkový postup od prevence před KS, přes řešení KS, až po obnovu po KS.

Nejprve bylo nutné vysvětlit několik pojmů, které souvisejí s krizovým plánováním. Díky tomu bylo možné rozlišit MU a KS a popsat jejich průběh. Dalším pojmem byla Veřejná správa, její struktura a působnost. Tato kapitola se též zajímala o krizové řízení, co se týče jeho historie i současnosti, jeho princip a funkce.

V druhé kapitole byly popsány a vysvětleny orgány krizového řízení a finanční zabezpečení krizového řízení podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (Krizový zákon). Tyto skutečnosti dopomohly k pochopení celého procesu a postupu při krizovém plánování. Součástí této kapitoly je také rozebrán zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, který udává úkoly a působnost složek IZS při přípravě a průběhu během MU. Tyto dva zákony jsou zde uvedeny a podrobně vysvětleny z důvodu nejvíce obsažených potřebných údajů pro zpracování této práce.

Třetí kapitola se věnuje vysvětlení rozdílu mezi KP a HP, kde se jaký příslušný plán nachází a co obsahuje. Závěrem tedy je to, že KP je ucelený soubor postupů, metod a opatření, které příslušné orgány užívají při přípravě na činnosti v KS a k minimalizaci možných hrozeb KS a jejich škodlivých následků. Havarijní plánování je soubor postupů, metod a opatření, které věcně příslušné orgány užívají při přípravě na provádění ZP a LP na vymezeném území. Podle havarijního plánu se tedy řeší mimořádné události od vyhlášení třetího poplachového stupně až do vyhlášení krizového stavu, pak se využívá krizový plán.

Čtvrtá kapitola obsahuje Metodiku zpracování krizového plánu podle § 15 až 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, která popisuje obsah a způsob zpracování Krizového plánu kraje.

V další kapitole jsou přiblíženy způsoby analýzy a hodnocení rizik během krizového plánování pomocí různých metod. Dále jsou vybrány metody, které lze považovat za nejpoužívanější mezi oslovenými kraji.

Ke všem těmto zjištěným informacím byly sestaveny podklady pro řízený rozhovor a kladeny doplňující otázky jednotlivým zástupcům zpracovatelů krizového plánu kraje pro vysvětlení procesu krizového plánování.

Byly hodnoceny zvláště jejich metody analýzy rizik, které se v Krizový plán kraje lišily, dále široké pojetí Krizový plán kraje, odlišnosti a inovace oslovených krajů. Vyplývala zde tedy otázka, proč některé kraje mají dost finančních prostředků na zdokonalování a některé ne?

Odpověď však vychází z pravděpodobností a četností MU a KS, které v konkrétním kraji hrozí. Z dřívějších zkušeností a stavů tedy vycházejí rozpočty a kraje získávají potřebné prostředky na pokrytí řešení těchto situací. Pokud tedy tyto hrozby nejsou naplněny, zbylé finance používají např. na rozvoj krizového řízení. Velikost kraje a taktéž počet obyvatel nehraje tedy ve výši rozpočtu pro daný kraj jedinou roli.

Hlavním návrhem a doporučením této práce je vyhrazení potřebné části finančních prostředků pro krizová oddělení na vytvoření krizového portálu, který je důležitou součástí v procesu krizového plánování a je tak prospěšný i obyvatelstvu.

Další navrhovaná doporučení jsou v podobě zpracovávání Check Listů, jednotné metody pro analýzu rizik, vzdělávání členů krizových orgánů v oblasti znalosti krizového plánu a v odloučení havarijního plánu od krizového.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] ANTUŠÁK, E. *Krizový management: Hrozby, krize, příležitosti*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 396 s. ISBN 978-80-7357-488-8.
- [2] HORÁK, Rudolf; DANIELOVÁ, Lenka; KYSELÁK, Jan; NOVÁK, Ladislav. *Průvodce krizovým plánováním pro veřejnou správu*. Vyd. 1. Praha: Linde a.s., 2011. 100 s. ISBN 978-80-7201-827-7
- [3] HORÁK, Rudolf; KRČ, Miroslav; ONDRUŠ, Radek; DANIELOVÁ, Lenka. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. Vyd. 1. Praha: Linde a.s., 2004. 100 s. ISBN 80-7201-471-4.
- [4] Interní materiály HZS PK. *Krizový plán Pardubického kraje: Analýza rizik*.
- [5] KOLEKTIV AUTORŮ. *Ochrana kritické infrastruktury*. Vyd. 1. Praha: Česká asociace bezpečnostních manažerů, 2011. 246 s. ISBN 978-80-260-1215-3.
- [6] PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. 248 s. ISBN 978-80-86723-97-6.
- [7] REKTOŘÍK, J. *Krizový management ve veřejné správě: Teorie a praxe*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2004. 250 s. ISBN 80-86119-83-1.
- [8] SMETANA, Marek; KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše; KRATOCHVÍLOVÁ ml., Danuše. *Havarijní plánování*. Vyd. 1. Praha: Computer Press, a.s., 2010. 100 s. ISBN 978-80-251-2989-0.
- [9] ŠENOVSKÝ, Michail; ADAMEC, Vilém; VANĚK, Michal. *Bezpečnostní plánování*. Vyd. 1. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. 90 s. ISBN 80-86634-52-4.

Webové stránky:

- [10] Aqua aurea. *Mapa České republiky* [online]. 2014 [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.aqua-aurea.cz/kontakt.php>>.
- [11] HZS ČR. *Krizové řízení: Havarijní plánování* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-havarijni-planovani-havarijni-planovani.aspx>>.

- [12] HZS ČR. *Krizové řízení: Krizové plánování* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-krizove-planovani-krizove-planovani.aspx>>.
- [13] HZS ČR: Krizové řízení. *Metodika zpracování krizových plánů* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.hzscr.cz/clanek/dokumenty-ke-stazeni.aspx>>.
- [14] HZS Jihočeského kraje. *Krizový plán Jihočeského kraje* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.hzscr.cz/clanek/krizovy-plan-jihoceskeho-kraje.aspx>>.
- [15] HZS Královéhradeckého kraje. *Krizová řízení, krizové a havarijní plánování* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.hzshk.cz/cs/uvodni-strana/krizove-a-havarijni-planovani/clanek-1854/>>.
- [16] Jihomoravský kraj. *Portál jihomoravského kraje: Stručná charakteristika Jihomoravského kraje* [online]. 2015 [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27204&TypeID=2>>.
- [17] KRIZPORT. *Portál krizového řízení HZS Jihomoravského kraje: Vnější zóna havarijního plánování* [online]. 2013 [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://krizport.firebrno.cz/ohrozeni/flaga-s-r-o-plnirna-pb-hustopece>>.
- [18] KRIZPORT. *Portál krizového řízení HZS Jihomoravského kraje: Záplavové území* [online]. 2013 [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://krizport.firebrno.cz/file/1249/>>.
- [19] Ministerstvo financí ČR. *Rozpočtová skladba pro rok 2015: Vyhláška č. 323/2002 Sb. ze dne 2. července 2002, o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2002/vyhlaska-c-323-2002-sb-3461>>.
- [20] Ministerstvo vnitra ČR. *Terminologický slovník - krizové řízení a plánování obrany státu* [online]. 2009 [cit. 2015-08-10]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>>.
- [21] MONITOR. *Jihomoravský kraj: Odvětvový rozklikávací rozpočet pro výdaje z roku 2014* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://monitor.statnipokladna.cz/2014/kraje/krajsky-urad/70888337>>.
- [22] MONITOR. *Pardubický kraj: Odvětvový rozklikávací rozpočet pro výdaje z roku 2014* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://monitor.statnipokladna.cz/2014/kraje/krajsky-urad/70892822>>.

- [23] MONITOR. *Středočeský kraj: Odvětvový rozklikávací rozpočet pro výdaje z roku 2014* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://monitor.statnipokladna.cz/2014/kraje/krajsky-urad/70891095>>.
- [24] Pardubický kraj. *O kraji* [online]. 2015 [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<https://www.pardubickykraj.cz/>>.
- [25] Portál krizového řízení Ústeckého kraj. *Dokumenty- školení obcí* [online]. 2012 [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://pkr.kr-ustecky.cz/pkr/skoleni-obci/>>.
- [26] Státní úřad pro jadernou bezpečnost. *Platit za zónu havarijního plánování?* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.sujb.cz/aktualne/detail/clanek/platit-za-zonu-havarijního-planovani/>>.
- [27] Středočeský kraj. *Informace o Středočeský kraj: Základní informace o kraji* [online]. 2015 [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.kr-stredocesky.cz/kraj>>.
- [28] Vláda České republiky. *Pracovní a poradní orgány: Bezpečnostní rada státu* [online]. 2015 [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/brs-uvod-3851/>>.
- [29] *Zákony pro lidi. Krizový zákon: Zákon č. 240/2000 Sb. ze dne 28. června 2000, o krizovém řízení a o změně některých zákonů* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>>.
- [30] *Zákony pro lidi. Nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky: Zákon č. 284/1992 Sb. ze dne 30. dubna 1992, o opatřeních hospodářské mobilizace* [online]. 31 [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-284>>.
- [31] *Zákony pro lidi. Nařízení vlády: Zákon č. 51/2004 Sb. ze dne 21. ledna 2004, o plánování obrany státu* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-51>>.
- [32] *Zákony pro lidi. Nařízení vlády: Zákona č. 432/2010 Sb. ze dne 22. prosince 2010, o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-432>>.
- [33] *Zákony pro lidi. Prevence závažných havárií: Zákon č. 59/2006 Sb. ze dne 2. února 2006, o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb.* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-59>>.

- [34] *Zákony pro lidi. Ústavní zákon: Zákon č. 110/1998 Sb. ze dne 22. dubna 1998, o bezpečnosti České republiky* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>>.
- [35] *Zákony pro lidi. Vyhláška Ministerstva financí: Zákon č. 323/2002 Sb. ze dne 2. července 2002, o rozpočtové skladbě* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-323>>.
- [36] *Zákony pro lidi. Vyhláška Ministerstva vnitra: Zákon č. 328/2001 Sb. ze dne 5. září 2001, o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>>.
- [37] *Zákony pro lidi. Vyhláška: Zákon č. 256/2006 Sb. ze dne 22. května 2006, o podrobnostech systému prevence závažných havárií* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-256>>.
- [38] *Zákony pro lidi. Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy: Zákon č. 241/2000 Sb. ze dne 12. března 2012, o HOKS a o změně některých souvisejících zákonů* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-241>>.
- [39] *Zákony pro lidi. Zákon o integrovaném záchranném systému: Zákon č. 239/2000 Sb. ze dne 28. června 2000, o IZS a o změně některých zákonů* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>>.
- [40] *Zákony pro lidi. Zákon o zajišťování obrany České republiky: Zákon č. 222/1999 Sb. ze dne 14. září 1999* [online]. [cit. 1. srpna 2015]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-222>>.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A Oblasti kritické infrastruktury

Příloha B Krizové stavy

Příloha C Vzor rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí

Příloha D Vzor rozhodnutí o změně krizového opatření

Přílohy E Vzor rozhodnutí o zrušení stavu nebezpečí

Příloha F Podklad k poskytnutí finančních prostředků z fondu pro MÚ

Příloha G Skladba výdajů na Krizové řízení pro rok 2015

Příloha A

Oblast	Produkty nebo služby
1 Energetika	Elektřina
	Zemní plyn
	Ropa a ropné produkty
	Centrální zásobování teplem
2 Vodní hospodářství	Zásobování pitnou a užitkovou vodou
	Zabezpečení a správa objemu povrchových vod a podzemních zdrojů vody
	System odpadních vod
3 Potravinářství a zemědělství	Rostlinná výroba
	Živočišná výroba
	Potravinářská výroba
4 Zdravotní péče	Přednemocniční neodkladná péče
	Nemocniční péče
	Ochrana veřejného zdraví
	Distribuce léčiv
5 Doprava	Silniční doprava
	Železniční doprava
	Letecká doprava
	Vnitrozemská vodní doprava
6 Komunikační a informační systémy	Pevné sítě elektronických komunikací
	Mobilní sítě elektronických komunikací
	Rozhlasové a televizní vysílání
	Satelitní komunikace
	Poštovní služby
	Informační systémy
	Oblast kybernetické bezpečnosti
7 Finanční trh a měna	Správa veřejných financí
	Bankovníctví
	Pojišťovnictví
	Kapitálový trh
8 Nouzové služby	Informační systémy
	Hasičský záchranný sbor
	Zdravotnické záchranné služby
	Letecká zdravotnická záchranná služba
	Armáda ČR
	Radiační monitorování vč. Doporučení ochranných opatření
	Předpovědní, varovná a hlásná služba
9 Veřejná správa	Veřejné finance
	Sociální ochrana zabezpečení
	Ostatní státní správa
	Zpravodajské služby

Příloha B

Krizové stavy	Norma	Důvod	Vyhlašující orgán	Informovanost	Území	Doba trvání
Stav nebezpečí	Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.	Při ohrožení životů, zdraví, majetku, ŽP. Není možné odvrátit ohrožení běžnou činností SÚ, orgánů krajů a obcí, složek IZS nebo subjektů Kl.	Hejtmán kraje, v Praze primátor hlavního města Prahy.	Neprodleně informuje vládu, MV, sousední kraje a pokud mohou být v KS dotčeny, též další kraje. Zveřejněno na úředních deskách.	Pro celé území kraje nebo pro jeho část.	Na dobu nejvýše 30 dnů, případně prodloužení se souhlasem vlády.
Nouzový stav	Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnostní ČR, čl. 5 a 6.	Živelné pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody, stávky nebo jiná nebezpečí.	Předseda vlády, do 24 hodin od vyhlášení vlády schválí nebo zruší.	Informuje Poslaneckou sněmovnu, která může vyhlášení zrušit.	Na celé území státu nebo pouze v ohrožených částí.	Nejdéle na dobu 30 dnů, prodloužit jen se souhlasem Poslanecké sněmovny.
Stav ohrožení státu	Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti Č4, čl. 7.	Bezprostřední ohrožení svrchnosti státu, územní celistvosti státu nebo jeho demokratických základů.	Parlament na návrh vlády.		Celistvost státu nebo jeho demokratických základů.	Není omezen.
Válečný stav	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., čl. 43 a ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnostní ČR, čl. 2.	Je-li ČR napadena nebo je potřeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení.	Parlament.	Vláda informuje neprodleně obě komory Parlamentu.	Pro celé území státu.	Nejdéle na dobu 60 dnů.

ROZHODNUTÍ

hejtmana kraje ze dne.....

č.

o vyhlášení stavu nebezpečí

V souladu s § 3 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů § 61 odst. 3 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění zákona č. 413/2005 Sb. vyhláшуji pro (vymezenou část) území kraje

STAV NEBEZPEČÍ

z důvodu krizové situace..... ohrožující životy, zdraví, majetek, životní prostředí

Stav nebezpečí *je/není** vyhlášován na základě mimořádné události podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Čl. 1**Doba trvání**

Stav nebezpečí vyhláшуji na dobu od..... do..... (doba nezbytně nutná, nejvýše 30 dnů).

Čl. 2**Vymezené území**

Stav nebezpečí vyhláшуji pro *celé území/vymezenou část území*..... kraje (vymezit např. správní obvody obcí s rozšířenou působností, pro které je krizový stav vyhlášován).

Čl. 3**Krizová opatření**

V souladu se zákonem č. 240/2000 Sb., stanovuji tato krizová opatření a jejich rozsah:

-výčet krizových opatření uvedených v § 14 odst. 4 krizového zákona

Stanovená krizová opatření budou nařizována v rozsahu nezbytném pro řešení krizové situace.

Čl. 4**Účinnost**

Toto rozhodnutí nabývá účinnosti

V.....dne.....

(podpis a otisk razítka s malým státním znakem)

- pozn. rozhodnutí musí být vyhlášeno a zveřejněno v souladu s § 3 krizového zákona

* uvede se s ohledem na charakter krizové situace

ROZHODNUTÍ

hejtmana kraje ze dne.....
 č.

o změně krizových opatření

S souladu s § 3 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů a § 61 odst. 3 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění zákona č. 413/2005 Sb. vyhlašuji

ZMĚNU KRIZOVÝCH OPATŘENÍ

stanovených v rozhodnutí hejtmana.....kraje ze dne.....
 č. o vyhlášení stavu nebezpečí za účelem řešení krizové situace
 ohrožující životy, zdraví, majetek, životní prostředí.

Čl. 1

Změna krizových opatření

Krizová opatření stanovená v rozhodnutí hejtmana.....kraje ze dneč.o vyhlášení stavu nebezpečí se mění takto:

- zrušuje se krizové opatření (výčet krizových opatření uvedených v rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí, která mají být zrušena),
- doplňuje se krizové opatření (výčet krizových opatření uvedených v § 14 odst. 4 krizového zákona a neuvedených v rozhodnutí hejtmana.....kraje ze dne.....č. o vyhlášení stavu nebezpečí, která je potřeba doplnit).

Nově stanovená krizová opatření budou nařízena v rozsahu nezbytném pro řešení krizové situace.

Platnost krizových opatření stanovených v rozhodnutí hejtmana.....kraje ze dne.....č. o vyhlášení stavu nebezpečí, která nebyla tímto rozhodnutím zrušena, není dotčena.

Čl. 2

Účinnost

Toto rozhodnutí nabývá účinnostia jeho platnost končí dnem skončení platnosti rozhodnutí hejtmana.....kraje ze dne.....
 č. o vyhlášení stavu nebezpečí.

V.....dne.....
 (podpis a otisk razítka s malým státním znakem)

- pozn. rozhodnutí musí být vyhlášeno a zveřejněno v souladu s § 3 krizového zákona

ROZHODNUTÍ

hejtmana kraje ze dne.....
č.

o zrušení stavu nebezpečí

V souladu s § 3 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů a § 61 odst. 3 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění zákona č. 413/2005 Sb.

RUŠÍM STAV NEBEZPEČÍ

který byl vyhlášen z důvodu krizové situace.....ohrožující životy, zdraví, majetek, životní prostředí rozhodnutím hejtmana.....kraje ze dne.....č. o vyhlášení stavu nebezpečí.

Toto rozhodnutí nabývá účinnosti

V.....dne.....
(podpis a otisk razítka s malým státním znakem)

- pozn. rozhodnutí musí být vyhlášeno a zveřejněno v souladu s § 3 krizového zákona

Příloha F

PODKLAD K POSKYTNUTÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ Z FONDU PRO MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

Událost:
(přesný popis události)

Datum: **Hodina:** **Místo:**

Druh poskytnuté pomoci:

Důvod vyžádání pomoci:

Identifikace poskytovatele pomoci:
(název dle obchodního rejstříku právnické osoby, resp. jméno, příjmení fyzické osoby)

IČ (resp. RČ): **Obec:**

Ulice: **Č. p.** **PSČ**

Přílohy:

- 1) Požadavek poskytovatele pomoci na náhradu
(faktura) – číslo datum vystavení
- 2) Zpráva o zásahu potvrzena HZS – počet listů:
- 3) Fotodokumentace ze zásahu – počet fotografií:

Schvalovací doložka:

Doklad o (usnesení rady nebo zastupitelstva) obce, že ve svém rozpočtu vyčlenila a schválila finanční prostředky na zabezpečení mimořádných událostí a při řešení nastalé mimořádné události je vyčerpala (§ 25 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb. a § 9 odst. i, zákona č. 250/2000 Sb.).

Veškeré údaje uvedené na tomto „Podkladu“, týkající se poskytnutí peněžní náhrady a její výše včetně příloh jsou pravdivé a správné, což stvrzuji svým podpisem. Jsem/jsmo si vědom/i toho, že v případě nesprávnosti či nepravdivosti údajů jsem/e povinen/i vzniklou škodu Krajskému úřadu Ústeckého kraje uhradit.

V dne

.....
(razítko a podpis starosty obce)
HZS)

.....
(razítko s podpisem ředitele odboru IZS)

Příloha G

527	Krizové řízení	
	Činnost orgánů krizového řízení na ústřední úrovni a dalších správních úřadů v oblasti krizového řízení	
5271	Zahrnuje zabezpečení řídicích činností zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizových situací včetně zabezpečení připravenosti k obraně státu nebo s ochranou kritické infrastruktury. Nezahrnuje činnost ústředního orgánu státní správy v požární ochraně a integrovaném záchranném systému zařazeného v pododdíle 556.	
5272	Činnost orgánů krizového řízení na územní úrovni a dalších územních správních úřadů v oblasti krizového řízení Zahrnuje zabezpečení řídicích činností zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizových situací, včetně zabezpečení připravenosti k obraně státu nebo s ochranou kritické infrastruktury	
5273	Ostatní správa v oblasti krizového řízení Činnost související s vydají na pracoviště krizového řízení, jejich zřizování a technické vybavení, zajištění komunikačních prostředků, výdaje na informační podporu krizového řízení, odbornou podporu pro kraje, příprava orgánů krizového řízení, základní vzdělání, získávání a zvyšování kvalifikace a odborné způsobilosti, ostatní výdaje na zvládnutí krizových situací	
5274	Podpora krizového řízení a nouzového plánování Zahrnuje mimořádné účelové finanční prostředky k řešení krizových situací, jejich předcházení a odstraňování jejich následků včetně výdajů spojených s činností pracovišť a složek integrovaného záchranného systému. Způsob použití upravuje vláda svým usnesením ke státnímu rozpočtu. Je možné využít těchto finančních prostředků i pro záchranné sbory, ozbrojené bezpečnostní sbory, havárijní služby apod.	
5279	Záležitosti krizového řízení jinde nezařazené	
528	Výzkum a vývoj v oblasti civilní připravenosti na krizové stavy	
5281	Výzkum a vývoj v oblasti ochrany obyvatelstva	
5289	Výzkum a vývoj v oblasti krizového řízení	